

"ESSENTIALLY" ABOVE & BEYOND!

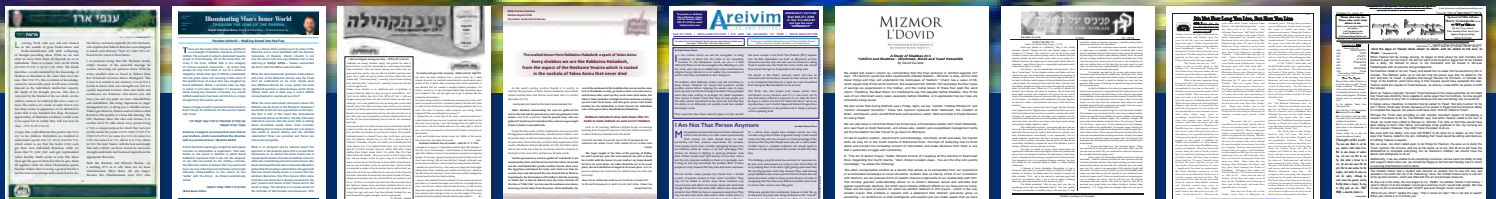
BS"D • Vo. 3 | Issue 15 | No. 114 • MONSEY: Candle Lighting - 4:20 • Shabbos Ends - 5:52 (72 min past shkiah) • January 2, 2020 • 18 Teves, 5781

רמ"ס התורה

DIVREI TORAH FREELY PRINTED & DISTRIBUTED BY RAMAPOST

"בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"

PARSHAS VAYECHI

ENGLISH
DIVREI TORAH

ANFEI EREZ • RABBI BLASS • TIV HAKEHILA • SHVILEI PINCHAS • AREIVIM
MIZMOR L'DOVID • • PENINIM • PARSHA PSHETEL • MIGDAL OHR

A COLLECTION OF TORAH THOUGHTS BY

Rabbi Chaim Z. Levitan

ענפי ארז

בס"ד

פרשת ויגש

PLEASE NOTE THAT PARSHAS VAYIGASH WAS LEFT OUT OF LAST WEEK'S ISSUE

י"א טבת תשפ"א VOL. 1 / ISSUE 66

Parshas Vayigash begins in the middle of a heated debate between Yehuda and Yosef who was valiantly trying to continue his charade. As we learn the Pesukim, we always wonder what is Yehuda adding to the argument? The end of Parshas Mikeitz finds us in a serious dilemma – Yosef's cup is found in Binyamin's bag, and Yehuda suggests a solution. He says ALL OF US will become your servants, and Yosef rejects it. He countered that it is a miscarriage of justice, חלילה לי, ONLY the criminal should be punished while the rest of you can go back home. Rather logical, we would say. So ויגש begins with a new twist that Yehuda tries – take me as an עבד in the place of Binyamin. Yosef had just rejected anything other than the one who did the crime himself must do the time, since justice and fairness must be upheld. What was the חידוש that Yehuda entered into the debate that was novel, that was so unique, that the hostile viceroy broke and ended his charade? What a beautiful Vort that Rav Avigdor Neventzal, Rav of the old city of Yerushalayim, said to allow us to understand and maybe even learn something from this story. Yehuda taught that (44:32) כי עבדך ערב since I am an ערב for my brother, I took responsibility for him - the concept of כל ישראל that allows me, for example, to make Kiddush for someone else. Rav Neventzal posits that תערובות is connected to the concept of ערבות, a mixture of often kosher and non-kosher products mixed together in one blended composite, becoming one single entity. This thought is the reason why one Jew can perform a Mitzvah for another Jew because ערבות MAKES ALL OF US ONE ENTITY. Yehuda

exhibited to Yosef that while you may be right about the injustice of it, but because of ערבות HE AND I ARE ONE, so you can take me in his place. Yosef, upon hearing such selfless brotherhood, the stellar אחדות that was lacking in his treatment, could NOT CONTINUE with his act - they treated each other כאיש אחד and they shouldn't suffer anymore. הפלא ופלא.

Another appropriate lesson earmarked for us to learn from is from the fact that Yaakov refused to believe that Yosef was alive. ויפג לבו כי לא האמין להם (45:26) and was only somewhat relieved when he saw the wagons that Yosef sent. Rashi quotes Chazal that he got the hint, saw the message that Yosef still remembered the last Sugya they had learned, עגלה, עגלות (somehow corresponding to the word wagons, despite their totally different meanings). It seems that Yaakov was still not fully convinced, the comfort was still not complete, until he says (46:30) ואחרי ראותי פניך כי עודך חי, when as Rashi quotes, Yaakov read קריאת שמע. It seems that he had to look Yosef in the face - the Panim - the face which is the window into the Penim, of what is inside. What troubled Yaakov was, how could Yosef survive in Mitzrayim, with its California-like morality, and still be the same Yosef? Just being alive and breathing would not have been comforting to Yaakov. The signal of the wagons had given Yaakov hope, but he still had to see Yosef in person. When that happened, Yaakov said Shema, and Mefarshim wonder why Yosef did not also say Shema. The answer lies in the understanding of the Pasuk. The Mitzvah of Shema is to accept

-1-

MOSDOS ZICHRON EREZ was established in 2005 under the leadership of Rav Chaim Zev Levitan and is dedicated to older Bais Medrash bochurim who have chosen to pursue the path of Zevulun while rooted in the tents of Yissochor. B"n they have had great siyata d'shmaya in enabling these bochurim to shteig and face the world as real Bnei Torah. Rav Levitan's reputation in the chinuch field and his warm and caring personality have led to the tremendous hatzlocho of this wonderful mosod.

For more information please visit WWW.ZICHRONEREZ.COM

RAMAPOST
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

לזכות רפואה שלמה: מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה
אברהם יהודה בן שרה רבקה ומתתיהו ישיעיהו בן חנה חניקה

רם התורה

A COLLECTION OF TORAH THOUGHTS BY

Rabbi Chaim Z. Levitan

ענפי ארז

branches of a cedar tree

בס"ד

upon ourselves עול מלכות שמים, which as per many Mefarshim means to accept that the מדת הדין and the מדת הרחמים ARE ONE. We say: Hear Yisroel, Hashem which represents "Rachamim", Elokeinu which represents "Din" are ALL Hashem Echad, its ALL "Rachamim". Yaakov had a very rough 22 years of anguish and distress, years where he felt the brunt of the מדת הדין and ONLY NOW, with Yosef spiritually intact as he was, did the realization of Hashem's plan, imbued with Rachamim, dawn on him - so he said Shema. Yosef had realized this from the start - from the buyers transporting sweet smelling goods - that the whole scheme of his dreams and Klal Yisroel coming to Mitzrayim, was מדת הרחמים at its core. Yosef had already said "that Shema" years ago.

There are two fascinating insights into the wagons that Yosef sent, pointed out by Rav Michoel Forshlager in his Sefer Toras Michoel. Those of us who knew of him knew that Rav Aaron Kotler called him the Gadol Hador. There was another veiled message that Yosef meant to send, because he knew what his father feared. The message was yes, I lived in Mitzrayim but I stayed above the ground, not absorbing anything as if I was on a wagon. I remained above it all, and as such, I was able to survive my Galus. My wagon was insulated by the Daled Amos Shel Halacha, despite my geographical location. What an insight! What a lesson! How especially poignant is this Vort, coming from a Gadol of who Rav Gifter said: Even when he doesn't sit in the Bais Medrash, he still sits in the Daled Amos Shel Halacha (see biography "The Hidden Giant of The Torah World" by R' A.M. Friedman).

The second point Harav Forshlager points out is that a wagon is meant to transport groups of people rather than one individual. To survive any Galus, Klal Yisroel must have that Achdus to be Zocheh to the Geulah. Yosef wanted their arrival to Mitzrayim to be TOGETHER ON A WAGON, to indicate to the seventy Nefashos: This is how to survive and make it through the darkness of the Galus. The same Achdus that Yehuda showed Yosef; the same Achdus that the Shevatim showed around the deathbed of Yaakov as they were about to learn of the Geulah (as pointed out by Chazal); the same unity that the Haftorah of Vayigash tells of the split in Klal Yisroel which will end and והיו לאחדים בדרך, there will be ומלך אחד יהיה. Mefarshim emphasize that אחדות is needed for the Geulah. We must not let our feet touch the ground of our Galus - figuratively and ride together on our "wagons" to ירושלים הבנויה בב"א.

Among those that are מצפים לישועה,

אמני דאגדה
חיים טובים ואושר

MOSDOS ZICHRON EREZ was established in 2005 under the leadership of Rav Chaim Zev Levitan and is dedicated to older Bais Medrash bochurim who have chosen to pursue the path of Zevulun while rooted in the tents of Yissachor. B"n they have had great siyata d'shmaya in enabling these bochurim to shteig and face the world as real Bnei Torah. Rav Levitan's reputation in the chinuch field and his warm and caring personality have led to the tremendous hatzlocho of this wonderful mosod.

For more information please visit WWW.ZICHRONEREZ.COM

פרשת ויחי

י"ז טבת תשפ"א VOL. 1 / ISSUE 67

Learning Torah with eyes and ears trained to the sounds of great baalei-musar and baalei-machshavah will yield wellsprings of thought-provoking ideas. What we see and what we learn from them all depends on us as individuals. There is a classic Vort on the Pasuk of ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים. The Pasuk describes a world saturated by the knowledge of Hashem as abundant as the water that cover the seas. This גילוי שכינה, this revelation of knowledge, cannot be universally equal. It will most certainly depend on the individual's intellectual capacity, the depth of his thought process. This idea is conveyed by the Mashal of the sea which, on the surface, seems to be relatively flat (save a wave or two). The surface of a body of water that is two feet deep seems, in appearance, to be identical to water that is two hundred feet deep. Everyone's appreciation of Hashem's revelation would seem to be equal but in reality, they will not even be close - לא קרב זה לזה כל הלילה.

A topic that could illustrate this point is the ברכות to his children. Mefarshim are troubled to understand (49:28) ויברך אותם איש כברכתו ברך אותם, which seems to say that the twelve שבטים each got their own individual Berachos, while we know that שמעון ולוי each got reprimanded rather harshly. Rashi seems to note that those three got the general Berachos that he gave them all together, while the Sifsei Chachamim quotes Nachlas Yaakov that receiving a general bracha is not the same as receiving a tailor made bracha. See

the Sforno, and more explicitly the Ohr Hachaim, who explain that Yaakov's Berachos were designed to match each Sheivet's "כפי בחינת נשמתו וכפי מעשיו" based on his vision of their future.

I recommend seeing that Ohr Hachaim inside, simply because of the powerful message he teaches, answering our question above. What he writes parallels what we heard in Yeshiva from Rav Yerucham Levovitz, Mirrer Mashgiach. This is how it is etched in my memory; it is in fact a bracha to know what your strengths are, but it is equally important to know what your faults and weaknesses are. Someone who knows you and loves you and can point out your vulnerabilities and instabilities, like being impetuous or anger management etc., is doing you a valuable service. Yaakov gave Reuven, Shimon and Levi those veiled Berachos that qualify as a bona fide blessing. The Ohr Hachaim takes this idea and elevates it to another level. He talks about every person having a unique purpose for which they were put on this world. His words: יש לך לדעת כי הנפשות כל אחת, יש לה בחינת המעלה, for some it is כהונה, for some it is מלכות, for some it is תורה, others it is גבורה, others it is עושר. The holy Yaakov, with the love and insight that only a father can have, zeroed in everyone's strengths and faults and bestowed upon them the appropriate Berachos.

Both the Ramban and Rabeinu Bachya, say a startling חידוש as to why there are no more Chashmonaim (Bava Basra 3B) any longer. Because the Chashmonaim were כהנים who

-1-

MOSDOS ZICHRON EREZ was established in 2005 under the leadership of Rav Chaim Zev Levitan and is dedicated to older Bais Medrash bochurim who have chosen to pursue the path of Zevulun while rooted in the tents of Yissachar. B"H they have had great siyata d'shmaya in enabling these bochurim to shteig and face the world as real Bnei Torah. Rav Levitan's reputation in the chinuch field and his warm and caring personality have led to the tremendous hatzlocho of this wonderful mosod.

For more information please visit WWW.ZICHRONEREZ.COM

A COLLECTION OF TORAH THOUGHTS BY

Rabbi Chaim Z. Levitan

ענפי ארז

בס"ד

assumed the Malchus, which Yaakov gave to Yehuda - לא יסור שבט מיהודה - which Ramban and Rabeinu Bachya consider to have been a חטא. Many of us usually stop at that piece, marvel at the חידוש and do not continue in the text, but there is another חידוש there. The first explanation assumes that they took something - מלכות - AWAY FROM YEHUDA. Their second explanation takes issue with the fact that they were supposed to be Kohanim - AND THEY ABANDONED WHAT THEY WERE SUPPOSED TO BE - they didn't take anything away, they just didn't live up to their תפקיד. It seems someone who was sent to this world for a specific purpose which he does not fulfil loses his זכות הקיום, there is no more raison d'etre. Very, very powerful words for all of us who live in a world WITHOUT נביאים to instruct us. Let us dive a little deeper.

This is a Peirush on the Ohr Hachaim called ישמה by a contemporary, Rav Korngot, that takes it up another level. He quotes a Zohar in Shir Hashirim on the Pasuk הגידה לי שאהבה נפשי, that one must know "שידע על מה בא לעולם" what "this גלגול" is all about. He quotes Rav Chaim Vital from the Arizal regarding the Gemara Shabbos (118B): They asked; אביך במאי זהיר טפי? What is your father very careful about, and he said ציצית; meaning, what מצוה does your father consider the reason for this reincarnation. He quotes the Kosnitzer Magid that teaches איזהו גבור הכובש את יצרו, his own יצר, the one that he finds hardest to control. This is the answer given in many places to answer one of the real serious questions in life. I believe its time to request permission to land and get back to earth.

To know yourself is sometimes a difficult task. People are subject to a very active imagination- the words of Reb Yisroel Salanter about man: חפשי - his imagination runs freely without bounds, while his שכל is very limited. We have all suffered through someone who thought he was a good Baal Tefillah or a Drasha from someone who thought he had something to say. Know your strengths, and utilize them to the utmost. Learn the Torah that gives you the most satisfaction, but learn. Using the gifts that Hashem has given us allows us to benefit from all of His Berachos. May we all be זוכה.

Among those who are מצפים לישועה.

אמני דאברהם
חיים טובים ואיתן

-2-

MOSDOS ZICHRON EREZ was established in 2005 under the leadership of Rav Chaim Zev Levitan and is dedicated to older Bais Medrash bochurim who have chosen to pursue the path of Zevulun while rooted in the tents of Yissochor. B"v they have had great siyata d'shmaya in enabling these bochurim to shteig and face the world as real Bnei Torah. Rav Levitan's reputation in the chinuch field and his warm and caring personality have led to the tremendous hatzlocho of this wonderful mosod.

For more information please visit WWW.ZICHRONEREZ.COM

RAMAPOST
MARKETING | DESIGN | PRINT | MAIL

לזכות רפואה שלמה: מלכה בת רחל, מיכאל בן שולמית, יעקב משה בן דבורה שירה
אברהם יהודה בן שרה רבקה ומתתיהו ישעיהו בן חנה חניקה

רם התורה

Illuminating Man's Inner World

THROUGH THE LENS OF THE PARSHA

Rabbi Yehoshua Blass, Mashgiach Ruchani – Yeshiva University

Parshas VaYechi – Walking Armed into the Fray

There are few topics that receive as significant an onslaught of Rabbinic literature as that of tefillah. The amount of sefarim dedicated towards prayer is mind blowing. Yet at the same time, for many if not most, tefillah falls in the category of mitzvos anashim melomoda - an action that people do only from habit or out of a sense of obligation. While that type of tefillah undoubtedly still has great value and meaning it falls short of the exalted level of prayer that was imagined by Dovid HaMelech. While, I certainly have my days in which I can't even remember if I davened, let alone having any measure of kavana, my overall tefillah experience has been enriched by a simple thought from this week's parsha.

Yaakov charges Yosef to oversee his future burial in Eretz Yisroel. In retribution for this service Yaakov tells Yosef

וְאֵנִי נֹתֵתִי לְךָ שְׂכָם אֶחָד עַל־אֶחָד אֲשֶׁר לָקַחְתִּי מִיָּד
הָאֲמֹרִי בְּחַרְבִּי וּבִקְשֹׁתִי:

And now, I assign to you one portion more than to your brothers, which I wrested from the Amorites with my sword and bow.” (Breishis 48:22)

At first blush this seemingly straight forward pasuk requires no explanation or explication. That said, based on the pasuk in Tehillim in which Dovid HaMelech expresses that it was not the weapons of war that accounted for his military victories, the Rishonim refuse to believe that ‘my sword and bow’ are only referring to kli milchama and provide alternate interpretations to the nature of this ‘battle’ with the Emori. As Chazal emphatically states:

**אלא חרבי זו תפלה קשתי זו בקשה
(Bava Basra 123a)**

This is a theme that is picked up on by many of the Rishonim and is most identified with the Aramaic translation of Onkelos. Charbi u'kashti is not only the sword and bow says Onkelos but is also referring to **בְּצִלּוֹתִי וּבְבָעוֹתִי** – Yaakov vanquished the Emori with his tefillos and entreaties.

While the aforementioned gemarah in Bava Basra and some of the Rishonim discuss why the Torah can't be understood on its most simple level (see Rabbeinu Bechai for a nice pshat) the more significant question is what do these words **בְּצִלּוֹתִי וּבְבָעוֹתִי** mean and in what way is man's tefillah conceptualized or expressed as armor?

While the most well-known discussion about this Onkelos can be found in the Meshech Chachma I would like to discuss two approaches to this topic. The first is that of Rav Yosef Dov Soloveitchik (colloquially known as the Rav). The Rav, like many meforshim assume that the word **צִלּוֹתִי** is talking about immediate needs while **בָּעוֹתִי** connotes something that is future oriented and ‘are prayers that relate to Jewish destiny and the ultimate redemption’. Tzlosi are personal and ba'usi are communal and global.

What is so profound and so relevant about this approach is the dualistic place that a human finds themselves in. In almost the same breath one is myopically focused on his own immediate concerns while also maintaining a broad consciousness. Rav Kook in his beautiful peirush on meseches Berachos writes that this duality is what informs the gemarah that one should ideally daven in a house that has windows (Berachos 31a) Man davens often alone in his/her own home but is deeply connected to the past, present and future of Klal Yisroel and to the world at large. The window so to speak serves as the reminder of that broader consciousness. **צִלּוֹתִי**

are my needs in the immediate and בעוֹתֵי are the tefillos and aspirations that are beyond the four cubits of my own life.

I thought of another pshat that perhaps adds a deeper dimension to Onkelos's translation. One of the most meaningful descriptions of tefillah is found in Rabbeinu Yonah in Berachos (23b in the pages of the Rif). Rabbeinu Yonah writes that:

**בענין המתפלל צריך שיתן עיניו למטה ולבו למעלה זה
לשונם הקדוש שם כלומר שיחשוב בלבו כאלו עומד
בשמים ויסיר מלבו כל תענוגי עולם הזה וכל הנאות
הגוף. כענין שאמרו הקדמונים כשתרצה לכוין פשוט
גופך מעל נשמתך.**

Rabbeinu Yonah is self-explanatory but the phrase that has always stuck out for me is מעל גופך - נשמתך - that when one davens, they should almost feel as though their physical self has somehow faded and that all that is left is the soul.

For those of you who are familiar with meditation you know that one of the key, if not the key, concept and expression is 'connecting with the breath'. The breath is the nefesh - the ruach chaim -and connecting with the breath allows a person to be focused on the eternal nature of one's being while allowing any of the heaviness of the physical self to gently fade and diminish. While I appreciate the ancient non-Torah wisdom that informs meditation, Rabbeinu Yonah, Nefesh HaChaim (שער ב', פרק יד'), Rav Nachman of Breslov and others in explaining Chazal's conception of tefillah are describing prayer as an opportunity almost identical to what people seek in meditation. While in meditation the focus is on silence as opposed to tefillah that has a formal text, the true essence of both is פשוט גופך מעל נשמתך. Tefillah while both communal and formalized still boils down to יציא ויצא - man in his aloneness standing in front of the Ribbono Shel Olam.

Using the parameters of the meforshim that צלותי ובבעוֹתֵי is a reference to both tefillos in the immediate as well as supplications for the long term, one can reflect on how the type of tefillah

described by Rabbeinu Yonah could impact both of those realms. A person who is able to stand somewhat meditatively in front of HKB'H feels genuine transcendence during those moments of tefillah. He is both here and, in a sense, 'כאילו עומד בשמים'. At the same time, this form of tefillah allows a person to feel differently about the future. One is able to be present in the moment. He or she are not driven by the continuous onslaught of worries and what ifs that relate to the moments beyond the here and now. There is a spirit of calm, acceptance and serenity that infuses the life of a person who can tap into this mode of פשוט גופך מעל נפשך.

In a way this type of alive tefillah is man's charbi u'kashti - it is his armor. Life will bring what it may. Illness and health, joy and suffering, pandemic and vaccine, prosperity and struggle, war and peace - the cosmic symphony continues unabated. Man deeply feels all of that, but can also, through the deep connection with the nefesh, exist peacefully at the center of that very existence. It is one's own charbi u'kashti that he silently carries with him through this magnificent and chaotic journey.

טיב הקהילה

יו"לע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מודנהרה צר' גמליאל רבינוביץ שליט"א

English Edition

Vayechi
5781

No.
548.446

טיב המערכת

ראה פניך לא פיללתי – I did not imagine seeing your face

Tzaddikim are always satisfied, happy, and grateful for what is given to them. In contrast, the wicked are never happy and always have complaints. They are always lacking, even when they are given what they ask for, they are still not satisfied, and they want more. This is what we see by Yaakov and Eisav. When they met Yaakov said, "I have everything" – meaning 'I do not need anything else', but Eisav said, "I have much" – meaning 'I have a lot, but this is not enough for me'.

Yaakov Avinu teaches us an additional level of gratitude to Hashem Yisbarach. Before he dies, he says to Yosef (48:11), 'ראה, I did not imagine seeing your face, and here G-d has shown me even your offspring'. He is now grateful not only for being able to see Yosef himself, since it has been seventeen years since he last saw him, and surely all those years he was happy, and he thanked HaKadosh Baruch Hu at every opportunity that He will return his lost son to him. Still, even now he remembers to thank HaKadosh Baruch Hu for this, for the *chesed* [kindness] that He did for him seventeen years ago.

Every person who has a little common sense understands that this is basic to thank one who gives him something or acts kindly to him, and Who acts kinder to you than the Creator of the World, HaKadosh Baruch Hu Himself? Every day, at all times, and every hour He performs miracles for us, and this is why we say in 'Nishmas' 'אילו פינו מלא שירה כים, ולשוננו רינה כהמון גליו, ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, ועינינו מאירות כשמש וכיר, וידינו פרושות כנשרי שמים, ורגלינו קלות כאילות, אין אנחנו מספיקים להודות לך על אחת מאלף אלף אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות ניסים ונפלאות 'Were our mouth as full of song as the sea, and our tongue as full of joyous song as its multitude of waves, and our lips as full of praise as the breadth of the heavens, and our eyes as brilliant as the sun and the moon, and our hands as outspread as eagles of the sky and our feet as swift as hinds, we still could not thank You sufficiently for even one of the thousand thousand, thousands of thousands and myriad myriads of favors, miracles and wonders that You performed for our ancestors and for us'. All this is not rhetoric but the truth! We must learn from the righteous Yaakov Avinu and thank HaKadosh Baruch Hu at every opportunity even for the miracles that He performed for us a long time ago, and even if we have already thanked Him, we must always thank again and again, and it is appropriate.

- Tiv HaTorah - Vayechi

טיב ההשגחה

To all who call upon Him sincerely – באמת יקראוהו

My niece had been suffering from a serious illness for a while already. Recently, her condition deteriorated to a point which was a matter of life or death. After consulting with various specialists, it was decided that she needed a complex medical procedure. The doctors wanted us to sign documents when they themselves were not confident if this was the right way to go. A decision like this needed broad shoulders.

Our entire family relied on a Tzaddik who everyone says is holy, and I took it on myself to ask him. I pushed my work to the side and I tried to reach him by cell phone, at home and through *gabbaim*, but to no avail. This took 15 minutes while everyone was asking, "What happened? They are waiting for an answer!!!"

I stopped the car on the side of the road, I raised my hand and I asked Hashem to have mercy as I could not reach *das Torah*, and the time was very pressing. I was still praying from the depth of my heart when I saw the Tzaddik walk out of an alley right in front of me. I ran to him and asked for advise with the family on the phone in the hospital.

I write and tremble how Hashem hears the Tefillah of the person that comes from the depth of the heart.

ב.ש.

Hashem's kindness has not ended – חסדי ה' כי לא תמנו

I pledged to arrange for a large Melave Malka right after Shabbos in the holy city of Yerushalayim. I spent Shabbos in Beit Shemesh and right after Shabbos I drove to Yerushalayim to properly arrange the *seudah*. On the way, a group of yeshiva boys tried to hitch a ride, but since I was rushing, I did not stop. But then I thought, although I was on the way to a mitzvah, I should stop from doing another mitzvah? I backed up to pick them up. They were very happy and they began talking *divrei Torah*. Suddenly we smelled a burning tire. I pulled to the side and a tire had burst. Three of the boys quickly changed the tire and would not let me touch anything.

I ask you, who profited from the mitzvah? If I had continued and not pick them up, it would have taken me a half hour to change the tire since I am not a pro. When a friend heard the story, he told me that there was a double miracle. Had the tire blown at 120 kph it could have caused major damage to the car, but the weight of the boys kept the car from crashing. Who did kindness with whom?!

o.i

תכלית כל ימי האדם להתמודד עם בחינות ה'קטנות'

A person's purpose through life is to
assume the category of 'smallness'

יוחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה: ויקרבו ימי ישראל למות (מז:כח-כט)
Yaakov lived in the land of Egypt seventeen years; and the days of Yaakov – the years of his life – were one hundred and forty-seven years. The time approached for Yisrael to die (47:28-29)

When the Torah counts the number of years of Yaakov's life, it calls him by the name of 'Yaakov'. But when it discusses his death, then it calls him by the name 'Yisrael'. We have already explained in several places that the name 'Yaakov' hints to smallness and the name 'Yisrael' hints at greatness (see Ohr HaChaim on our parsha). Perhaps this comes to hint to us that a person through his lifetime is categorized as 'Yaakov', his whole life on earth is categorized as 'smallness'. The 'greatness' he is given from time to time is only by happenstance, and it is only given to him to strengthen him so he can endure the 'smallness' that comes upon him. All this is pre-arranged for him to guide him in his constant battle with his *yetzer*, then logically he will be rewarded in the Eternal World.

Even the righteous who merited being close to Hashem were very afraid that some sin would cling to them, as it is told about one of the righteous students of the holy Baal Shem Tov, who would cry and pray all his life before the Creator, that if HaKadosh Baruch Hu knows that he will sin on a particular day, He should first take his life *Rachmana litzlan*. For the righteous knew that this world exists only through the merit of the category of 'smallness', for this is the profit HaKadosh Baruch Hu has in His world, that *Bnei Yisrael* find themselves in smallness and even so, are led in battle against their *yetzer*. Since 'smallness' is a weapon against the *yetzer*, there is concern that perhaps the enemy can overpower his weapon in order to defeat the person.

Once the person passes the periods of 'smallness', he begins to understand in hindsight that the 'smallness' was only there to help him do battle with his *yetzer*. This clarity is categorized as 'greatness' because this understanding allows him to serve Hashem without thinking of the difficulties that come over time.

This is why it states 'ויקרבו ימי ישראל למות' – 'the time approached for Yisrael to die', for every period that passes for a person brings him closer to the day of his death. The closer a person gets to the day he dies he merits more and more to be categorized as 'Yisrael' which signifies greatness, as every passing time that he battles the *yetzer* which tries to make the person stumble to smallness.

The Torah hints that the person should not relax in his *avodas Hashem* when he measures his smallness because the truth of the matter is that this is not enough to hold him back from the *avodas hakodesh*, as he proves as time goes on and he outduels the *yetzer*. But if *chas v'shalom* he admires his victories then he has accomplished nothing. If he does reach a point like this, he must strengthen himself that at least from now on he will not gloat about his victories.

In light of what was said, we can say that this is the reason the Torah first preceded and counted the last seventeen years of Yaakov's life before mentioning the rest of his years, to inform the person that there is no day in his life that is not categorized as 'smallness'.

Yaakov's entire life until he came to Egypt was one long volume of challenges. From age thirteen until sixty-three, for fifty years he lived with Eisav in his father's house in one cage [in Parashas Toldos we discussed at length the difficult times he had]. After that Eisav began to chase him and he was forced to flee his father's house, and for the next thirty-four years he had to hide from Eisav. The first fourteen of those years were spent in the house of Shem and Eiver constantly looking over his shoulder to check if he was being chased. Then he had to spend the next twenty years in the house of Lavan, the highest level of impurity, and in his house he endured both physical and spiritual difficulties. This difficult period lasted in fear until his meeting with Eisav. He was then hit with the distress of Dina and being chased by the nations surrounding Shechem. All he wanted was to live calmly when he was faced with the aggravation of Yosef who was then separated from him for twenty-two years. All this took place in the first hundred and thirty years of his life.

All these days were counted in the general rule that as long as a person is categorized as '*vayechi*' – 'alive' – he has to categorize himself as smallness. Therefore, Heaven worked it out that his entire life had to be to cope with the various strange distresses. In hindsight, all these hardships were just an illusion from the destroying Satan, for over time it was proven that the encrustations of 'Eisav', 'Lavan', and 'Shechem' did not last, and even the matter of Yosef was a false worry, and all this was the work of the *yetzer* to stop Yaakov from serving Hashem.

But when we come to the last seventeen years of Yaakov, when all his hardships were behind him, and more so, now he was being sustained from the table of the king, and Yosef was the provider for anything he lacked. Now it seems to us that these years were no longer in 'smallness', and then we would find a situation where a person can be on earth without being categorized as smallness. Therefore, the Torah informs us that even these years were categorized as 'smallness'. This is why it states 'יוחי יעקב שבע עשרה שנה בארץ מצרים' – 'Yaakov lived seventeen years in the land of Egypt', that even his last seventeen years were categorized as 'Yaakov' – 'smallness'.

True, during these years he did not have to endure hardships, but he did have to cope with battles. Just as the hardships were battles with the *yetzer*, so too the good times were also his battles. Now that all the worldly delicacies were on Yaakov's table, he had to cope with the *yetzer* who wanted him to taste the fine things of this world. Particularly while in Egypt which was called the 'despicable land', and its inhabitants are taken captive after enjoying nonsensical pleasures. The entire atmosphere of Egypt was to seek out new pleasures and it was incumbent on Yaakov and his sons to guard that they are not drawn after the impure atmosphere of Egypt that surrounded them. This was a difficult task to overcome. The outcome of all that has been said is that the person must understand what Hashem wants from him. He should not wonder about the various hardships he had to endure throughout his life as they are only a distraction to stop him from serving Hashem. He came to where he is through *hashgacha* and he must be careful not to relax from serving Hashem, even if these life events want him to relax *chas v'shalom*.

The exalted lesson from Rabbainu Hakadosh a spark of Yakov Avinu Every shabbos we are like Rabbainu Hakadosh, from the aspect of the Neshama Yesaira which is rooted in the nachala of Yakov Avinu that never died

In this week's parsha, parshas Vayechi it is worthy to examine the greatness of Yakov Avinu's keddusha about which Chazal testified about him that he never died, like it is written (Bereishis 49, 33)

ויכל יעקב לצוות את בניו ויאסוף רגליו אל המטה ויגוע ויאסף אל עמיו

Yakov finished commanding his sons he gathered his feet to the bed and he passed away and was gathered to his nation. And Rashi explained "And he passed away and was gathered" death wasn't said about him, and our sages taught (Tanis 5) Yakov Avinu didn't die.

Surely this idea needs a further explanation, since we see that the Egyptians embalmed his body, and afterword's Yakov's sons buried his body In Ma'aras hamachpela, how can it be said that he never died. And on this idea, we find a lofty explanation in the words of Rabbainu Bchayai (Bereishis 49, 33), that Yakov Avinu did not die in the sense that he can always cloth his neshama in the body as if he were alive, and here are his holy words:

"And he passed away and was gathered" and death is not mentioned by him, and Chazal learned that Yakov Avinu did not die. And behold this parsha testifies that he died, since the Egyptians embalmed his body and cried over him for seventy days and afterword his sons buried him in Ma'aras hamachpela, the burial place of his fathers. But the meaning of "didn't die" is that he did not taste the taste of death. Or the idea of "didn't die" was because his neshama was always hovering over his body from the power of his keddusha, the

rest of the neshamot of the tzadikim that are not on the same level of keddusha as him, go back to their root and source, and because they went up they wont come back down, but Yakov's body, kedusha and high level his neshama would go up and come back down, and this great power isn't found besides for the keddoshim in Eretz Yisrael, the individual ones of the generation, like Rabbainu Hakadosh.

Rabbainu Hakadosh came back down after his death to make kiddush on wine on le'il Shabbos

Later in his teaching, Rabbainu Bchayai brings an amazing teaching from the gemara (Kesuvos 103) that Chazal revealed to us about Rabbainu Hakadosh after his death:

"תנו רבנן בשעת פטירתו של רבי אמר, לבני אני צריך, נכנסו אמר להם היזהרו בכבוד אמכם, נר יהא דלוק במקומו, שולחן יהא ערוך במקומו, מטה תהא מוצעת במקומה"

The Sages taught at the time of the passing of Rebbe, he said I need my sons. His sons entered. He said to them be careful with the honor of your mother, my lamp should be lit in its usual place, my table should be set in its usual place, the bed should be arranged in its usual place. And the gemara explains the reason that he asked to leave his table and bed ready:

"כל בי שמושי הוה אתי לכייתיה ההוא בי שמשא אתאי שבכתה קא קריה אבבא, אמרה אמתיה שתיקי דרבינו יתיב. כיון דשמע תו לא אתא שלא להוציא לעז על הצדיקים הראשונים."

Every le'il Shabbos Rebbe would come to his home and one le'il Shabbos a neighbor came and called for Rebbe's wife, Rebbe's handmaid told the neighbor to be quiet because Rebbe was sitting in the house. Once it was known to Rebbe that the neighbors knew about him coming, he didn't come back, to not make it seem like slander to the earlier Tzadikim.

According to this Rabbainu Bchayai explains Rebbe Yochanan's words "Yakov Avinu didn't die", meaning that he was on level that he was able to cloth himself in his body as if he were alive. And we need to explain his words further according to what Rebbe Akiva Eiger brought in the Gilon Hashas (ibid) a wondrous teaching from the Sefer Chasidim (siman 1127) about Rabbainu Hakadosh that he came to his house on le'il Shabbos: "that he was seen in his nice clothing that he would wear for Shabbos and exempt everyone with his kiddush, and not like all the other dead that are free of mitzvot, because Tzadikim live and exempt with their kiddush". We see clearly from this that he was alive, so much so that he was obligated in all the mitzvos.

Rebbe Yehuda Hanasi is a spark of Yakov Avinu

Like a servant standing in front of a lion I feel humbled to add a sweetness should be added to words of Rabbainu Bchayai, to explain the reason that Rabbainu Hakadosh was zoche to be on the level of Yakov Avinu, that he didn't die, according to what is written in the beginning of the parsha (Bereishis 47, 28):

"ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה"

And Yakov lived in Egypt for seventeen years. Chazal tell us in the medrish (Bereishis Rabba 96, 5) about Rabbainu Hakadosh, Rebbe Yehuda Hanasi:

"בחייו היה דר בציפורי שבע עשרה שנה, והיה קורא על עצמו, ויחי יעקב בארץ מצרים י"ז שנה, ויחי יהודה בציפורי י"ז שנים."

In his life he lived in Tzipori seventeen years, and he would read the pasuk about himself "and Yakov lived in Egypt seventeen years", and Yehuda lived in Tzipori seventeen years.

And the Megale Amukos explained the reason that Rabbainu Hakadosh compared himself to Yakov Avinu, according to what we learned in the Mishna (Pirkei Avos 2, 1):

"רבי אומר איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם"

Rebbe said what is the straight way that a person should choose for himself, all that brings Tiferes to the one who chooses it and Tiferes in the eyes of others. And the Arizal explains in Likutie Shas (Avos 2, page 50), the reason Rebbe chose this statement, according to what is known that Yakov avinus's midah is Tiferet, and since Rebbe was a spark of Yakov, therefore he said that the straightway a person should choose is : all that brings Tiferes to the one who chooses it and Tiferes in the eyes of others.

Through this, the Megale Amukos was mechadesh here and he wrote it in his sefer on Parshas Va'eschanan, that this is the reason Rabbainu Hakadosh is called Rebbe Yehuda Hanasi, since the acronym of נִיצְטוֹ שֶׁל יַעֲקֹב אֲבִינוּ is נשיא (Nitzotzo Shel Yakov Avinu). Therefore, Rabbainu Hakadosh said about himself "and Yakov lived in Egypt seventenn years, and Yehuda lived in Tzipori seventeen years", because he wanted to hint that he had a nitzos of Yakov Avinu.

Therefore, this is the reason that Rabbainu Hakadosh was zoche to cloth himself in his body after his death, because he was the nitzos of Yakov Avinu who didn't die. Its sweet to understand through this the reason that he came to his house specifically on le'il Shabbos, the nachala of Yakov, as we have learned in the gemara (Shabbos 118)

"כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, שנאמר (ישעיה נח-יד) אז תתענג על ה' והרכבתיך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך."

All who delight in the Shabbos is given a nachala without borders, as it is written (Yeshayahu 58, 14) "then you shall delight in hashem and I will cause you to ride on the heights of the world and I will feed you from the nachala of Yakov your father." Therefore, him being a nitzos of Yakov, he came down to this world to make kiddush on Shabbos, that is his inheritance.

But now would be a fitting time to an answer this wonder, for why was Rabbainu Hakadosh sent down to this world every le'il Shabbos and clothed in his body to make kiddush for his family. Is it not a big rule that HKBH doesn't do miracles in vain. Inasmuch as it is true in the way pshat, it could be said that HKBH wanted to show the great power of the tzaddikim, that even in their deaths are called living. However, this idea demands a deeper understanding, therefore let us go on a journey and look at the whole of our holy rebbeim, the lights of the world that will brighten the way of understanding this.

Yakov Avinu did not die because he was metaken the sin of Eitz Hada'as

In way of introduction, we should explain the reason that Yakov was zoche to such a high level that he did not die, according to what the Arizal explained in Sha'ar Hapsukim (Vayigash) of which Yakov said to Paroah (Bereishis 47, 9):

"ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה, מעט ורעים היו ימי שני חיי"

The years of my life on earth are a hundred and thirty years, few and hard have been the days of my life. Through what is explained in the Zohar Hakaddosh (Parshas Bereishis 35) that Yakov Avinu was a gilgul and tikkun of Adam Harishon:

"דהא יעקב דוגמא דאדם הראשון הוה דיעקב שופריה דאדם הראשון הוה"

Yaakov is an example of Adam Harishon As Yakov has the face of Adam Harishon.

on this Chazal hint to us in their words (Bava Metzia 84):

"שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון."

The face of Yakov Avinu is like the face of Adam Harishon.

And it was taught in the gemara (Eruvin 18):

"היה רבי מאיר אומר, אדם הראשון חסיד גדול היה, כיון שראה שנקנסה מיתה על ידו, ישב בתענית מאה ושלשים שנה, ופירש מן האשה מאה ושלשים שנה, והעלה זרזי תאנים על בשרו מאה ושלשים שנה."

Rebbi Meir would say: Adam Harishon was a very great chassid, When he saw that death was imposed as a punishment because of him, he observed a fast for a hundred and thirty years, and he separated from his wife for a hundred and thirty years, and wore belts of fig leaves on his body for a hundred and thirty years. Therefore, just like Adam Harishon caused himself pain for a hundred and thirty years to atone for the sin of Eitz Hada'as, so to Yakov the tikkun of Adam Harishon suffered for a hundred and thirty, and that is why he said **"The years of my life on earth are a hundred and thirty years, few and hard have been the days of my life"**. These are his holy words.

And here we gained an understanding into the reason that Yakov Avinu did not die, because Adam Harishon brought death to the world, like it is written (Breishis 2, 17):

"ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות"

From Eitz Hada'at good and bad do not eat from it because the day you eat from it you will die, therefore Yakov who repaired what Adam Harishon sinned in Eitz Hada'as did not die, because he went back to the bechina of Adam Harishon before the sin. Since we still need a tikkun for all of Am Israel that were included in Adam Harishon in the time of the sin, therefore death will only be completely cancelled, when there is a full tikkun which will come in the future Ge'ula, that is when the dead will come back to life.

The purpose of creating man is for him to live in two worlds

And it is fit to elaborate on this big fundamental concept through the pure teaching of the Or Hachaim Hakadosh (Parshas Bechukosai 26, 3) in one of the forty-two explanations on the pasuk:

"אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם."

If you follow My laws and observe My commandments.

And here is what he wrote to answer the question on what HKBH decreed death on Adam Harishon in the sin of Eitz Hada'at, meaning that if he would not have sinned, he would have remained alive in this world, but is not it so that the purpose of the creation of man is for him to be zoche to go up to the Olam Ha'elyon and enjoy the pleasures of the accomplishments of Torah that are impossible to achieve in this world. And he answers this question in his holy words:

When Hashem created man, He did not do so for man merely to remain stationary in this present world forever and not to commit a sin. In fact, such an existence would in-itself represent spiritual decline and be sinful. Hashem's intention for man was to ascend to the Olam Ha'elyon, that there he will reap what he has sown. Just as Eliyahu who went up in a storm to the heavens (Melachim II 2,11). Due to the original sin, man must have his skin removed and his body will remain behind in this world when his soul ascends to Heaven.

Now with clarity in our eyes we can understand how great of a level Yakov was zoche to - "Yakov Avinu didn't die", that which we learned from the words of Rabbainu Bchayai, he was able to cloth himself in his body as if he were alive, since he was the gilgul and tikkun of Adam Harishon, that before the sin was worthy of living in both worlds at the same time, but

after the sin he was decreed to death, therefore Yakov who was metaken the sin of Adam Harishon was worthy to live in both worlds at the same time, that even after his death he was able to cloth himself in his body, "like a man who lives in the house and attic".

The neshama yesa'ira on Shabbos lives in this world and the Olam Ha'elyon

On this path we will go on to explain what HKBH arranged, that Rabbainu Hakadosh the nitzos of Yakov Avinu would come down from his dwelling place in the Olam Ha'elyon on le'il Shabbos, to cloth himself in his body and make kiddush for his family, according to what we learned on in the gemara (Be'itza 16):

"נשמה יתרה ניתנה בו באדם ערב שבת, במוצאי שבת נוטלין אותה ממנו, שנאמר (שמות לא-יז) שבת וינפש, כיון ששבת ווי אברה נפש".

A neshama yesa'ira is given to man on Erev Shabbos and on Motzie Shabbos is taken back from him, like is written (Shemos 31, 17) "He stopped his work and rested" since he stopped his work, woe the nefesh is lost. And Rashi explained "neshama yesa'ira", an expansion of the heart to be able to rest, have joy and be wide open, and he will eat and drink and his soul won't stop him".

And the commentators wondered: 1. how can it be that the definition of the neshama yesa'ira is that it can eat and drink without his soul stopping him, isn't the spiritual neshama yearning for spiritual things and not food and drink. 2. How did they learn in the gemara: "He stopped his work and rested" since he stopped his work, woe the nefesh is lost, is it not so that when a person stops his work on Erev Shabbos the neshama yesa'ira goes into him and doesn't leave until Motzie Shabbos, if so why does the pasuk hint to its departure already in the beginning of Shabbos: "since he stopped his work, woe the nefesh is lost."

From within my heart an answer was whispered on all of this based on what is explained in the Midrash Shochar Tov (Tehilim 92) after Adam Harishon sinned with the Eitz Hada'as on Friday, the day he was created on the tenth hour, as it is taught in the gemara (Sanhedrin 38): "עשירית סרה"

On the tenth he strayed. That since the tenth hour is so close to Shabbos, he was zoche to be saved from death, in the zchus of Shabbos:

The day of Shabbos came and became an advocate for him, Shabbos said before HKBH, Master of the world, in the six days of creation no one was punished in the world and you are going to start with me, is this my keddusha and is this my rest, and for the sake of Shabbos he was saved from the judgment of Gehinnom, since Adam saw the power of Shabbos, Adam came and sang the song of praise for Shabbos Mizmor Shir Leyom Hashabbos (Tehilim ibid). Shabbos replied to him, to me you are singing a song of praise, you and I should sing a song to HKBH, like it is written "Tov Lehodot Lahaheshm".

The neshama yesa'ira did not sin in Eitz hada'as

In the "Chidushei MAHRIL Diskin" (Parshas Ki Sisa) there is a beautiful insight on this idea. Why is it that specifically Shabbos advocated for Adam Harishon and saved him from death, since the neshama yesa'ira only enters the man on Shabbos, we see that when Adam Harishon ate from Eitz Hada'as on Friday the neshama yesa'ira had no part or portion in that sin, and it was not part of the decree to be killed, therefore Shabbos advocated on behalf of Adam Harishon that he is not worthy to die on Shabbos since the neshama yesa'ira within him did not sin at all.

Therefore, in the zchus of the neshama yesa'ira, HKBH delayed the decree for Adam to be killed on the "day" in the perspective of Adam Harishon: "On the day you shall eat from it you will be killed", To the "day" in the perspective of HKBH, which is a thousand years, like it written (Tehilim 90, 4):

"כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור ואשמורה בלילה"

For in Your sight a thousand years are like yesterday that has passed, like a watch of the night, but Adam Harishon gave seventy years of his life to Dovid Hamelech, and he himself lived for only nine hundred and thirty years.

Based on what was said we will be able understand nicely what the Ben Ish chay wrote, that we make kiddush on wine and make Hamotzie on Lechem Mishne, to be metaken the sin of Adam Harishon that was on wine and bread, like we learned in the gemara (Brachos 40):

"אילן שאכל ממנו אדם הראשון, רבי מאיר אומר, גפן היה, שאין לו דבר שמביא יללה על האדם אלא יין, שנאמר (בראשית ט-כא) וישת מן היין וישכר... רבי יהודה אומר, חיטה היתה".

The tree from which Adam Harishon ate, Rebbe Meir says It was a vine, as nothing brings wailing and trouble upon

man other than wine, as it is written “And he drank from the wine and became drunk... Rabbi Yehuda says It was wheat”.

The Ben Ish Chai determined that both opinions are true, Eitz Hada’as was both wine and bread, like the Mana that had the ability to have within it all forms of taste, that is why on Shabbos koddesh which is close to the time of the sin, which was at the end of Friday, we make Kiddush on wine and make a Bracha on Lechem Mishne, to be metaken the sin of Eitz Hada’as that was done with wine and bread.

When we combine the words of the Ben Ish Chai with the words of the MAHRIL Diskin Zt”l, because the neshama yesa’ira only comes in to the man on Shabbos that didn’t at all sin in the sin of Eitz Hada’as, its explained wonderfully that we are metaken the sin of Eitz Hada’as on Shabbos with kiddush on wine and the Bracha on Lechem Mishne, because the tikkun is done with the neshama yesa’ira who did not sin in Eitz Hada’as, therefore it has the strength to be metaken the neshama that did sin.

Based on what was said we will gain an understanding of the idea that Shabbos is Me’ayin Olam Haba, like we learned in the gemara (Brachos 57): **“שבת אחד מששים לעולם הבא”**

Shabbos is a sixtieth of Olam Haba. In the Toras Chaim he says (Eiruvim 19) that this is the reason we make kiddush on wine, corresponding to the wine that is saved by HKBH which is going to be drunk by the tzadikim in the world to come, and we eat fish and meat to correspond to the great whale and wild ox that HKBH is going to feed the tzadikim in the world to come. According to what was said, the reason that should be give for that, because Shabbos is the ultimate tikkun for the sin of Eitz Hada’as and is Me’ayin Olam Haba which is when there will be a complete tikkun of the sin of Eitz Hada’as.

The neshama yesa’ira dwells in the house and attic

How great and sweet it is to bring upon the table of kings an exalted idea, to explain with praise the reason that HKBH lowers down to this world the neshama yesa’ira on Shabbos which is Me’ayin Olam Haba from the Olam Ha’elyon, because when we think were able to see that the neshama yesa’ira which didn’t sin in Eitz Hada’as and was not decreed to death, it is truly in the bechina of Adam Harishon before sin, therefore it comes into the body on Erev Shabbos without the pain of labor, and on motzie Shabbos it exits the body without the pain of death, and the next Shabbos she again returns down to the body in this world, and

that is how the neshama yesa’ira lives throughout the entire life of man in two worlds, for example someone who lives in a house and the attic at the same time.

It should also be added that this is the reason HKBH chose to send the neshama yesa’ira specifically on Shabbos, since it is the time of tikkun for the sin of Eitz Hada’as, to show us the practicality of what we caused in the sin of Eitz Hada’as, because without the sin we could have lived in two worlds like a person who is living in the house and the attic simultaneously, without the pain of death, and a proof for this is the neshama yesa’ira that goes into the body and exits it without the pain of death, and by this we should take into our hearts to fix our part in the sin of Eitz Hada’as by doing teshuva and good deeds.

Here we will gain by explaining the statement: **A neshama yesa’ira is given to man on Erev Shabbos and on Motzie Shabbos is taken back from him, like is written “He stopped his work and rested” since he stopped his work, woe the nefesh is lost.** The meaning being that specifically at the beginning of Shabbos when we are zoche to the neshama yesa’ira that left the body last motzie Shabbos, we should pay attention to the fact that just like the neshama yesa’ira comes down and goes back from world to world without the pain of death, so to we could have lived with the neshama of the weekdays without the pain of death.

And that’s how Chazal learned what is written: **“He stopped his work and rested” since he stopped his work, woe the nefesh is lost.** And Rashi explained: **woe to the nefesh that left.** Meaning that we should be saddened by the fact of death of the nefesh of the weekdays: **woe the nefesh is lost,** because we could have been with our nefesh in our bodies, and it would go up and back down from world to world, without the pain of death, and we should really take this idea into our hearts to be metaken what we have sinned in Eitz Hada’as.

According to what we said we have opened a path to understanding the depth of what Rashi explained as the definition of the neshama yesa’ira: “an expansion of the heart to be able to rest, have joy and be wide open, and he’ll eat and drink and his soul won’t stop him”. Because since the spiritual nefesh is scared to eat and drink, from the fear of failing in the realm of eating like it failed in the sin of Eitz Hada’as, but on Shabbos koddesh we have the neshama yesa’ira that didn’t sin at all in Eitz Hada’as, it does not have the fear of eating and drinking in the honor of Shabbos koddesh, because on the contrary eating and drinking

in the way of the mitzvah of Lechem mishne and wine, they are a wonderful tikkun for the sin of Eitz Hada'as.

The neshama yesa'ira on Shabbos is rooted from Yakov Avinu

And now come and see that the explanation of the concept of the neshama yesa'ira fits beautifully with the great chidush we find from the Sfas Emes (Parshas Beshalach year TRNZ), that the neshama yesa'ira is rooted from Yakov Avinu which Shabbos is his nachala, in his holy words: and this itself is the bechina of nachalas Yakov, a nachala without restrictions, which is the bechina of the neshama yesa'ira...Yakov prepared for Am Israel the bechina of nachala without restrictions, a neshama yesa'ira without borders and unknown measure.. like is written and I will feed you from the nachala of Yakov your father".

According to what we said, the connection between Yakov Avinu and the neshama yesa'ira is explained nicely, because like Yakov Avinu who didn't die, who could always cloth himself in his body as if he were living, since he was metaken his part in the sin of Eitz Hada'as, and was zoche to live in two worlds like a man who is living in a house and an attic simultaneously, so to the neshama yesa'ira on Shabbos that is in every person in Am Israel that is rooted in Yakov Avinu, goes up and back down between two worlds without the pain of death.

And now our hearts will be full of joy and our eyes will shine by understanding the reason as to why HKBH sent Rabbainu Hakaddosh's neshama from the Olam Ha'elyon on Le'il Shabbos Kaddesh, to cloth himself in his body and make Kiddush on wine which is a tikkun for the sin of Eitz Hada'as, and on motzie Shabbos he returned to his place of rest in the Olam Ha'elyon like a man who lives in a house and an attic simultaneously, because Rabbainu Hakaddosh is the Rebbe of all of Am Israel, who wrote the Mishna in order to not allow the Torah shba'al peh to be forgotten from Am Israel.

HKBH wanted to teach Am Israel a tremendous lesson, that every Shabbos every single person has the bechina of Rabbainu Hakaddosh, because just like Rabbainu Hakaddosh him being a nitzos of Yakov Avinu who didn't die, came down on Le'il Shabbos to make kiddush on wine and on motzie Shabbos would return to his place in the Olam Ha'elyon without pain, so to the neshama yesa'ira which is a nitzos of Yakov Avinu, comes down to this world from the Olam Ha'elyon on Shabbos and goes into the body and on motzie Shabbos he exits without pain, because on Shabbos we have the bechina of a man who lives in a house and an attic simultaneously.

Our thanks and blessings are given to those who donated for the publication of our weekly dvar Torah for the merit of **אחינו בני ישראל**

Family Madeb for the
Refuah Shelimah of Lea bat Virgini

Arthur & Randi Luxenberg לזכות
of their wonderful parents, children and grandchildren

To receive the mamarim by email: mamarim@shvileipinchas.com

To sponsor or dedicate
this publication, please
call the Areivim office:
845-371-2760 or email
info@areivim.com

Areivim

LIFELONG SUCCESS

EMERGENCY HOTLINE
Dial: 845-371-2760
or Text: 914-490-8129
and type the word
"EMERGENCY"

845-371-2760 | INFO@AREIVIM.COM | P.O. BOX 166 HILLBURN, NY 10931 | WWW.AREIVIM.COM

To subscribe to the Weekly Email, please email info@areivim.com
and enter "Subscribe" into the subject line.

Please go to www.TorahAnytime.com to listen to Rabbi Shmuel
Gluck, and other popular speakers, on TorahAnytime.

By Rabbi Shmuel Gluck

In the criminal courts, we see the wrongdoer as being completely to blame and the victim to be completely innocent. In the therapeutic world, we see it a little differently. There can be the wrongdoer, the offending one, and the victim, who may be an enabler. Any victim would become indignant being referred to as an enabler, the connotation of which is that they contributed to their being hurt.

Yet enablers, while definitely victims, may still contribute to being chosen. Research has shown that predators profile possible victims before targeting the easiest ones. In many cases, spouses contribute to being mistreated if they apologize when they have nothing to apologize for, which empowers their spouse. It doesn't mean that they are bad people, just that their actions contributed to the result and that they have the ability to act differently and possibly could have avoided becoming a victim.

More important than these research papers are that we find

this same concept in the Torah. The Medrash (99:1) explains that the Bais Hamikdash was built on Binyamin's portion because he was the only one who was not involved in selling Yosef. It would seem that Yosef, the victim of the sale, should have earned the right as compensation for being sold.

The lesson is that Yosef's (sincere) action and how he interacted with his brothers, caused his their actions and he is not completely blameless. As a result, he is also disqualified from having the Bais Hamikdash on his portion.

This Torah rule, that people must always extract their contribution to any situation, even if 1) it was minor and 2) they, themselves, suffered, is important in our daily life. Don't be angry at others and don't be "holier-than-thou" when you may have been a part of what happened. Instead of anger, focus on your contribution to the problem and, in doing so, prevent it from repeating itself.

I Am Not That Person Anymore

By Rabbi Shmuel Gluck

Many people's emotional decisions, and their subsequent actions and reactions, are often made spontaneously. Their choices are often limited, based on their personality and their previous experiences. For example, some people would never consider apologizing because they are stubborn, either by nature or by their upbringing. Their choices are limited to fighting, or ignoring whatever took place. Others would never fight because it's not their nature and the only response available to them is to apologize, even if doing so will only exacerbate the problem. Both of these people are truly unaware that they have alternative responses.

There's another reason people only choose from a limited number of options instead of their entire "portfolio". They may not be skilled in certain areas. Some situations may require humor, and others can only be solved with methodical thought. Some don't have those skills. Others have those skills etched in their DNA but have no experience using them. They may not have seen those skills used in their homes and, as a result, they simply can't imagine that those skills are effective.

It's a shame when people have multiple options but only consider using a few of them. In general, having a small arsenal means that they will only succeed in a small percentage of the situations that they face. People who only use a small number of skills require a complete makeover and should speak to someone to help them expand the number of skills that they have.

This challenge, using the same few emotions or responses, can be seen even when people are trying to help others. They do so by bullying them to do what's right, getting upset when they fail, and staying silent when they succeed. Many well-meaning people (Rabbeim that scream, parents that hit, friends that stay silent) have been unable to bring success because of a lack of recognizing that they have many different possible tools to use to achieve their sincere, even lofty, goals.

Otherwise, people think combatively because in their life, up to this point, they have seen being combative as the "cure-all", applied more often than anything else. That may be because

LAYOUT BY RAMAPOST.COM

PARSHAS VAYECHI 5781

they have been surrounded by people who are combative. Others can only cry when things go wrong. **No emotion is wrong, but they can be used in the wrong situations.**

Others have a limited emotional range, and reaction, because they lack self-esteem and, therefore, their reactions are less concerned with their available tools than with protecting the belief that their essence is being challenged. I know a few people that are **always indignant, protecting values and positions that don't need (or aren't worth) defending. They consider anyone who is accommodating to be selling out.** Recently, I have been challenged multiple times whenever I accommodate others who are very concerned about contracting the virus. **When people feel that accommodating is a sign of weakness or of a lack of values, they are suspect to me of lacking character in several possible, unrelated, areas.**

I want to share three thoughts in regard to the typical person, someone who has enough skills to make it through the day but not enough to truly succeed in life.

1) People should learn how to live their personal life from the business world. I include Rebbeim in the business world (yes, that's also a business). In the broader sense, I am referring to how we act and think when we're interacting with strangers and when what we hope to achieve is quantifiable, such as closing a sale or getting a student to smile. One of my friends who was indignant that I accommodate people who take the virus seriously acknowledged that for business he would do the same. That is, I assume, because business is quantifiable.

When people are in their homes they may never consider patience as a strength. They consider themselves to be the bull in the china shop, getting their way because they are the biggest presence in the room. Yet, at work, they are patient, accepting, and agreeable, and they go with the flow. While these two distinct skills each have a place where they can be effective or counterproductive, many people wouldn't consider using a business skill in the home or vice versa. This subconscious decision to limit their actions and reactions damages their family's successes.

I found it interesting that accommodating for no reason is "selling out" but for selfish reasons (eg business) is not selling out. Yet it's common that for business, people utilize more skills than they do in their personal lives. That's because, for business, people take no chances of failure and "force" themselves to

access more emotions, such as empathy and accommodation, than they do in their private lives.

Successful people consider their homes, spouses, and children as businesses, in the sense that they must succeed, that every step they take brings with it a quantifiable goal, such as a smile or a feeling of friendship, and that each motivational act they offer to their family is seen as quantifiable. Therefore, they have no choice but to access every skill they have, even if they never used it until now or never saw it in their own parents' homes.

All people have the ability to use each skill in each situation. Because many people's childhood home experiences were limited, it is inconceivable for them to consider that, even if it takes longer to reach their goal than they are comfortable with, utilizing their business skills is exactly what is needed in the home. In the same vein, some will apply their work skills in the home but not between friends and neighbors.

2) People mistakenly believe that their skills are finite, the same they had years ago when they may have spent time figuring out who they were. They don't realize that their repertoire of skills increases, decreases, and evolves in both variety and quality.

People can't imagine that they may have become patient, an ability their parents used to be critical of them for lacking. We are not always who we once were. As I get older, I have found many things easier for me than they were just a few years ago. Acknowledging this possibility will help people realize that they have

become patient or diplomatic, even if, in their twenties, it was not who they were. **Most people become better as they age. Few people take advantage of that reality.**

3) Even when people become aware of skills that they never knew they had available to them, it is difficult for them to keep those same traits in mind. Instead, they may use a newfound skill once or twice, appreciate its result, and then revert back to their few familiar skills which are unhelpful in their present situation. Being mindful of this possibility will help people increase the number of responses available to them in their personal database.

My message is that all people are very talented, and they are able to succeed in most situations. We are just not aware of our potential and the depth of personality that we have. The more aware we become, the greater our success will be in all areas of our lives.

"Most people become better as they age. Few people take advantage of that reality."

MIZMOR L'DOVID

Divrei Torah Inspired by the Torah Commentaries of
RAV SHIMSHON RAPHAEL HIRSCH ZT"l

A Study of Shabbos #11 **Tehillim and Shabbos - Chochmah, Binah and Yosef Hatzaddik** *By David Gurwitz*

We ended last week's column by commenting that the final sentence in *Tehillim kappitel* 107 says, "*Mi chochom veyishmar eileh veyisbonenu chasdei Hashem - Whoever is wise, let him note these things and they will understand the kindnesses of Hashem.*" *Chaim* has a value of 68, which equals that of the word *chochom*. We explained that *Tehillim* 107 expresses the four types of savings we experienced in the *midbar*, and the *roshei teivos* of these four spell the word *chaim*. Therefore, the *Baal Shem Tov* instituted to say this *kappitel* before *Shabbos*. One of the uses of our *chochmah* every week, especially before *Shabbos*, is to appreciate how our lives are constantly being saved.

We also wrote that during *Kiddush* every Friday night, we say "*zeicher l'Yetzias Mitzrayim*" and "*zeicher lemaaseh bereishis*." These two *inyanim* represent *Rosh Hashanah*, the creation of Adam, and *Pesach*, when we left *Mitzrayim* and became a nation. Both are times to thank Hashem for being freed.

We can also keep in mind that these two times have a tremendous *kesher* with Yosef Hatzaddik, who was freed on *Rosh Hashanah*, and whose sale, wisdom and unparalleled management skills set the foundation for *Klal Yisroel* to go down to *Mitzrayim*.

I'd like to explore wisdom, discernment and knowledge, *chochmah*, *binah* and *daas*, the mental skills we pray for in the fourth *bracha* of *Shemonah Esrei*. The topic of analyzing how to think about and process the increasing amount of information and make decisions from them is one that I personally struggle with constantly.

In "*The Art of Jewish Prayer*," Rabbi Yitzchok Kirzner zt"l explains all the *brachos* of *Shemonah Esrei*. Regarding the fourth *bracha*, "*Atah chonein le'adam daas - You are the One who grants knowledge*," he states the following:

"We often conceptualize wisdom as a faculty that allows us to extrapolate from our experience or accumulated knowledge to novel situations. Judaism tells us that by virtue of our connection with Hashem, we can possess forms of wisdom that are outgrowths of our relationship with Him. This divinely granted understanding allows us to discern between values and activities that appear superficially identical, but which have critically different effects on our lives and our souls. These are the types of wisdom for which we petition Hashem in this prayer - which is the only amidah prayer that prefaces a request with a statement that Hashem graciously gives us something - to reinforce to us that intelligence and wisdom are not innate assets that we have

independent of Hashem's participation. There is a deeper level of knowledge that depends upon the depth of our relationship with Hashem. The parts of our potential that become actualized through brainstorming and insights are special gifts from Him."

Rabbi Kirzner explains that the biblical origin of this *bracha* is brought in the *Medrash*, which says that the *malachim* that saw Hashem teach Yosef Hatzaddik seventy languages of the world recited this blessing. Yosef needed to learn these in order to be the ruler for 80 years until "a new king arose."

It is interesting that the value of the word arose, *vayokom*, is 156, the same as that of Yosef. The new king - or, as *Chazal* also suggest, the old king who forgot what Yosef had done to save Mitzrayim - was the *keneged*, the offset.

There is also an opinion from *Pirkei D'Rebbi Eliezer* (chapter 40) that the *malachim* saw that Hashem had taught Moshe Rabbeinu the secret of the names of Hashem. It is also interesting that the letters of Moshe can be rearranged to spell the word Hashem. They said, "Blessed are You, Hashem, who grants knowledge."

This special *bracha* serves as our bridge from leaving *Shabbos* and beginning the prayers of the first evening of the new week with an addition that still refers our minds to *Shabbos* in terms of its distinction, and which we reiterate during *Havdalah* at home. I'd like to share the following thoughts which "hit" me when I was reading the words in *Parshas Mikeitz* relating to when Yosef Hatzaddik was brought before Paroh and after he interpreted Paroh's dream.

Yosef said that Paroh should choose a man who is "*ish navon vechochom* - a man who is discreet and wise." I noticed a few things about these three words. First, the last letters spell the word *shemen*, and we read *Parshas Mikeitz* during *Chanukah*. Second, the *gematria* of the three words, with the *kollel* of each word, is 496, which is the *gematria* of *malchus*, a position Yosef essentially assumed after showing wisdom and understanding. Third, the combined *gematria* of the words *navon* (108) and *vechochom* (74) is 182, which is the value of the word *Yaakov*, Yosef's father, from whom he learned so much wisdom. This, too, was a hint to Paroh that the man should have a *mesorah* from a prior generation which was wiser. Fourth, the first letters of *chochom* (*ches*) and *navon* (*nun*) spell the word *chein*.

However, what struck me was that *binah*, cognate to the word *navon*, was mentioned first, before *chochmah*. Rav Shamshon Raphael Hirsch *zt"l* explains this in a lengthy analysis. He follows Yosef's focus on attributing any success in his endeavors to Hashem, stating that Hashem gave him the ability to interpret dreams and to analyze that Paroh's dream, repeated twice, is because the matter stands ready from Hashem, and that Hashem is hurrying to bring it to pass:

"Whereas, generally, chochmah comes before binah, here the chochom has to act like the cognate word agam - taking in what is before one. Meaning, he who recognizes things for what they are and what they should be is a chochom. Chochom and binah are both gifts...but the truest chochom is the one who takes the nature of what things are and what they are meant to be from the One who made things what they are and fixed what they should be."

To be continued... David

ויחי יעקב בארץ מצרים

Yaakov lived in the land of Egypt. (47:28)

Rashi asks (based on a Midrash), "Why is this *parsha setumah*, closed?" Despite the fact that *Vayechi* begins a new *parshah*, it is "closed." This means it is not set off by the usual number of spaces that would normally mark it as distinct from the previous *parsha*. (In other words, when there are no spaces it is difficult to discern the beginning of a new *parsha*.) Rashi offers his responses. I would like to focus on a meaningful explanation which Horav Nissan Alpert, zl, renders.

Life (can be – and is) unpredictable and mysterious. Life is like a "closed book," its final chapters elusive and hidden until one reaches the end. Some individuals cannot tolerate the suspense of reading a mystery novel. Thus, they turn to the pages at the end of the book to find out what happens at the end before they actually read the book. This cannot be done with life. Man is formed from clay (*Adam, yesodo mei afar*), and he goes through life wondering when his end will come. When he is in a period of distress he wonders from whence will come his salvation. We all know that good might emanate from situations that appear (to our mortal vision) to be absolutely bad and vice versa. We never know when – or from where – our salvation will be delivered. (The only thing that we know for certain is that whatever will come, it will come from Hashem.)

Yaakov *Avinu* lived in the land of Egypt. Did the Patriarch ever imagine that the "Egyptian years" would be the best ones of his life? Did he believe that one day he would be reunited with Yosef? Certainly, he hoped that the education and inspiration that he imparted to Yosef would infuse him with positive spiritual character and moral traits, but did he ever dream that Yosef would achieve and maintain *tzaddik*, righteous, status?

Life is filled with surprises – some good and some that are not so (to the mortal eye) good. At the end of the day, the term *olam* (the Hebrew word for world), which shares its *shores*, root, with *he'elam/ne'elam*, concealment, is very appropriate. Life is a *parsha setumah*, closed book. We live in an *olam*, world, in which much of life is *ne'elam*, concealed. How do we do it? How do we successfully, confidently, navigate the sea of life? *Bitachon*, trust in Hashem. Without it, we are *ne'evad*, lost at sea.

We have no dearth of stories which demonstrate the significance of *bitachon* and to the lengths to which our people have gone in their commitment to Hashem. The following is a classic story which I remembered this morning, as a good friend rushed out early from *davening* to be at an important business meeting. The story was related by the venerable Bobover Rebbe, zl, Horav Shlomo Halberstam.

A follower of Horav Mordechai Chernobyler, zl, had a particular habit which he revealed when he visited the Rebbe to petition his blessing. The Rebbe asked the *chassid* to recount his daily schedule. "First, I go to the market to purchase goods and wares for my business. Then, I go to *shul* to *daven*. Following *davening*, I go to the market to sell my wares at a profit."

The Rebbe wondered, "Why do you start your day by purchasing wares and only afterwards *daven*?" The man replied, "The good merchandise is available early in the morning. If I wait

until after I *daven* to purchase my wares, I would be selling inferior quality, because that is all I would find."

It seemed like a common-sense response, one that any of us might agree is acceptable. The Rebbe countered with a story about a *melamed*, itinerant Torah teacher, who earned his livelihood by journeying from town to town teaching children Torah. He would eke out a meagre livelihood from a profession that kept him on the road and away from home most of the year. In the meantime, his wife and children lived on the debt they incurred, which he paid when he returned home. Understandably, his year's salary meant a lot to him, since it had already been spent.

The teacher was paid for his services with various coins: the wealthy paid with gold; the middle class "preferred" silver; those of more modest means paid with nickel or copper. The teacher made a money belt for himself in which he divided his coins into four pouches. After a year of teaching, he packed his bag and prepared for his journey home.

As the first *Shabbos* of his return trip approached, he knew that he had to remove his money belt and find a place to leave it for safekeeping. At first, he decided to bury it, but, when he saw people in the distance, he became paranoid and alarmed. Pressed for time, he decided the only alternative was to make a dash to the local Jewish inn and pray that the innkeeper with whom he would hopefully deposit the belt was honest and upright. This was a year's earnings, which he could not afford to lose.

His doubts coursed through his mind the entire *Shabbos*. The innkeeper was accustomed to this, since many a Jewish traveller left his money with him for *Shabbos*. As soon as *Maariv*, the evening service of *Motzoei Shabbos* began, the innkeeper brought the money belt to the teacher to allay his fears. "Do not worry," he said. "It is all there – every coin." To the amazement of the innkeeper, right in middle of his supplications, the teacher began counting his coins. (I guess some things do not change.) First came the gold coins, which were all there. He opened the pouch containing the silver coins and ascertained that everything was there. He then proceeded to do the same with the nickel and copper coins. At this point, the innkeeper, who had observed the entire process, was shocked and a bit perplexed.

"I do not understand you," the innkeeper began. "When you saw that all of your gold and silver coins were intact, why did you not trust me then? Yet, you continued to count the ridiculously less valuable nickel and copper coins."

At this point, the Chernobyler Rebbe turned to his *chassid* and asked, "I want to present you with the same question that the innkeeper asked the teacher. Every single morning, you wake up and observe that Hashem has returned your *neshamah*, soul, your body, your very life – which is the equivalent of (the teacher's) gold and silver coins. If Hashem can be "trusted" to return the valuables, what makes you think that He will not provide for your livelihood (your nickel and copper coins)? I think you should work on increasing your *trust* in Hashem and *believe* that He will give you the physical sustenance that you require. You have no need to rush off to purchase your goods before you *daven Shacharis*. Hashem takes precedence." P. S. Things have not changed. When we rush out of

davening, we show where our priorities lie and how much trust we have that all will be provided for us.

**ויברך את יוסף ... יברך את הנערים ויקרא בהם שמי ... ויברכם ביום
ההוא לאמר בך יבורך ישראל**
*He blessed Yosef ... shall bless the lads and shall call them my
name... And he blessed on that day, saying: "In you shall Yisrael (be)
blessed." (48:15,16,20)*

Yaakov Avinu actually gave two blessings: one to Yosef, and one to Ephraim and Menashe. Upon reading the text of the blessings, however, we confront an anomaly: Yaakov actually directed the blessing meant for Yosef at his sons – Ephraim and Menashe. The blessing that Yaakov Avinu gave to Ephraim and Menashe was all about Yosef. Concerning Yosef's blessing, the Torah writes, *Yevareich es ha'naarim*, "He (Hashem) should bless the lads," while, concerning Ephraim and Menashe, the Patriarch said, "In you (singular), shall Yisrael be blessed," which implies that the blessing was to him. *Horav Yisrael Belsky, zl*, posits that these blessings touch upon the greatest blessing one can give a father: that he have children who will do him proud, children who will be a credit to him and his legacy. Likewise, every child wants (or should want) that his parents be considered blessed people on account of him. Knowing that one is a source of pleasure and satisfaction to his parents is an amazing blessing. We may suggest that when children have parents of whom they are proud, it is a blessing. Knowing that your "last name" does not cause you grief as a result of a parent's ignoble reputation is a blessing. Furthermore, I think the Torah is alluding to a double-edged responsibility that parents and children have towards one another. A father/mother should think twice before undertaking an activity that might shed ignominy upon their children's good name – and vice-versa.

These blessings, however, have greater significance, as the *Rosh Yeshivah* explains. Parents are a link in the transmission of *Yiddishkeit*/Jewish heritage to their children, the next generation. When parents eschew their responsibility to live up to the elevated lifestyle of *emunah* and *bitachon*, faith and trust in the Almighty, bequeathed to them by our forebears, they have failed not only themselves, but also their progeny. If parents do not live up to their obligations to Hashem, the continuity of the blessing is severed, and, rather than inherit blessing, their children are heirs to a curse.

When Shifrah and Puah, at risk to their own lives, saved the Jewish infants, Hashem gave them a unique reward. The spiritual trait, *yiraas Shomayim*, fear of Heaven, which gave them the fortitude to do what was right, despite the decree of the evil despot, Pharaoh, became their permanent trait and legacy transmitted through the generations to the members of their respective families: *Malchus Bais David* – the Davidic dynasty; the Houses of *Kehunah* and *Leviyah*. Thus, descendants of Shifrah and Puah became heirs to a noble, eternal spiritual gene: *yiraas Shomayim*. The houses of *Kehunah* and *Leviyah* and *Malchus Bais David* – spiritually represented the material/physical leadership of the eternal Jewish nation. Their blessing was not a one-time deal, but rather, a blessing of *nitzchius*, eternity, that will never be lost.

When Yaakov blessed Yosef through his children, he signified that the entire Patriarchal legacy of Avraham, Yitzchak and Yaakov would flow through Yosef to his children, with no distortion or diminishment in any way. He blessed Yosef that he should be able to transmit his spiritual inheritance without embellishment, in its entirety. This is all fine and well, but singling out two grandsons and granting them tribal status is, in and of itself, a recipe for envy. To bless the one son who was at the centre of the controversy between the brothers, which ultimately was the reason for so much strife and so many years of anguish, seems to be counterproductive. Yaakov Avinu knew all this, and he certainly was not naïve. Yet, he believed that *Klal Yisrael* would understand that they will always have one

individual who stands out, who is blessed with extraordinary capabilities, and who, despite all of his unique attributes, remains unpretentious and self-effacing. The Patriarch prayed that *Klal Yisrael* would view these lads with *nachas* and admiration, not with envy. He prayed that their success not fall prey to the destructive power of the evil eye, and that they garner respect, not opposition; admiration, not envy. At the end of the day, one should not go out of his way to call attention to himself or his child, but, at the same time, stunting a gifted child just because of what others might say is just as wrong. The only true competition that we have in life is ourselves. As such, we must strive to be the best that we can be, thereby fulfilling our own individual potential.

בך יבורך ישראל לאמר ישימך אלקים כאפרים וכמנשה

By you shall Yisrael bless saying, "May G-d make you like Ephraim and Menashe." (48:20)

Yaakov Avinu assured Yosef that, throughout the ages, Jewish parents would bless their sons, that they grow up to be like Ephraim and Menashe. Why should these two grandsons of Yaakov, children raised in the pagan, hedonistic society that Egypt epitomised, be the paradigms of Jewish parents' hopes for their children? At first blush, the mere fact that they "made it" in Egypt speaks volumes about them and their upbringing. If so, Yaakov would be speaking only with regard to the *galus* Jew, who is challenged by the non-Jewish, assimilationist environment. This is obviously not the case. Yaakov spoke to all Jews, under all conditions, whether they are living in Yerushalayim with the *Bais Hamikdash* extant, or in *galus*. Ephraim and Menashe are the exemplars of the *ben Torah* for whom every parent wants his son to aspire to become. Why? What made them so special – even more than the *Shevatim*, Tribes, that included the greatest leaders of *Klal Yisrael* from whom the nation is nurtured?

Horav Eliyahu Baruch Finkel, zl, explains that Ephraim and Menashe exemplified the Torah Jew who overcame the phenomenon of *yeridas ha'doros*, the decline of the generations. This general concept posits that the further removed we are from *Har Sinai*, the weaker we are spiritually. *Chazal* (*Shabbos* 112b) state the inevitable rule: If the previous generations were like angels (we perceive them to be angels), then we are humans (we may call ourselves human beings). If the previous generations were humans, then we are like donkeys." (Obviously, this *Chazal* begs explanation.) On the surface, maintaining our spiritual status quo is an uphill challenge. This becomes even more challenging when we view our lives through the lens of the previous generations. They achieved so much despite the many challenges and obstacles which they had to confront. Ephraim and Menashe not only remained totally committed and wholly observant in a spiritual climate that was anything but conducive to spiritual growth, but they were able to achieve tribe status. They were counted as Reuven and Shimon. Concerning their spiritual growth, they experienced no generational decline. This is the blessing that we give our children: Be like the great leaders of the previous generation. Let them be your models; let them be your lodestar and inspiration.

How did Yosef merit not one, but two sons, who triumphed over the malady of *yeridas ha'doros*? *Rav Elya Baruch* explains that Yosef lived with *d'mus d'yukno shel Aviv*, an image of his father, constantly before him. Even in the cesspool that was Egypt, in the dungeon, against the seductive force of Potifar's wife, his father's image was always present in his mind. He was never alone. Surely this is how he raised his sons. When Ephraim and Menashe grew up, they saw Yaakov Avinu before them at all times. He was not merely their grandfather, he was their father, their *Rebbe*. Their father presented everything that they learned as coming from Yaakov. Is it any wonder that they achieved tribal status? They lived as Yaakov's sons!

This is the form of *chinuch*, Torah education, we received in *Telshe Yeshivah* sixty years ago. My *Rebbeim* and *Roshei Yeshivah* were, for the most part, survivors of the Holocaust. They had themselves been students in Telz, Lithuania, and the scene of learning, coupled with the image and intensity of their saintly *Rebbeim*, was fresh in their minds. When we had *shiur*, it was almost like a group of young, American boys being transported to the little classroom in the *mechinah* of Telz Europe. Our *Rebbeim* spoke about their *Rebbeim* as if they were present. The image they presented to us was palpable. We were imbued with love for Torah and a competitiveness to excel. We were competing, however, with *talmidim* from Kamenitz, Grodno, Slabodka, Baranowitz. We were in a different milieu. Our *Rebbeim* had never left; so they invited us to join them.

With regard to the *d'mus d'yukno shel aviv* (or *imo*) (*Yeurshalmi Horiyos* 2:5) that saved Yosef from falling prey to Potifar's wife's advances, I wonder how many of us are concerned regarding the personal *d'mus d'yukno* that we present to our children. Yosef was saved from disaster due to the image his father presented to him. Our children grow up with the values we impart to them through instruction and by our demeanour. They might forget the instruction, but the demeanour will remain with them throughout their lives.

אל תיראו כי התחת אלקים אני ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה

"Fear not, for am I instead of G-d? Although you intended the harm, G-d intended it for good. (50:19,20)

In the last few *parshiyos*, we have been reading about Yaakov *Avinu's* sons, the *Shivtei Kah*, Twelve Tribes of *Klal Yisrael*, the closest link to our Patriarchs from whom our Nation descends. We refer to them by name and relate their activities; their sale of Yosef, followed by their encounter with the viceroy of Egypt, aka, Yosef; their ensuing remorse over their lack of empathy with his pain; their being supported by Yosef in Egypt; and, finally, their apology and request for absolution for their misdeed. Reading all this, we might lose sight of the greatness of these individuals. They were no simple human beings; they were refined to the level of Heavenly Angels in the guise of men. Their "failings" were relative to their extreme level of spirituality. Their successes were indicative of their spiritual edification. Clearly, they were not typical human beings.

When Yaakov *Avinu* was *niftar*, passed away, the brothers noted that Yosef's relationship with them had been altered. The camaraderie that seemed to prevail during Yaakov's life suddenly came to an end. The brothers worried that the time of reckoning had arrived, since their father was no longer alive to protect them. The brothers attempted to assuage the feelings they *perceived* Yosef was holding against them. *Targum Yonasan ben Uziel* teaches that the brothers sent the sons of Bilhah to speak with Yosef. During the debacle that preceded the controversy and eventual sale of Yosef, he had been closest with them. Since they were the sons of a co-wife who had originally been a maidservant, Yosef was able to identify with them. They were all more or less in the same boat. *Bnei Bilhah* presented to Yosef, on behalf of all the brothers, their sincere apologies for what had occurred years earlier. They even claimed that their saintly father had instructed them to speak with Yosef and that Yosef should acquiesce and absolve them.

Chazal (*Bereishis Rabbah* 100:8), quoted by *Horav Eliyahu Svei*, *zl*, identify Yosef's specific behaviour that indicated a change in attitude towards them: When their father was alive, Yosef ate his meals with his brothers. Following Yaakov's passing, Yosef no longer invited them for dinner. Apparently, out of respect for Yaakov, he had eaten with them. That reason no longer applied. This concerned them.

Yosef replied to their unasked query: "You thought that I was angry and preparing to take revenge. It could not be further

from the truth. When Father was alive, he had me sit at the head of the table, superseding Reuven, the first born, and Yehudah, the monarch. I acquiesced out of profound respect to our father. Now, I just cannot do it. I will not sit at the head of the table when Reuven and Yehudah sit at regular places. It is not my place to lord over my brothers. On the other hand, as viceroy of Egypt, it would be disgraceful for me not to sit at the head of the table. To circumvent the problem, I do not eat together with you. If I cannot do it respectfully, I will not do it."

The *Rosh Yeshivah* views this *Chazal* as a characterisation of the incredible spiritual/moral character of Yosef *HaTzaddik*. For seventeen years, at the behest of his father, Yosef sat at the head of the table. We become complacent creatures of habit after a few weeks. Yosef did this for seventeen years! Yet, the moment his father passed, he refused to *return* to the head of the table. It belonged to Reuven or Yehudah. No one but Yosef would question his place at the head of the table. It was not right. His brothers superseded him. Reuven was the firstborn, a position which elicited respect. Yehudah was royalty, and, as a monarch, he was obligated to sit at the head of the table. Only one solution could resolve this problem. He would not join them for the meal.

As the *Rosh Yeshivah* asks: Can we imagine what it means to sit in an exalted place/position for seventeen years and immediately rescind it? Just like that? These, the *Rosh Yeshivah* posits, are not the actions of a human being. These are the actions, the sensitivity, of a *malach*, angel. We now have a glimpse into the world of the *Shivtei Kah*.

Va'ani Tefillah

ברכת כהנים

Bircas Kohanim

The Priestly Blessing.

The last blessing of *Shemoneh Esrai* is the blessing of Peace. Without *shalom*, we are in a negative state and unable to enjoy the preceding blessings. Rather than explain the blessings, I will relate a vignette that occurred shortly after the *Brisker Rav*, *zl*, moved to Yerushalayim. The *Rav* *davened* at home with a *minyan*, quorum, comprised of exactly ten worshippers. He had one issue concerning the *minyan*. In *Eretz Yisrael*, real *Kohanim* recite *Bircas Kohanim* every day. In order to achieve this, it is critical that one member of every *minyan* be a *Kohen*, unless the *minyan* can "borrow" a *Kohen* from another *minyan*. As *Rosh Hashanah* loomed closer, the *Rav* was able to obtain the services of a *Kohen* who, albeit *davening* at another *minyan*, would arrive at the end of *Mussaf* for the Priestly Service. He regretted that he could not join them for *Shacharis*. *Mussaf* arrived, but the *Kohen* did not. He *davened* at another *minyan*, which took its time with *Shacharis*.

The worshippers at the *Rav's minyan* were becoming impatient. Some suggested that they begin *Mussaf* without the *Kohen*. The *Rav* was immovable. They would wait as long as it would take. After a while, the *Kohen* arrived filled with apologies, and the service commenced. When *davening* had concluded, the *Rav* turned to his select group of worshippers and said, "You have much to learn from the *Chassidim*. They travel for days, weeks, even months, in the blazing heat and frigid winter, through pelting rain and freezing snow, for one purpose: to spend *Yom Tov* with their *Rebbe*. Why do they come? They yearn for that *brachah*, blessing, which the *Rebbe* gives them. It melts away all the trouble, and the entire journey becomes worthwhile. You have the opportunity to receive *Bircas Kohanim*, concerning which Hashem declares, *V'samu es Shemi al Bnei Yisrael v'a'ani Avracheim*; 'And they will place My Name on *Bnei Yisrael*, and I will bless them.' Yet, for Hashem's blessing you, too, are too anxious to wait a mere half hour!"

To sponsor a mazaltov, simcha or yartzeit, email: peninim@dvar.info

This publication is available worldwide via email and e-readers.

For info call: ISRAEL 02 532 6058 / USA (216) 371-7609 / e-mail: peninim@dvar.info

It's Not How Long You Live, But How You Live

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, ויהי ימי יעקב שני חייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה

"Yaakov lived in the land of Mitzrayim for seventeen years, and Yaakov's days, the years of his life, were one hundred and forty-seven years." Yaakov Avinu lived for 147 years, while his father and grandfather lived significantly longer. Is that a disrespect to Yaakov that he lived less years than them? The following Divrei Torah will expound on this topic and support the P'shat offered in the closing paragraph.

The Posuk does not say, "ויהי" – rather it uses a Loshon which is חסר, lacking, "ויהי." The reason the Torah used this Loshon here is because Yaakov did not reach the age of his father or grandfather – and therefore uses a Loshon חסר (רבינו יואל).

What is the most important thing in a person's life? It is not how many years he lived in this world, rather it is what he accomplished in his time in this world. A Neshama is sent down to this world to fulfill a certain Tafkaid. There are many who are lazy, and waste a lot of time in this world not in the pursuit of fulfilling their Tafkaid. While there are others who work with great diligence and alacrity to accomplish that which they are meant to in this world, and they accomplish in a short amount of years, what takes others many years to accomplish. Avodah Zara 10b – There are those who acquire their world in one moment, while there are others who take many years to accomplish it. Therefore, if a Tzaddik lives for a short amount of years, that is not a lack of Kovod for him, but on the contrary, it is a great Kovod for him, for it demonstrates that he was so careful in his purpose on this world of fulfilling his Tafkaid, that he fulfilled in a short amount of years what takes other Tzaddikim many years to accomplish. When the Torah tells us here about the years of Yaakov Avinu's life, it is careful not to infringe on the Kovod of Yaakov Avinu. We know that Avrohom Avinu lived for 175 years; Yitzchok Avinu lived for 180 years, and here we are told that Yaakov Avinu only lived for 147 years – significantly less than his predecessors. The Torah, therefore, stresses to us that this is not a lack of Kovod for Yaakov, but is actually a praise and honor for him. The main years of one's life are the years with which he acquires Olam Habah. Avrohom and Yitzchok needed more years to completely acquire their Olam Habah, while Yaakov was able to do so in only 147 years. "ויהי ימי יעקב שני חייו" – These are the

years with which Yaakov acquired Olam Habah, "שבע שנים וארבעים ומאת שנה" – as he was able to do so in 147 years. The following Posuk says, "ויקרו ימי ישראל למות" – The Torah switches to the name Yisroel, which represented his elevated state of Ruchniyos, for he was able to acquire Olam Habah during those 147 years of his life. While the Torah wanted to ensure there was no disgrace to Yaakov, it also did not want there to be disgrace to Avrohom or Yitzchok. "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה" – Yaakov lived in Mitzrayim for 17 years. Why do we need to know how many years Yaakov lived in Mitzrayim? It says in Meseches Avos 5:22 "לפום צערא אגרא" – according to one's pain is his reward. Malachim did not enter Mitzrayim due to the extreme Tumah in the land. Yaakov had a tremendous test, as he lived in Mitzrayim for 17 years and remained a Tzaddik. That was a great Tza'ar, and therefore he received great reward for it. The Torah is telling us that it was a Kovod for Yaakov that he acquired Olam Habah in 147 years, and at the same time letting us know that it was not a בזיון for Avrohom and Yitzchok that it took them longer, for they did not have the same Tza'ar that Yaakov had. Being that Yaakov was in the situation where he had more Tza'ar as the Torah tells us of his living in Mitzrayim, he therefore received more reward. (חכמת התורה)

The words, "ימי יעקב" – seem to be superfluous for the Posuk already told us that we are speaking about Yaakov, as the Posuk said, "ויחי יעקב..." There are days and nights in a person's life, and the nights of a person are primarily for sleeping. Shabbos 89b – Yitzchok Avinu made a calculation of the years of a person's life, and he deleted 25 years for nights, for one doesn't sin while he is sleeping. However, that calculation of Yitzchok does not apply to the Tzaddikim, for their nights are like days, for even in the night hours they are לתורה – they have set times for learning the Torah and sleep very little. Even when they are sleeping, their Neshomos rise Above, and they learn Torah amongst the Yeshiva of Tzaddikim. Therefore, their nights are literally like days. The Torah is stressing to us, "ויהי ימי יעקב" – these were the days of Yaakov, all his days and nights, were all days, for the Tzaddikim take advantage of their time on this world, and made their night like days. (בן איש חי)

Why does the Torah tell us that Yaakov Avinu lived in Mitzrayim for

seventeen years? During those seventeen years in Mitzrayim, Yaakov lived a tranquil life, years of wealth and honor, and calmness and security. Being that Yaakov's life concluded with these seventeen years, all the years of his life, the 147 years, are all considered good. Conversely, if one were to live many years of his life with calmness, wealth, honor, and only goodness, but then everything turns for him, and he becomes poor and destitute, that causes his entire life to be perceived as a life of a poor person and one with Tza'ar. Everything goes after the חיתום, the sealing – the end. (חסדי אבות)

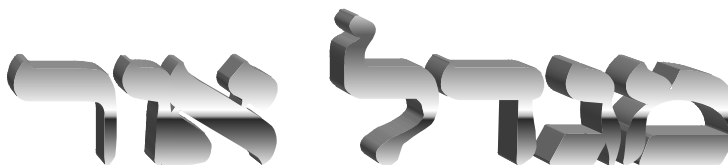
In שמע ישראל ד' אלקינו ד' אחד and together there are forty nine letters. The Shevatim said the Posuk of שמע ישראל to Yaakov Avinu, and he responded with ...ברוך שם... We recite Shema twice in the morning, once during Korbones, and once during Birchas Krias Shema, we recite it once during Ma'ariv, for a total of three times. The 49 letters of these two sentences times the three times a day it is said in Tefilah, is 147, K'neged these 147 letters Yaakov lived for 147 years. (בניהו על התורה)

"The days of Yisroel approached to die." The Medrash Tanchuma asks – do days die? What does the Posuk mean that the days of Yisroel came close to death? This is a reference only to Tzaddikim, that although their days in this world become nullified, they expire from this world, however, the Tzaddikim themselves remain Kayeim, so Chazal tell us that Tzaddikim, even after they die from this world, they are still called alive. (מהר"י שטייף)

The Torah tells us that Yaakov lived for "only" 147 years. He lived a shorter life than his father Yitzchok, and his grandfather, Avrohom. The Torah wants to make sure that we know that it is not a בזיון for him that he lived less than them, for Yaakov Avinu was able to complete his Tafkaid in this world in his years, and more years were not necessary. Yaakov lived the amount of years K'neged the letters of ...שמע ישראל... and ...ברוך שם... for that epitomized Yaakov Avinu. His entire life was a life filled with Avodas Hashem, and always with the acceptance of the Ol Malchus Shomayim upon him. He recognized that everything that happened to him was for the good, and he accepted it. The Torah tells us that these were the days of Yaakov; he brought all of them with him to Olam Habah, for they were all days of accomplishment in Avodas Hashem. May we be Zoche to utilize every day that we are Zoche to live on this world to the fullest.

**Those who can, do.
Those who can't, help
others to do.**
Print, e-mail, and share Migdal Ohr
with others.
You'll be glad you did.
E-mail 'Subscribe' to
info@JewishSpeechWriter.com

©2020 – J. Gewirtz

A publication dedicated to Harbotzas Torah

Sponsored I'llui nishmas
Harry Gruenspecht ob"m
לע"נ צבי בן דוד ז"ל
By his loving family
*Your memory lives on as your
legacy keeps growing.*
יארצייט כ"א טבת

Zmanim for שבת

Wesley Hills, NY

4:20 - הדלקת נרות שבת
4:38 - שקיעה
8:57 - זק"ש מ"א
9:41 - זק"ש גר"א
10:27 - סוף זמן תפילה
4:39 - שקיעה
5:26* - צאת הכוכבים
5:52 - צאת 72

Times courtesy of MyZmanim.com

* Based on Emergence of 3 Stars

Now You Know!

When we finish a Sefer of Chumash as we do this week, we recite, "Chazak, chazak, v'nischazek," "Be strong, be strong, and we will become stronger."

It's something that we do as a group, united, working together. WE become stronger when we encourage each other.

On his deathbed, Yaakov Avinu underscored this.

The Torah tells us, "Each according to his blessing did he bless them."

When the brothers would be united, they would all get the benefits of the strengths of each brother.

When we, as a nation, unify, we as a group share in the achievements of each individual.

Chazak, chazak, let us unite and become strengthened together!

Thought of the week:

The man who thinks to sail the sea, cannot a sailor claim to be. Nor he who dreams of endless sky, can ever say that he can fly. And called a farmer he is not, the man who never tills his plot. But he who reaches for the heights, and strains for where he sets his sights; although he never leaves the ground, and by Earthly chains is bound; So long as lofty goals are his, THAT MAN, a mountain climber is.

— Jonathan Gewirtz

"ויקרב ישראל למות ויקרא לבנו ליוסף..." (בראשית מז:כט)

"And the days of Yisrael drew closer to death, and he called to his son, to Yosef..." (Beraishis 47:29)

When Yaakov felt his energy waning, he began to think about his own mortality and wanted to plan for the future. He did not want to be buried in Egypt lest he be treated like a deity. He wished to return to his homeland and be buried in Me'aras HaMachpeila with his parents and grandparents.

He therefore called to his son Yosef, and asked him to swear that he would bury him in Canaan. The Midrash picks up on the fact that the posuk says that he called to "his son" and also "to Yosef." It explains that though Reuven his first-born, or Yehuda, the "king" of his brethren (and future king of Klal Yisrael) would have accepted this task, Yaakov made the request of Yosef because, as viceroy, it was within his power to fulfill the request.

Much as Yaakov originally "favored" Yosef because of his unique potential, as he noted that Yosef was distinctly more capable in some ways than his brothers, he now sought Yosef's promise to bury him in Canaan because this was something only he could do.

It makes sense, therefore, to mention that he called "to Yosef." But why mention "to his son"? Since Yosef was chosen because of his power in Egypt and his exclusive ability to complete the request, the posuk could have said, "And he called to Yosef."

Perhaps the Torah was providing us with another important aspect of completing a mission: the desire to do so. The Midrash says that when Yaakov called to his son, to Yosef, he could have called to Reuven or Yehuda. This tells us that they would have been willing to honor their father, and perhaps show gratitude to him, by carrying out his last request. However, they didn't have the power to do so.

But even with the ability, one must still WANT to do what he is asked, so the Torah says that Yaakov called to his son, indicating that Yosef would be willing and desirous of fulfilling Yaakov's request.

We, as Jews, are often called upon to do things for Hashem. He asks us to study His Torah, perform His mitzvos, and live as He wants us to live. Not all of us will have the wherewithal to complete everything, but as Hashem's children, we should have the desire and willingness to do so.

Additionally, if we are unable to do something ourselves, but we have the ability to help and support others who can, we should be happy to do that and thereby have a share in ensuring that Hashem's will is done.

The Chofetz Chaim had a student who became so wealthy that he was the only Jew allowed to live within the city of St. Petersburg. Once, the Chofetz Chaim came to visit him at his opulent mansion, which was filled with fine art and priceless treasures.

As they sat in the study, the man began to cry. "Rebbi," he sobbed, "before I had money, I used to dream of all the tzedaka I would give and how much I would help people. But now it's like my fist is cemented closed! I CAN'T give even though I know I should."

"What do you think?" replied the sage. "That it comes for free? This is the test of wealth. Either you control it, or it controls you."

אני לא יעזוב את אשתי". ונתן מאז תמיד שבח והודאה לה' יתברך שלא שמע אליהם, כי אם הם היו נפרדים, והיינו אם רבי נתן היה נפרד מאשתו חס ושלום, לא היה יכול אח"כ לקבל דעת רבנו זצ"ל כראוי, זהו, היה מאבד את הכל.

רבי נתן הבין אח"כ! בצעירותו הוא רק בלב שלו הבין שזה לא נכון עכשיו לעזוב את אשתו. אפילו שעוד אל הייתה לו עדיין את ההבנה העמוקה, הוא עוד לא למד עדיין 'בגן השלום' (ס). אבל אח"כ הוא הבין שאם הוא היה באותו זמן נפרד מאשתו, לא היה יכול אח"כ לקבל דעת רבנו זצ"ל כראוי!

אמנם אח"כ רבי נתן מספר על עצמו שאשתו מנעה אותו בכמה דברים ואפילו איימה להתגרש ממנו, עד כדי כך, שאפילו אבא של רבי נתן יעץ לה שתתגרש ממנו. אבל בגלל שהוא ידע לשמור על השלום בית שלו, וידע לכבד אותה, זה נתן לה כח להשאיר איתו. וגם אבא שלה, שהיה איש אמת, שראה את העבודת ה' של רבי נתן, אמר לה: 'אל תפסידי כזה בעל'.

כי צריכים לדעת, שבלי שלום בית אי אפשר בכלל לדעת מה זה רבנו ולא שום דבר, אי אפשר לדעת כלום בלי שלום בית.

לרבי נתן היה תלמיד, רבי נחמן מטעשהרין. בזמן שרבי נתן למד בציבור פעם אחת, רבי נחמן עמד קצת מרוחק מהצד, בפניה. רבי נתן הבחין בעמידתו מהצד, וצעק לו: 'יתכן שרבנו השתמש בזכות אבות, כדי להבין את זקנך רבי אהרון לבוא לכהן כרב בברסלב, התכוון אליך, ואתה עומד מרחוק'. הרי רבנו, ידוע ששלוש פעמים התשמש בזכות אבותיו. ואחד הפעמים שרבנו השתמש בזכות אבות היה בשביל להביא את רבי אהרון שיהיה רב של העיר בברסלב. ורבי נחמן מטעשהרין היה נכד של רבי אהרון. אמר לו רבי נתן: הרי רבנו השתמש בזכות אבות היה בשביל שאתה תתקרב, ואתה עומד מרחוק!'

ואנשי שלומנו היו אומרים שאת הדיבור הזה צריך כל אחד להגיד על עצמו. שרבנו התכוון אליו באופן אישי, כי הרי רבנו היה צופה ורואה את כל אחד מאנשיו עד סוף כל הדורות. רבנו סבל כל כך הרבה בעולם הזה, והיה לו כל כך הרבה צער מבניו, והכל לטובת אנשיו! אם כן, הרי הוא התכוון בזה גם אליי ולכל אחד מאתנו! כדי שגם אני, במקום שאני נמצא, אדע מרבי כזה. ועל זה התכוון רבנו. לכן יתכן שכל מה שרבנו סבל מהבנים שלו שנפטרו, ואשתו שנפטרה, והייסורים שסבל על בשרו כל ימיו חייו, התכוון בזה לעשות טובה עבורך, לקרב אותך, ואתה עומד עדיין מרחוק!'

כל אחד יתחזק להתקרב, לדעת, שרבנו סבל סבל נורא, לטובת הנשמות של כל המתקרבים אליו! תתקרב! תקיים את העצות! תפיץ!

כי זו הייתה הנקודה שרבי נתן מברסלב ציווה עליה! השאיר צוואה – להפיץ!

אחיי היקרים! בזמן האחרון יותר מאשר פעם, אין יום שאני לא שומע כמה פעמים 'הצלת לי את החיים', 'הצלת לי את הבית שלי', וכו' וכו'. הנה היום, מישהו סיפר לי, מסכן, ניקו לו את המים, את החשמל, את הטלפון, והמקרה שלו התקלקל... אשתו אומרת לו: "נו מה", הוא אמר לה: הכל טוב! אין רע בעולם! עשה

התבודדות של הודאה, הודה והודה. למחרת הוא הלך ברחוב, ראה איזה יהודי רוסי. היהודי הזה הרוסי אומר לו: "נכון אתה צריך כסף?", ההוא הסתכל עליו, עוד לא הספיק לחשוב בכלל מה לענות לו. ההוא מוציא חבילה של דולרים, הסתכל עליו ככה, שם לו ביד! אמר לו: "אתה צריך עוד לא?", ההוא התבייש, שם לו עוד כסף. בקיצור, מפה לשם נעלם לו היהודי הזה, שכנראה זה היה אליהו הנביא. כבר שמעתי פעם סיפור עם רבי דוד אבוחצירא, גם כן על אליהו הנביא שהתחפש לרוסי. לכן מעכשיו לא לזלזל ברוסים (ס), כל רוסי תחשוב שהוא אליהו הנביא... (ס)

כמובן שהוא קנה, ושילם הכל, ומאז נפתח לו הכל.

כל הספרים האלו זה אור של רבנו! הכל דברי רבנו, האור של רבנו שמאיר בעולם! זה האור של נשמת משה האחרונה שירדה לעולם, שבלי זה אין כלום! רבי נתן מלמד אותנו, שחמיו, שהיה כזה גדול וענק ומי יכול לשוות לחמיו של רבי נתן, ועם כל זה, כשרי נתן התקרב רק לתלמידים של הבעל שם טוב, הוא כבר הבין את החילוק בין חמיו לבין תלמידי הבעל שם טוב.

לכן צריכים להבין שהפצה זה לא שעושים עוד איזה דבר טוב, זה פשוט להציל את העולם! להאיר את העולם באור משה רבנו של הדור שלנו, הוא רבנו נחמן מברסלב! להפיץ ספרי רבנו! ספרי תלמידיו! וגם אנחנו, לקחת את הלימוד של ספרי רבנו, לא רק אם נשאר זמן, לא! זו העבודה העיקרית! אדרבא! כל הלימודים בשביל שנוכל ללמוד ספרי רבנו כמו שצריך!

ולהפיץ! אמנם אנחנו מחזקים את הלימוד והשיבה, אבל זו טעות לא לצאת להפצה! מה יש? למדת עד חמש, אתה לא יכול להפיץ?! בחמש אתה הולך הבייתה?! לך תציל את עם ישראל! לך תפיץ כמה שעות! יום יום לצאת! להאיר את האור של משה רבנו בעולם! אם אדם לא עוסק בהפצה, הוא לא הבין כלום מה זה רבי נתן מברסלב.

העלון

לכבוד נשמתו הטהורה והקדושה של הצדיק הקדוש אדונו מורנו ורבנו נחמן בן פייגא זי"ע א"י.

וכן לעילוי נשמת הצדיק הקדוש רבי יהודה זאב בן רבי יחיאל צבי ע"ה

וכן לעילוי נשמת חברים היקרים ארז בן דליה ע"ה ונעם בן רומיה ע"ה. וכן לעילוי נשמת פערל בת ר' מאיר ע"ה. וכן לעילוי נשמת שלמה בן נעמה ע"ה בתור שאר כל נפטרי ישראל

ולהבדיל לרפואה שלמה של משה בן אידה שיחיה וכן לרפואה שלמה והצלחה של בת שבע בת ימימה שתחיה וכן לרפואה שלמה וחזרה בתשובה שלמה בלי ייסורים של כל בני ובנות ישראל בארץ ובעולם

וכן להצלחת כל התורמים והתורמות ברחמינות ובגשמיות.

להצלחה ושמירה וכל הישועות בחסד וברחמים בלי שום ייסורים של נתן בן ראובן וב"ב.

לתרומות: 0527161619

לקבלת העלון במייל: elitzur424@gmail.com

לעילוי נשמת יפה בת גולסטאן ע"ה.

וכן לעילוי נשמת ימנה בת אסתר ע"ה

לעילוי נשמת ניסים בן אלגרה ע"ה. לעילוי נשמת שרה בת יהודית אדית.

לעילוי נשמת יוסף חיים בן אברהם ע"ה.

להזמנת הספרים, חוברות ודיסקים של מורנו הרב שלום ארוש שליט"א:

0522240696

לשמיעת שידור זה בשידור חוזר

ושיעורים נוספים

לכן כולנו יקבלו על עצמם מהיום, בזכות רבי נתן מברסלב, לעשות שינוי בחיים שלהם, שיהיו להם סדרים, ועבודה, ללכת באור של רבנו הקדוש!

רבי נתן, ידוע שהוא גדל בין המתנגדים, והיה קשה לו מאוד להתקרב לחסידים, וחמיו היה בכל יום עושה לו שיעור למה לא להתקרב לחסידים. פעם אחת התווכח עם רבי נתן החברותא שלו, רבי ליפא, שהחסידים הם אנשי אמת וראוי להתקרב אליהם ולהתחבר עמם, ורבי נתן לא הסכים וחשב שהחסידים כולם הולכים בטעות. והוא, רבי ליפא, החברותא שלו, שזכה אותו רבי ליפא, עשה עבודה טובה, תפס דג שמן אה? הלוואי הייתי מקרב אני את רבי נתן, הלוואי. רבי ליפא זכה, תפס את הדג הכי גדול.

פעם אחת בא לנעמירוב איש אחד מאניפולי, עירו של רבי זושא. והכניסו את אותו האיש לביתם רבי נתן ורבי ליפא, לקיים מצוות הכנסת אורחים. וכשנטל אותו האיש ידיו לאכילה, בירך ברכת נטילת ידיים וברכת המוציא בכוונה, ובהתלהבות. ורבי נתן שראה את זה התפעל מאוד, פעם ראשונה שהוא שמע מישהו מברך על נטילת ידיים וברכת המוציא בכוונה התעוררות. רבי ליפא שאל את אותו האיש: "האם אתם מכירים את הרבי רבי זושא?" וענה להם: "ודאי! אני מכירו! וגם רגיל אני להכנס אצלו! וכל התעוררות לעבודת ה' שיש לי, קיבלתי ממנו!". וסיפר להם עוד קצת מסדר עבודתו של רבי זושא, שבחצות הלילה הוא מפיל את עצמו מהמיטה, ואומר לעצמו: "זושא זושא! תקום מהר! את השאר תשלים בקבר!". ואז הייתה לרבי נתן התעוררות להתקרב אליו. ובאמת רבי נתן התחיל להתקרב אל התלמידים של הבעל שם טוב ומאז נשתנה הרבה יותר לטובה כי ראה שהאמת עם החסידים. והתחיל מעט לנסוע אל הצדיקים שהולכים בדרך הבעל שם טוב, והתקרב להרבה צדיקים טובים.

ויש פה שורה שחשוב לי מאוד שכמה תלמידים פה ישמעו, כי יש בה מסר חשוב מאוד לכמה תלמידים שאני מלווה אותם: רבי נתן היו לו ייסורים ומניעות גדולות מאביו, מחותנו, ומאשתו, אביו לא הסכים בשום אופן, אמר לו שהוא התקלקל: "מה אתה הולך להיות חסיד?!" אוי ואבוי!", ואשתו וחמיו, כולם התנגדו לו. וכותב רבי נתן שאע"פ כן, הוא לא היה מסתכל עליהם כלל, לא על אמא לא על אבא, לא על אשתו ולא על אף אחד, זה לא היה מניעה בשבילו! כי הוא הבין שמהו ששייך לעבודת ה', עם כל הכבוד, אני את שלי יעשה בתפילות והשתדלות, והכל כמובן בדרך התורה בלי לפגוע באף אחד בשום אופן, אבל אני את שלי יעשה.

יש פה עוד מעשה מרבי נתן, עם מסר מאוד מאוד חשוב.

בזמן רבי נתן היו מחתנים ילדים, בגיל 13, וילד בן 13 עוד לא יכול להביא פרנסה. ולכן מה היו עושים? היו קובעים שכך וכך שנים יאכלו הזוג על שולחן משפחת החתן, וכך וכך שנים על משפחת הכלה. ורבי נתן, כשהתקרב לחסידים, היה מוכרח באותה תקופה לאכול על שולחן חמיו. ואז הבינו חבריו החסידים, שבבית חותנו לא יוכל להתנהג כחסיד, כי שמה הוא יהיה מוכרח להסתיר את החסידות שלו. על כן יעצו לו שלא יסע עם בני ביתו לחמיו. רק שישלח את אשתו עם הילדים, והוא ישאר איתם, עם החסידים. ואז נתן ה' יתברך בליבו שלא לציית להם. אמר בליבו: "לא, זו כבר לא עצה טובה. אני אסע עם אשתי, ונראה מה יהיה, אבל

לתלמידי הבעל שם טוב, אז הוא מבין שיש חילוק גדול בין חמיו לבין תלמידי הבעל שם טוב, וכל שכל בין חמיו למשה רבנו. וזה עוד לפני שהוא התקרב לרבנו, פשיטא שאחרי ההתקרבות לרבנו כל הקושיות שלו מיד תורצו.

ובאמת מה הפשט? הרי היו גדולי הצדיקים, ענקיים! מה, מישהו יכול להגיד על רבי עקיבא שהוא לא ענק שבענקים, וכל הצדיקים, רבי מאיר וכו', למה דווקא לרבי שמעון בר יוחאי הייתה נשמת משה. כי כולם היו צדיקים ענקיים, שזכו והמשיכו את האור של משה רבנו. אבל הצדיקים המיוחדים האלו כדוגמת רבנו ורבי שמעון בר יוחאי, הורידו לעולם אור, שכמובן שהכל בכוחו של משה רבנו, אבל הורידו אור חדש. וזה רבי שמעון בר יוחאי, שהוריד לעולם את הזוהר, והאר"י ז"ל שהוריד את כתבי האר"י ז"ל, והבעל שם טוב שהביא את כל העניין של החסידות. וכמובן שאדוננו מורנו ורבנו, שהוא האחרון עד שיבוא משיח, שהוריד את האור הזה שקוראים לו ברסלב.

ברור שכל הצדיקים היו צדיקים, וצדיקים ענקיים! אבל לא הורידו אור חדש לעולם. הם, את האור הגדול של משה רבנו המשיכו אותו. וכמובן שזה דבר גדול מאוד, אבל נשמת משה זו נשמה שבאה ומורידה אור חדש בעולם. וזה היה רק ארבע צדיקים, שירדו לעולם והורידו איתם אור חדש לעולם. והחמישי יהיה בעזרת ה' המשיח.

ואדם לומד תורה, ובסדר, הוא פה ושם לוקח גם את העניין של רבנו, אולי חצי שעה בשבוע, עושה טובה שהוא לומד קצת ליקוטי מוהר"ן, וליקוטי הלכות, חושב שהוא עושה טובה למישהו. אבל צריכים לקחת, ולדעת שהדרך של החסידות היא הדרך של התשובה של הדור הזה!

צריכים לדעת שהדרך של רבנו הקדוש זה האור האחרון שירד לעולם לפני שבא משיח! זה האור של משה רבנו האחרון שירד לעולם! וזה עיקר עבודת ה'! זה העיקר מה שה' יתברך רוצה שנלך! באור הזה! זה לא עכשיו עוד תוספת! אנשים חושבים שכמו שלומדים חצי שעה ספרי מוסר, לומדים קצת חצי שעה ספרי רבנו. ברור שחייבים ללמוד גמרא! חייבים ללמוד פוסקים, הרבי הזהיר אותו על לימוד הפוסקים, שיום שלא לומדים בו פוסק אותו היום אין לו תיקון, זה ברור שיש חיוב על כל אחד ואחד לקבוע את עצמו בלימודים הללו חוק ולא יעבור. אבל בשביל מה כל זה? שכשנזכה ללמוד בספרי רבנו אח"כ נזכה לקבל את האור! להבין דברי רבנו! לקיים דברי רבנו! כל הלימודים זה בשביל זה, בשביל זנכה אח"כ ללמוד ספרי רבנו כמו שצריך!

כי האור הזה שירד, האור של משה רבנו האחרון שירד לעולם, זה רבנו הקדוש, זה מה שה' יתברך רוצה שנלך איתו! שנדע את האור הזה!

לא סתם רבנו אמר שכשילמדו את הספרים שלו זה יביא את המשיח. כי שילמדו את האור האחרון של משה רבנו כמו שצריך, ודאי שיבוא משיח.

כי אם עוד לא השתמשנו באור של רבנו, אז למה שיביאו לנו אור חדש של המשיח.

אם מישוהו יתבלבל מהנקודה הזו, יתבלבל, ולך תדע מה שיעבור עליו בחיים. כי זו הנקודה שצריכים להחדיר אותה בלב שלנו – רבנו הוא הצדיק שבדור עד שיבוא משיח צדקנו! ואף אחד לא יכול להחליף את רבנו! אם רבי נתן לא יכל להחליף את רבנו אז מי יכול להתיימר להחליף את רבנו הקדוש.

אם רבי נתן, שבגיל 13 התחתן, בגיל 13 סיים את הש"ס. והוא סיים את הש"ס וידע את הש"ס. כי הרבה אנשים אומרים שהם גמרו את הש"ס, אבל באמת אם תחפש, תראה שהש"ס גמר אותם ☺. ורבי נתן סיים את הש"ס בגיל 13, וידע אותו. התחתן בגיל 13, מעולם לא פגם בברית. והוא זכה יותר מכל התלמידים של רבנו. למרות שלרבנו היו תלמידים, שמבחינת פוטנציאל היו יותר גדולים מרבי נתן פי כמה וכמה! היו למדנים יותר מרבי נתן, בעלי רוח הקודש, בעלי תפילה, ורבי נתן היה הצעיר שבתלמידים. ואע"פ כן הוא זכה יותר מכולם.

ורבנו הקדוש בעצמו העיד עליו, על הענווה שלו, שהוא כחתיכת בוך בעיניו. רבי נתן החזיק את עצמו חתיכת בוך. וזה בתחילת דרכו, אני מאמין באמונה שלמה שאחרי שר' נתן התקרב לרבנו הוא הגיע כבר לענווה של משה רבנו, הגיע להכל.

וזו הנקודה שאנחנו צריכים להחדיר בלב שלנו, שאת רבנו אף אחד לא יחליף, ורבנו הוא הרב שלנו, ואנחנו נשמע לו, ולתלמידים שלו. וזהו, לא זזים ימין ושמאל מרבנו הקדוש.

מספרים על רבי נתן שכשהוא היה ילד קטן, והיה לו שכן שהיה בא להתפלל בבית כנסת, אדם זקן. יום אחד הוא כבר לא הופיע בבית כנסת. ור' נתן שאל את אבא שלו: "איפה האיש הזה?", אמר לו אבא שלו: "הוא מת". שאל ר' נתן: "מה זה מת?", ואבא שלו הסביר לו: "חופרים בור באדמה, שמים את הגוף בקבר, והנשמה יוצאת, ומכסים את הגוף בעפר". ומאז היה קשה לר' נתן – מה זאת? וכי זוהי התכלית של כל העולם הזה, שאדם יעבוד ויעבוד ובסוף יכנס לקבר? ומאז התחיל לבעור ליבו, והתחיל לחפש מהי התכלית. וזה מגיל שלוש, ארבע!

ורבי נתן העיד על עצמו, שמאז קטנותו היה קשה לו תמיד קושיה זו, וגם עתה קשה לו, ואינו מובן לו הדבר, וכי זוהי התכלית של כל ענייני העולם הזה, וכי כך סדר העולם, והבין כבר מקטנותו, שבהכרח, בוודאי יש תכלית אחרת לגמרי.

ופירושו – שר' נתן הבין שהעולם הזה הוא בטח לא התכלית! כי אם בסוף הגוף הולך לקבר, העולם הזה בטח אין לו שום מקום בתכלית.

עוד מסופר עליו, שעוד מקטנותו, רבי נתן התנהג בתמימות גדולה מאוד ופשיטות. איך רואים את זה? הוא למד בתלמוד תורה כמו כולם. והחברים שלו היו להם תמיד קושיות על הלימוד, מקשים קושיות על כל דבר בלימוד, עד שמרוב קושיות קלקלו את הפשט. והמלמד היה אומר, שטוב לו יותר מה שרבי נתן אומר את הפשט בפשטות, בלי שום קושיות, יותר מכל הקושיות של שאר התלמידים.

כל המקשנים למיניהם, שחושבים שעל ידי זה הם נחשבים ללמדנים גדולים... מי שזכה ללמוד אצל רבי בן ציון אבא שאול, זכיתי ללמוד אצלו תקופה, ע"ה. הוא היה מעביר את הדברים בכזו פשטות, ומלמד אותנו איך ללמוד כל סוגיה בפשיטות.

זה לא סתם שרבי נתן זכה להוריד לנו את האור של רבנו בכזו פשטות. אם היה בעל קושיות, היה מקשה על כל דבר והיה מקלקל את כל מה שרבנו אמר.

וזה זכיתי לראות אצל רבי ומורי רבי לוי יצחק בנדר, ששנים על גבי שנים שמענו את השיחות שלו, ולא פעם חזר על השיחות, וכמו פעם הראשונה שהוא סיפר, גם פעם עשירית הוא היה מספר את אותו סיפור בדיוק, לא מוסיף מילה ולא מחסיר מילה, היה מספר בכל פעם את אותו סיפור בדיוק מילה במילה.

וזו התמימות, וזה מה שזכינו שר' נתן הייתה לו תמימות להעביר בדיוק מדויק את דברי רבנו הקדוש בתמימות. כי אם רבי נתן לא היה תמים היינו מקבלים את דברי רבנו, עם קושיות, והבנות, והיה מוציא את הדברים מהקשרם וה' ישמור. אבל רבי נתן הייתה לו תמימות, באופן שזכינו לקבל את דברי רבנו ישר!

ור' נתן הוא התלמיד ההגון, הנאמן, המסור, והוא המורה שלנו! ואנחנו צריכים להיות תלמידים כמוהו! כל העבודה שלנו זה להיות כמו רבי נתן! להיות נאמנים לרבי! מבוטלים לרבי! מסורים לרבי! וגם הנקודה של הפשיטות, להיות פשוטים! להיות תמימים!

כי כל הקושיות באות מפגמי הברית של הבנאדם, ממה שבנאדם מסכן נפגם לו המח שלו. כי מי שבאמת זוכה שיש לו תיקון הברית, כל ההבנה שלו פשוטה והכל פשוט. מה יש להקשות בכלל? לומדים סוגיה בגמרא, קוראים ומבינים. מה יש לסבך את העולם? אלה שמסבכים עוד חושבים שהם איזה למדנים. אבל האמת לאמיתה להיות פשוט.

רבי נתן מספר על עצמו, שקודם שהתקרב למשה רבנו, הוא לא היה מבין מה מעלתו וצדקתו של משה רבנו יותר מחמיו. כי חמיו של רבי נתן היה יהודי גדול. מסופר על חמיו שהתייחס מאביו בגיל צעיר, ואבא שלו, לאחר פטירתו, היה בא ללמוד איתו תורה מהעולם העליון בכל פעם. רבי ברוך ממעז'בוז', העיד על חמיו של רבי נתן שאלהו הנביא רוקד לפני הנעלי בית שלו. מסופר על חמיו שהוא 40 שנה לא ישן על מיטה, היה יושב על שולחן, ומחזיק נר דלוק, ובאיזה שהוא שלב שהנר היה שורף לו את היד, והוא היה מתעורר וממשיך ללמוד.

וצריכים בשביל זה להיות בעל כח גדול, מי שיעשה את זה פה, אני מבטיח לכם... ☺ ... לא סיפרתי בדיחה בתחילת השיעור, אז זו הבדיחה... ☺ אוי ואבוי מי שיעשה ככה פה, לשבת על השולחן עם נר דלוק... ☺ שלא ישרוף את כל הבית אח"כ... מה יהיה! יקום כולו עצבני! ה' ישמור! הנר שרף לו את היד, כולו עצבים! ☺

אבל חמיו של ר' נתן היה בעל כח גדול. ור' נתן לא מצא הבדל בינו לבין משה רבנו. רק כשר' נתן זכה והתקרב לתלמידים של הבעל שם טוב, אז הוא הבין את ההבדל הגדול. ואז אמר רבי נתן, שאחרי שהוא התקרב

דיבורים מתוך שיעורו השבועי של הרב

הרב שלום ארוש שליט"א

יתכנו טעויות בשל מרוצת הכתיבה

נא לא לקרוא בשעת חתום ילד וקריאת התורה / העליון מוקדש לזכותו של מורנו הרב שלום בן ימנה שיזיה ויאריך ימים בבריאות איתנה עד מאה ועשרים שנה

לרבנו, ואז הוא ראה והאמין שמשה רבנו הוא אכן ילוד אישה. כי הוא ראה את משה רבנו ברבנו הקדוש.

כל מה שמספרים על תנאים קדושים, שזה פחד אלוקים, שהם ידעו שיחת עופות, וחיות, ודקלים וכו', אצל רבנו הקדוש זה היה מהדברים הקטנים שרבנו השיג.

פעם ישבו רבי נתן ורבי נפתלי והחתן של רבנו. ורבנו החליט להגיד להם את מגילת סתרים, ובתנאי שהם לא יספרו מה שהוא יגלה להם. אמר להם: 'על החתן שלי אני ערב שהוא לא יספר. אבל אתם תבטיחו לי'. טוב, הם הבטיחו לו, והוא אמר להם את מגילת סתרים.

פעם רבי נתן בא לדבר עם החתן של רבנו על איזה עניין שכתוב במגילת סתרים, כי הוא ידע שאיתו מותר לדבר, הרי גם הוא שמע מה שרבנו גילה. ור' נתן נוכח לגלות שהחתן של הרבי לא יודע כלום! הוא כאילו לא היה שמה! לא ידע על מה רבנו מדבר.

הרבי אמר: 'אני ערב עליו שהוא לא יספר כלום', רבנו פעל שהוא לא ישמע כלום (ע"ה).

לספר סיפורים על רבנו הקדוש, זה יאומן כי יסופר מה שמספרים על הרבי. מי יכול להבין ולתפוס מה זה רבנו הקדוש.

ואת זה רבי נתן ידע! רבי נתן זכה לדעת שרבנו זה דבר שבלתי נתפס! לכן רבי נתן אמר שאת רבנו אף אחד לא יכול להחליף. ורבי נתן הבין את הכוונה של רבנו.

ורבנו אמר שיחות מפורשות! אמר 'ממני עד משיח לא יהיו חדשות', רבנו אמר דברים מפורשים.

ורבי נתן הוא היה המנהיג של כל חסידי ברסלב, הוא יכל בקלות להתבלבל. איך רבי נתן אמר פעם לבת של רבנו הקדוש? 'אני זכיתי פי 2 מרבנו'. כי רבי נתן באמת זכה לכל דבר פי 2 מרבנו, בכל דבר! בתפילה פי 2 מרבנו, בחידושי תורה פי 2 מרבנו, בהכל הוא זכה פי 2 מרבנו. אבל הכל בכוחו של רבנו. ור' נתן ידע שהכל בכוחו של רבנו. אם הוא היה רק שניה אחת חושב שמשהו לא בכוחו של רבנו היה הכל נפסק לו, הכל היה נעלם לו.

ורבי נתן זכה לדעת, שהכל בכוחו של רבנו.

וזו הנקודה העיקרית שקבלנו מרבי נתן. אמנם הכל קיבלנו מרבי נתן, אבל הנקודה העיקרית שצריכים לקבל מרבי נתן – שרבנו הוא הצדיק שבדור עד שיבוא משיח.

צריכים להחדיר טוב ללב שלנו, שאדוננו מורנו ורבנו זה רבי נתן מברסלב. כי רבנו העיד על רבי נתן, חד משמעית, אם לא רבי נתן לא היה נשאר מרבנו דף אחד. היו מספרים שהיה פעם איזה צדיק, קראו לו רבי נחמן, וזה הכל.

כל ההצלחה הגדולה של רבנו הקדוש, וכל האור הגדול הזה, הדעת הנפלאה של רבנו שמתפשטת בעולם, הכל זכינו בזכות רבי נתן.

רבנו העיד על רבי נתן שהוא היה נשמה חדשה. כשקוראים על הילדות של רבי נתן, מקטנותו ממש, גיל שלוש, ארבע, מיד מבינים שזו נשמה שהייתה בוערת לה, בוערת לתכלית, מקטנותה.

ורבי נתן, שאנחנו כולנו רוצים ושואפים להמשיך את הדרך של רבי נתן, וממנו אנחנו למדים.

רבי נתן ידע את האמת היטב היטב, שכל מה שיש לו זה מרבנו הקדוש.

היו בעולם הרבה צדיקים שהיו להם תלמידים, והתלמידים קבלו הכל מרבים. אבל באיזה שהוא שלב הם החליטו להיות רבי בעצמם. בפרט אחרי הפטירה של הרב שלהם, הם המשיכו ונהיו רבי בעצמם. פה ושם אולי הזכירו את הרב שלהם.

אבל רבי נתן מברסלב זכה להבין, שהכל שייך לרבנו, וזה הכל! אין רבי אחריו, הרבי חיי וקיים ואנחנו רק תלמידים.

איך רבי לוי יצחק בנדר היה אומר לנו? אותו רבי שהיה לר' נתן אותו רבי יש לנו.

ומי החדיר את האמת הזו? רבי נתן החדיר! את השכל הזה! להבין שרבנו חי וקיים! והוא הרבי שלנו! מי החדיר את זה? רבי נתן מברסלב!

כי ודאי, כולנו יודעים, שבאמת ברבנו אנחנו לא מבינים כלום. רבנו זה מעל השגתו, ומעל בינתו. איך רבי יהושע הכהן תמיד אומר, אם נחיה אלף שנה לא נוכל להבין מה זה תנא קדוש.

ואם ככה, יוצא שגם אם נחיה מאה מליון שנה, או אפילו אלף מליון שנה, לא נוכל להבין מה זה רבנו הקדוש.

ורבי נתן כותב שכל ימי חייו, עד שהכיר את רבנו, הוא לא הצליח לתפוס בשכל איך יתכן שמשה רבנו הוא ילוד אישה, הוא לא הצליח להאמין בזה. עד שהוא התקרב

פנינים חסידות ברסלב

נהגו אנשי בימי השואה ללכת לצום יום אחד מימי השבוע (ראה ב"קו"ה יור"ד ח"א הל' גילוח ה, ח, דף רמא). ורקם נהגו לצום ביום ו' ובלילי להשלים את התענית, רק לטעום דבר מה בסוף היום, והיו אומרים: הנהגות אלו הם רק זכרון בעלמא שצריך לעשות תשובה, ואין זו התשובה בעצמה, כי התשובה בעצמה זו התשובה האמתית, כל אחד ותשובתו. פאן בארץ ישראל נהגים אנשי, לכלי לאכל דבר מן החי ביום אחד מימי השבוע. (שיח שרפי קודש - חלק ד דר)

לפי פטירתו של מוהר"ג התאנח, אחר כך אמר לאנשי: "מה אתם חושבים מדוע אני מתאנח, אולי משום שמעטתי בתורה ותפלה, כפי שצריך לשמרי על הזמן - אולם מתאנח אני, כי מי יודע אם יצאתי ידי חובתי התמימות שלסדני רבני." (שם ב-תריג).

מוהר"ג התבטא פעם, שיש לו הרחיק הרקע על הזמן הרב שלא שנה אצל רבני בחייו, אף-על-פי ששקטו וצד בתורה ותפלה, כי היה צריך יותר להסתופף בצלו של רבני ולהרבות בשמאשו, ועל-ידי זה היה מקבל מסעוד תורה הרבה, והיה זה טובה נצחית לו ואלו העולם, וכמובן בספר "הקדוה" (אות תפלה, סימן א), וזה לשונו: "צריך אדם להיות נכסף ומשתוקק לטוב הפלילי אף-על-פי שישקט לו לבד הפסד." (שישק ב-תרכ).

מוסר הפרשה חידושים לפרשת שבוע

ההודיה שלימות הבריה

בפרשתנו מסופר שיעקב אבינו ע"ה קיבץ את בניו וברכם והברכה הראשונה שבירך יעקב הייתה ליהודה, שכן את ראובן ושמעון הוא רק הוכיח, ובראשית הברכה הקדים ואמר "יהודה אתה יודוך אחיך", ומובא במדרש (ב"ר סט ה) "אמר לו הקב"ה ליהודה, כיון שהודית, יודוך אחיך שתמלוק עליהם, לאמר כי מעלתו בכח ההודאה, היא סיבת ברכתו למלכות, כאמר בסמיכת גאולה לתפילה "חד כולם הודו והמליכו, ואמר ה' ימלוך לעולם ועד", והיינו כי כחה של כנסת ישראל להשתתף במלכות השי"ת בעולמו, תלוי בשלימות ההכרה שממנה ההודיה. ועל כן אמר רשב"י (ב"ר מח ו) "יודוך אחיך, יהיו כל אחיך נקראין על שמך אין אדם אומר ראובני אנא שמעוני אנא אל אלהיך, כי מהותו ותכליתו של יהודי היא לגלות מלכות השי"ת בעולמו בהודיה. כלשון הרמב"ן הנודעת (סוף פרשת בא) וכוונת כל המצות שנאמין באלהינו ונודה אליו שהוא בראנו, והיא כוונת היצירה, שאין לנו טעם אחר ביצירה הראשונה, ואין אל עליון חפץ בתחתונים מלבד שידע האדם ויודה לאלהיו שבראו, וענין ההודיה מורה על שלימות כמו ששבת היא שלימות הבריה כן ההודיה מורה על שלימות הבריה כמובא בספר האמונה והבטחון לרמב"ן (פרק יא) הלך יעקב אצל לבן ולקח לו בנותיו ויצא ממנו יהודה. והוא היה רביעי כמו כן לאברהם. והוא היה שביעי למספר נפשות אברהם יצחק ויעקב ראובן שמעון לוי יהודה, כנגד ימי השבוע. נמצא שהוא כנגד השבת. ואמר ביהודה (בראשית כ"ט) ותעמוד מלדת, ונאמר בשבת (שם ב) וישבות ביום השביעי, כלומר

שבת ועמד ממלאכה. ונאמר ביהודה (שם מט) אתה יודוך אחיך, ובשבת אומר (תהלים צב) מזמור שיר ליום השבת טוב להודות לה'. הרי שענינו של יהודה עומד כנגד השבת, והצד השווה בשניהם הוא, ששלימות כל המעשים ניכרת בעת השביתה מהמשך העשייה, ומתוך השלימות נובעת ההודיה, ולכן בעת שעמדה מלדת אז הגיעה עת ההודיה. ענין זה שההודיה לקב"ה היא שלימות הבריה מלדת אותה על חשיבות ההודיה, כמו שאנו אומרים בתפילה בברכת אהבת עולם: וְכֵן בְּחֶרֶת מִכָּל עֵם וְלִשְׁוֹן, כלומר בחרת את עם ישראל. וְקִרְבָּנִי מִלִּפְנֵי לְשִׁקָּךְ הַגָּדוֹל סֵלָה כלומר וקרבנותי לשמך בעת נתינת התורה הקדושה.

באמת צאצא, להודות לך וכו' ומה נלמד כי כל תכלית התקרבנותינו לקב"ה הוא כדי שנזכה להודיה להשם יתברך שזו תכלית הבריה כאמר לעיל, וזוה שהאדם מודה לקב"ה הוא מורה על שלימות מלכות השם יתברך, ולכן לעתיד נאמר ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד ושאלו בגמ' (פסחים טו) וכי כעת ה' לא אחד? ומתרת הגמ' שם, שכעת כאשר יש לאדם טובה הוא מברך "הטוב והמיטיב", וכאשר יש לאדם רעה הוא מברך "דיין האמת", אבל לעתיד יראו שגם מה שנראה בעינינו כרע יהיה טוב ולכן יברכו על הכל הטוב והמיטיב, וזה ההבדל בין זמן הגלות לבין הזמן שלעתידי, אבל האדם שזוכה ויש לו דעת כבר עכשיו הוא חי בבחינה שלעתידי והוא עוסק בעבודת התורה, ומודה לקב"ה תמיד בין על הטוב ובין על הרע וזוהו הוא מכיר והוא מגלה את שלימות מלכות הבורא יתברך, השם יזכה אותנו לעסוק בתורה והודיה לקב"ה תמיד.

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרי: 3030*

שאלות שנשאלו בקו ההלכה

אותו, ולכן אף שאינו כלי אסור מכל מקום כתב המשנה ברורה (סימן שי"ח סעיף קטן ח) כתב שאסור לטלטל שעון קיר מכיון שמייחדים לו מקום בבית, וכן נוהגים האשכנזים. ולספרדים מותר לטלטל שעון זה, ואינו נקרא מוקצה רק בשני תנאים: (א) שיהיה כלי שמלאכתו לאיסור. (ב) שמייחד לו מקום. ומכיון ששעון קיר אינו כלי אסור אינו מוקצה ומותר לטלטלו. הליכות עולם (חלק ג עמ' ר"א) אשמרה שבת (חלק ב' פרק ד' סימן ג). ויש מפוסקי הספרדים שנטו להחמיר גם בזו. אור לציון (חלק ב' פרק כ"ז אות ב).

אם האשה לא נמצאת בבית בשבת, ונשארו האב עם בנותיו בביתם, מי ידליק את הנרות, האם האב ידליק או שתדליק אחת הבנות?

אם אין בנות ידליק הבעל, ואם יש בת גדולה, הבת תדליק והיא קודמת לאביה לענין הדלקת הנרות. (מנן הרב אלישיב בספר שבוע יצחק).

היכן המקום הראוי ביותר להדלקת נרות שבת, האם בחדר שינה או במקום שבו רגילים לאכול?

עיקר המצוה היא להדליק בחדר האוכל, כפי שמבואר בזוהר הקדוש. (פרשת עקב דף רע"ב עמוד ב).

לעליית מפטיר, או שיש בזה איסור?

בשלחן ערוך מבואר שלכתחילה מי שעלה לתורה פעם אחת לא יעלה שוב עליית מפטיר. וראי' סימן רפ"ב סעיף ה. לכן במקום שיש עוד כהנים לכתחילה עדיף שיעלה רק לעליית כהן ולא יעלה מפטיר, ובדיעבד שכבר קנה את העליה והוא מצטער אם לא יעלה למפטיר מותר שיעלה גם עליית כהן וגם עליית מפטיר ואין צורך להחמיר להוציא מחוץ לבית הכנסת ולהעלות ישראל במקום כהן. יביע אומר חלק ו' (אורח חיים סימן כ"ה אות ב') ילקוט יוסף (סימן קמ"ד אות ו'). ויש אומרים שאם הוא כהן יחיד רשאי לעשות כן לכתחילה ויש חולקים. הלכה ברורה (סימן קמ"ד אות י') ונראה שבמקום צורך יש להקל בזה לכתחילה. על פי המנהג אברהם (סימן קמ"ד סעיף קטן ט).

אני עובד לפרנסתי כצלם, ביקשו ממני לצלם סרט בבית קברות, המטרה כמובן לצורכי חיזוק והתעוררות הלב, האם יש איסור לצלם את הקברים או בית הקברות?

יש שרצו לומר שיש בזה חשש איסור, מכיון שנפסק בשלחן ערוך (יורה דעה סימן שס"ד) שאסור ליהנות מהקבר ומהבניין של הקבר (שם מבואר שאסור להישען על קבר וכדומה), אמנם להלכה אנו נוקטים שאין איסור לצלם קברים, כי ראיית דבר אינה נחשבת להנאה, וכמו שמבואר בגמרא (פסחים כ"ז) שקול ומרמא וריח אין בהם מעילה, כך הוא הדין לענייננו שאין בזה נחשב לשימוש בקבר ומותר לצלם בבית הקברות. שו"ת חלק לוי (להרב פולאק סימן קכ"ד).

כהן יחיד בבית הכנסת, ויש לו אזכרה ורצוה לעלות למפטיר האם יכול לעלות לעליית כהן ואחרי זה

שעון קיר הוא דבר שאדם מייחד לו מקום ואינו מטלטל

רק תסגור את החלון"

"קחו אבנים ותזרקו אל חלון החדר בו מתאכסן אל'חכם אל'יאהוד", הדריכו ההורים את בניהם בשנאה עיוורת. "תעשו כאילו אתם משחקים ותנסו לקלוע אבנים אל תוך החדר."

"כבודו אל' יעניש אותם", התחנן המארח לאורחו הגדול. "בבקשה מכבוד תורתו, אם יעניש אותם - עלול אני להסתבר קשות עם הוריהם."

העיר תומיסנת שבמרוקו לבשה חג. הגאון הקדוש רבי יעקב אבוחצירא (כ' בטבת יום פטירתו) הגיע כחלק ממסעותיו למען חיזוק היהדות והרבצת התורה בערי מרוקו, אל תומיסנת.

אכסנייתו של רבי יעקב נקבעה בביתו של אחד מנכבדי יהודי העיר, ויהודי תומיסנת כולם עלו וששו על הזכות לארח בעירם את הצדיק הקדוש ולשהות במחיצתו. מחוץ לבית המארח כבר השתרכו תורים ארוכים של מבקשי ישועה שבאו לחלות את פניו של הצדיק שיעתיר עבורם תפילה לבוא כל עולמים.

כמו בכל מקום בגלות, גם בתומיסנת היו גויים שלא מצאה חן בעיניהם העובדה שחכם יהודי זוכה לכבוד מלכים שזכה. אולם גם אותם גויים הספיקו לשמוע את שמעו של רבי יעקב כאיש אלוהים קדוש שסביבו נשערה מאוד ואביו למי שמעו להצר את צעדיו. התחכמו הגויים בתומיסנת ושלחו את ילדיהם הקטנים לשחק ליד בית המארח. היו בטוחים שלא לא להייעשה דבר.

"קחו אבנים ותזרקו אל חלון החדר בו מתאכסן אל'חכם אל'יאהוד", הדריכו ההורים את בניהם בשנאה עיוורת. "תעשו כאילו אתם משחקים ותנסו לקלוע אבנים אל תוך החדר."

עתה נכנס המארח אל חדרו של רבי יעקב. קיווה בכל לב ששום אבן לא הפריעה ללימודו של הצדיק, וביקש בכל לשון של בקשה לבל יעניש הרב את המוסלמים הצעירים. פחד היטב שמא יבולע לו מהוריהם.

"ניחא", האיר לו רבי יעקב פנים. הן אמרו חז"ל כל מה שיאמר לך בעל הבית עשה. "אולם אם תואיל בבקשה לסגור את החלון", ביקש מבעל הבית.

"לסגור את החלון?!" תהה המארח. "הן זה יהיה מסוכן יותר. אבן שתפגע בחלון ותפנץ אותו עלולה לגרום

חלילה
אל תפחד",
"תסגור את החלון ואני מבטיח לך ששום נזק לא ייגרם לך".

סגר המארח את חלון החדר בקומה השנייה, וירד אל הקומה הראשונה לראות בפחד מה יקרה כעת. באותם רגעים התחוללה מול עינו מהומה רבתי. הילדים המוסלמים המשיכו לזרוק אבנים לעבר חדרו של רבי יעקב, אולם ברגע שנסגר החלון - העשוי זכוכית - כמו תרים ברזל אימתני עמד בפני האבנים, וכל אבן שהושלכה התעופפה בחזרה בעוצמה רבה ומכוונת היישר אל הילד שזרק אותה.

זעקות הילדים הפצועים זעקו עד מהרה את הוריהם. השכנים המוסלמים זעמו היטב על הרב היהודי. לא השכילו להבין שאיש קדוש הוא ומן השמים נלחמים עבורו. נטלו הטיפשים לידיהם אבנים גדולות יותר, הרבה מעבר למה שיכלו לידיהם הקטנים להניף, וזרקו אותן בכוח רב אל עבר החלון.

רבי יעקב שקוע היה בתלמודו בשלוות נפש. אוזניו אטומות לחלוטין לקולות הנרגשים והזועמים העולים מן הרחוב. בתורת השם חפצו ובה יהגה.

ומן השמים שמרו על תורתו של אותו צדיק לבל תופרע. גם אל עבר ההורים שבו האבנים הכבדות ופצעו אותם נאמנה.

לאחר רגעים ספורים התדפקו נכבדי העדה המוסלמית בפתח הבית של המארח, ביקשו ממנו שיתחנן לרבי יעקב שישלח לאותם בריונים והבטיחו לו שמעתה והלאה ידאגו הם באופן אישי לבל יציקו המוסלמים ליהודים.

אבל מי שלא יודע להתמודד עם בעיות וכשלויות, כל כישלון שובר אותו.

וכך גם בעניין הדיוג. הזוגיות מלאה באתגרים ובניסיונות. אם לא תדעו לקבל את העיכוב בדיוג בהשלמה מלאה - לא תוכלו להצליח גם בזוגיות. אבל אם תצליחו לעמוד בשמחה בניסיון העיכוב בדיוג, זה אומר שאתם המוצלחים האמיתיים, ואתם תמיד תישארו בשמחה ותמשיכו להתקדם ותנצחו בכל המלחמות.

ואין מקבלים בשמחה את הרווקות? רק על ידי האמונה שה' אוהב אותך ועושה את הטוב ביותר עבורך, והוא רוצה לראות אותך שמח ונשוי באושר, ובידו לתת לך את הדיוג המושלם עבורך כבר ברגע זה, והוא מצטער בצערך בכל רגע ורגע שאתה עדיין לבד וכו', אז למה הוא לא נותן? אך ורק בגלל שהוא יודע שזה הדבר הטוב ביותר עבורך עד הרגע הזה.

הרבה פעמים הצער מהעיכוב בדיוג נובע מזה שאתה מרגיש שעושים לך רע, ששכחו אותך, ולכן אומר רבי נחמן שבפנימיות הדברים כל עצבות היא כעס על ה'. אבל כשאתה מרגיש מעט את אהבתו העצומה עליך - איך אתה יכול לכעוס על מי שעושה עבורך את הטוב המושלם?

וכאשר אתה קונה את האמונה שה' אוהב אותך בניסיון הרווקות, זה יאפשר לך להיות בשמחה למרות כל הקשיים - שזו ההצלחה האמתית. וזה לא יבוא לידי ביטוי רק במציאת הדיוג אלא זה גם יעמוד לך בהתמודדות עם כל קושי וניסיון בהמשך החיים.

יוסף הוא המשבר

בשבוע שעבר כתבנו שיוסף הצדיק ידע להצליח בזמני הכישלון והירידה וזה מה שגרם לו לעלייה בלי גבולות. הוא ספג אמונה יוקדת בשנות נעוריו בבית אביו וזה עמד לו בניסיונות הקשים ביותר במצרים. וזו בדיוק הייתה הדרך שלו להבין את העולם כולו לשבע שנות הרעב. הוא ניצל את שנות השפע להכנת כלים ומאגרים לשנים הקשות.

אבל התפקיד העיקרי של יוסף היה להבין את עם ישראל לשנות הרעב האמתיות והארוכות של עם ישראל בגלות מצרים.

והמזון שיוסף מציד בו את עם ישראל היה האמונה השלימה והמוחלטת שה' טוב תמיד. אם עם ישראל היו יודעים ללמוד את הדרך של יוסף בשנים הטובות במצרים - הם היו מקבלים את הכוחות להישאר בשמחה באמת גם בשיא השעבוד, וממילא כל הגאולה הייתה יפה יותר ומושלמת יותר.

אבל לצערנו הם לא זכו לכך, ולכן הגאולה לא הייתה שלימה והיו אחריה גלויות רבות. אבל בדור הזה אנחנו רוצים גאולה שלימה ולכן עלינו להגיע לאמונה השלימה והמוחלטת שה' אוהב אותנו תמיד וזה אומר לשמוח בכל מצב בחיים שלנו ורק על ידי זה נזכה לעלייה הגדולה של הגאולה השלימה שהבטיח לנו ה' יתברך על ידי הנביאים. יהי רצון שנזכה!

בברכת שבת שלום ומבורך

שלום

הסדרה שלום הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי הרב שלום ארוש שליט"א

מלך ממית ומחיה

כמה צריכים האשה והאיש לשמור על דיבורם? כי מה שנאמר במשלי: "מוות וחיים ביד לשון", כולל הרבה מאד עניינים: ראשית, הוא נכון לגבי בני אדם הקרובים להם, כגון בני הבית, שעל ידי הדיבור האשה או הבעל יכולים לתת להם חיים, לקרב אותם, לרומם אותם, לעורר בהם רצונות טובים, כיסופים, אהבה - הכול בדיבור. או שיכולים לפעול בדיבור מוות נפשי של אותם קרובים חלילה, לשבור אותם להרוס להם את החיים, לגמור אותם - הכול בדיבור. וכן הוא נכון לגבי בני אדם הרחוקים יותר, שעל ידי הדיבור אפשר להרוג אותם או להחיות אותם. יש דיבור ששובר את הזולת, מפיל אותה, הורס לו את הביטחון העצמי, וממש פוגע בנפשו, כי אין פגיעה גדולה יותר מהפגיעה שאדם נפגע על ידי דיבורם של אחרים, כמו שסיפרה בחורה אחת, שמישהו פגע בה בדבר של מה בכך, והיא נשברה לרסיסים והתייאשה מהיהדות, מהאמונה. ולעומת זאת, יש דיבור שמרים את האדם, בונה אותו, מחיה אותו וכו'. כי אין דבר שיכול כל כך לרומם אדם, כמו הדיבור של אחרים אליו. לכן המצוות ש"בין אדם לחברו", רובן ככולן תלויות בדיבור:

אדם טוב. עוד תהיה לך פרנסה וכו' - כמה מלים של עידוד, ומיד הוא מתברך יותר, כי העיקר זה הפה. עיקר המצווה שה' משלם עליה זה הפה. כי החיית אותו בדיבור פיך. כאמור, הפנימיות של זה היא, שגם מי שנותן לעני מיליון דולר ולא לימד אותו אמונה וביטחון ולא הרים אותו רוחניותו, לא עשה כלום. וזה מומד כמה שדרשו חז"ל: בפיך - זו צדקה. לדוגמה: אמרתי פעם לאחד שסבל מעניות: תתפלל כל יום על ביטחון. תבקש מה': ריבונו של עולם, תן לי ביטחון שלם בך, שאתה יכול לפרנס אותי בלי ההשתדלות שלי. אתה יכול לפרנס אותי גם בלי התפילות שלי. תתחנן לה'. ועל ידי התפילות הללו תהיה לך מידת הביטחון ויהיה לך שפע. הנה עכשיו, אחרי שלמדתי אותו אמונה ופיסתי אותו, אם הצלחתי לפעול שישמע לי וילך ויעשה התבודדות על ביטחון, פתרתי לו את בעיית הפרנסה לכל החיים, כי הוא יצא מהמצב הרוחני של חסרון הדעת שגורם לו לעניות, ויזכה למוחין גדלות שעל ידי זה תימשך לו פרנסה ברחמים. לעומת זאת, אילו הייתי נותן לו רק כסף, אפילו סכום גדול, גם הסכום הזה היה מתמוסס לו בידים, משום שהוא נמצא במצב רוחני של עניות, ולכן בסופו של דבר היה חוזר לעניות שלו, מאחר שאין לו כלי רוחני לעושר, כמו שרואים, שהרבה שזכו בפיס, נהרסו להם החיים ונעשו בעלי חובות. ובשבוע הבא נביא דוגמאות נוספות ונלמד מדוע הדיבור חשוב לשלום הבית.

מצוות הצדקה - אף שלכאורה נראה, שמצווה זו אינה תלויה בדיבור אלא בתענית העזרה הכספית לעני, אבל אמרו חז"ל, שהנותן צדקה לעני מתברך בשש ברכות, ואילו המפייסו בדברים מתברך באחת עשרה ברכות. נמצא, שכשמדבר עם העני ומעודד אותו, זה הרבה יותר ממה שנותן לו כסף. שערו בנפשכם: אדם אחד נותן לעני מיליון דולר - הוא מקבל שש ברכות. השני לא נותן לו אגורה שחוקה, רק מדבר איתו ומעודד אותו ומחזק אותו, ומבטיח לו שיתפלל עליו וכד' - והוא מקבל אחת עשרה ברכות! זהו הכוח של הדיבור! ההסבר על זה הוא, שגם מי שנתן לעני מיליון דולר, אומנם עזר לו כספית, אבל לא רומם לו את הנפש והדעת, וייתכן מאד, שאף שנתן לו כסף, הוא לא עזר לו ממש, שכן עדיין יש לו לאותו אדם חסרון בדעת, שבעטיו יהיו לו ייסורים, כי "דעת חסרת - מה קניתי?" אבל זה המפייסו בדברים, מרומם את נפשו ודעתו של העני, ויכול להשתנות שינוי של ממש בפנימיותו מחמת השמחה ופיקוח הדעת, שיש לו מאותם דברי עידוד וחיוך, וממילא ישתנו חייו לטובה, יותר מאילו היה מקבל סכום. לכן יאמר לעני: בורא עולם אוהב אותך, תדבר עם הבורא, הבורא שומע את התפילות שלך לפני כל התפילות של כל העולם! יהיו לך ניסים, לא מגיע לך להיות עני, אתה

הרמב"ם זיע"א כ' טבת התשפ"א

לאורם נלך הילולא דצדיקא

הרמב"ם. רב העיר עכו, רבי יפת בן רבי אליהו, התקשר בקשרי ידידות עם הרמב"ם, ידידות שנמשכה גם לאחר שנים באמצעות קשרי מכתבים, ולבסוף על ידי מינוי של רבי יפת כאחד הדיינים בקהילת אלכסנדריה, שהייתה תחת חסותו של הרמב"ם כראש רבני מצרים. חמישה חדשים לאחר העלייה לארץ ביקרו הרמב"ם, אביו ורבי יפת בירושלים, שהו שם שלושה ימים והתפללו בהר הבית. משם הם נסעו לחברון, והתפללו במערת המכפלה.

רבינו משה בר מימון זיע"א (י"ד בניסן ד'תתצ"ה - כ' בטבת ד'תתקס"ה) היה מגדולי הפוסקים בכל הדורות, אחד האישים החשובים והנערצים ביותר ביהדות: עליו נאמר "ממשה עד משה לא קם כמשה" והוא הוכתר כבניו "הנשי הגדול".

הרמב"ם נולד בקורדובה, שבאל-אנדלוס, כיום ספרד.

בסוף פירושו למשנה כתב הרמב"ם: "אני משה בר מימון הדיין... התחלתי לחבר פירוש זה הספר ואני בשלוש ועשרים שנה והשלמתי במצרים ואני בשלושים שנה שהיא שנת ט' וע' לשטרות"

בשל מומחיותו הרבה ברפואה, החל הרמב"ם בשנת דתתקמ"א (1185) לשמש כרופא של הווזיר אל-אלפאצ'ל, המשנה למלך, ומאוחר יותר אף של אלפאצ'ל בנו של המלך צלאח א-דין. כתוצאה מכך בילה חלק ניכר מזמנו בארמון המלוכה. סיפורים רבים עוסקים בתקופה זו בחיי הרמב"ם, וברקעם נמצאים תכני החצר וקנאות השרים המוסלמים ברופא היהודי המצליח. מלבד עבודתו בחצר המלך, העניק הרמב"ם מזור להמונים שצבאו על דלתותיהם, יהודים ונכרים כאחד. עם זאת, במקביל לעבודתו הרפואית, אפשרה לו שקידות להפיק יצירות רבות, וכן לשמש כפוסק ומנהיג לקהילה היהודית. שמו יצא למרחוק ונשלחו אליו שאלות רבות בהלכה ובאמונה מכללי יהדות התפוצות. אחת הקהילות שעמדה עמו בקשר רציף הייתה יהדות תימן, שקיבלה על עצמה את הרמב"ם כפוסק וכמנהיג. בעקבות הפרעות הקשות שעברו בתימן, כתב הרמב"ם את איגרתו המפורסמת אגרת תימן, בה הוא מודריך אותם בעקרונות האמונה. חלקם של יהודי תימן העריצו את הרמב"ם הערבה עזה ועל פי עדותו של הרמב"ם אף הוסיפו לנטח הקדיש את שמו של הרמב"ם: "בחינו וביומנו ובחיי דרבנא משה בן מימון". זכות תגן עליו אמן.

שושלת היוחסין של הרמב"ם עד רבי יהודה הנשיא, חותם המשנה, המתייחס לזרעו של דוד המלך. את חינכו ולימודיו רכש הרמב"ם מאביו רבי מימון הדיין, שהשפיע רבות על הגותו, ומכתביו מורו המובהק של רבי מימון - רבי יוסף אבן מיגאש (הרי מיגאש) אשר שמש כדיין בקורדובה. הרמב"ם ראה עצמו גם כתלמידו של רבו של הרי"ם מיגאש - רבי יצחק אלפסי, הרי"ף. למרות הערצתו לרבותיו לא נמנע לימים מלחלוק עליהם בהלכה אף בחריפות. כשהיה הרמב"ם בן עשר, נאלצה משפחתו לעזוב את קורדובה שבספרד בעקבות פלישתם של אל-מוואית ממצרן אפריקה ורדיפתם את יהודי האזור. לאחר מסע נדודים שארך כעשר שנים, ניסתה המשפחה להתישב בעיר פס שבמרוקו, אך גם שם לא האריכו ימי שלותם, וכעבור חמש שנים נאלצו לעזוב את העיר, עקב התפשטות שלטונם של האל-מוואית.

בשנת דתתקמ"א (1165) הפליגו הרמב"ם ומשפחתו מסבתה (מאוחר יותר מרוקו הספרדית, כיום ספרד), אל עכו שבארץ ישראל, בה התיישבו. הקהילה היהודית בעכו הייתה בימים ההם מהגדולות בארץ ישראל, וקיבלה בכבוד רב את משפחת

קו האמונה
02-6444250

שחור לבן

הצגה לא נשנית
כאלה שוויים!

אני אוהב כל יהודי

לרכישת מוצרים:
050-9931931
*נא להתקשר בין השעות: 9:00-15:00

שו"ת אקטואלי השאלות שלכם, התשובות של הרב

עברות של בין אדם לחברו

איך מתחזקים באמונה על עברות של בין אדם לחברו? ואיך מצליחים לחיות באמונה ברגע של כעס?

האמונה, באמת הכל חושך. אבל עם העבודה של ההתבודדות והאמונה הכל זה אור נפלא, ומכל דבר אדם זוכה ומתקרב לה' יתברך.

לכן תראה להשיג את הספרים 'בגן האמונה', ו'בשדי יער', ותתחיל לחיות בגן עדן.

אישה שואלת: איך אפשר ברגע של כעס או שמשהו לא מסתדר לזכור שהכל בהשגחה ולחיות באמונה?

תשובה:

אכן ברגע של כעס זה ממש כמעט בלתי אפשרי!

בשביל לחיות באמונה את צריכה לקחת את עצמך בידים ולהתחיל מהלך של עבודה עצמית יום יומית. הן ללמוד על זה בכל יום והן לעשות על זה לפחות רבע שעה התבודדות:

"רבונו של עולם, כתוב בספר 'בגן האמונה', שבכל פעם שאני כועסת למעשה אני כועסת עליך! כי הרי כל מה שקורה איתי זה הכל ממך! ככה אתה רוצה שיקרה איתי! ואם כן, כשאני לא מקבלת את מה שאתה עושה איתי באמונה זה פירושו שאני לא מקבלת את מה שאתה רוצה. תרחם עליי! תן לי את האמונה הזו! תן לי את הדעת הזו! שאני אחיה באמונה!"

לא מתפללים סתם לא לכעוס. לדוגמה, כתבתי בספר 'בגן האמונה' בפרק על הכעס שכשאדם כועס הוא למעשה כועס על ה', וכאן לדוגמה צריכים לקחת את הדברים ולעשות מהם תפילות: "רבונו של עולם, תזכה אותי לדעת שבכל פעם שאני כועסת על משהו למעשה אני כועסת עליך, כי כל דבר שקורה זה הכל ממך!", וככה יוצא שצריך התפילה היא לזכות לאמונה ולא סתם להתפלל לא לכעוס.

צריכים ללמוד על הנושא ולעשות מזה תפילות. ואם ככה תעשי, תלמדי על הנושא, ותבקשי על זה בכל יום לפחות רבע שעה, יבוא זמן שכבר לא תכעסי! ואני לא אומר לך את זה סתם! כי אני בעצמי הכרתי כמה וכמה כעסים, שבכח העבודה הזו זכו. והיום הם ב"ה חיים באמונה וקנו את מידת הסבלנות, כי כשעובדים - זוכים!

באה אליי אישה וסיפרה לי שהיא כבר לא יכולה לסבול את החיים שלה, שהיא כועסת ומצערת את הילדים שלה. אמרתי לה: "תתחיל לעבוד, תתחיל להתבודד, ואת תראי תוצאות!"

וזה ברור שאדם לא משתנה בשניה אחת! זו עבודה של הרבה הרבה זמן, אבל מי שמתמיד זוכה בסוף. תראי להשיג לעצמך את הספרים, 'בגן האמונה', 'בשדי יער', 'ואור חדש', [לחפש 'בשדי יער' ו'באור חדש', 'בגן האמונה' את העניין של כעס] בסיעתא דישמיא עם עבודה נכונה והתמדה תראי ישועות גדולות אמן!

שאלה: האמונה אומרת שכל מה שקרה קורה ויקרה הכל בגזירת הבורא. ואפילו הכישלונות שהאדם נכשל בהם ברוחניות וכל כיצא בזה. שאלתי היא, מה לגבי עבירות שנכשלתי בבין אדם לחברו, איך מצליחים להתחזק באמונה שגם זו השגחה פרטית מלמעלה ולטובה, והרי יש כאן מי שנפגע, ואיך יתכן להתחזק באמונה על חשבונות?

ושאלה נוספת, מהי למעשה הטובה שיש בכישלונות בעבירות שבין אדם לחברו?

תשובה:

נענה על שני השאלות יחד, נכון שזה מעשה לא טוב בלשון עדינה וזה כואב שפגעת באדם מסוים. אבל אם תזכה להתעורר מזה ולהתקרב לה' זה בטח לטובה. אתה ודאי תסכים איתי שדבר שיקרב אותך לה' איתך בסופו של דבר הוא טוב.

אתן לך דוגמא.

לדוגמא, אדם שיש לו מידה רעה של כעס. ומטבע הדברים הוא פוגע באנשים.

הוא מאוד סובל מזה ורוצה להשתנות ולבטל את המידה הרעה הזו של כעס.

על כן הוא לומד בכל יום את הפרק על מידת הכעס בספר 'בגן האמונה', ומתבודד בכל יום, ומבקש על זה, שתבטל ממנו אותה מידה רעה.

בין היתר, כחלק מהעבודה שהוא עושה עם עצמו, הוא לוקח שם של אדם מסוים שהוא פגע בו, את השם שלו ושם אמו, ומקדיש לו בכל יום חמש דקות של תפילה: "רבונו של עולם, האדם הזה פגעתי בו, תרחם עליו שיהיו לו חיים טובים ומתוקים. תן לו מה שהוא צריך ברוחניות, ובגשמיות, ותן בליבו שימחל ל...".

וככה יוצא, שבזכות הכישלון, שה' השיג שהוא יפגע באדם מסוים - מלבד מה, שברור שהוא התעורר להתפלל יותר חזק וברציונות לבטל את מידת הכעס, כי הוא נוכח לראות עד כמה ההשלכות שלה הורסות לו את החיים וגורמות לו לפגוע בבני אדם, הוא גם זוכה להתעורר ולהתפלל על אותם אנשים שהוא פגע בהם. וכל זה נקרא שהוא מתעסק בלעשות תשובה. ונמצא שהכל לטובה.

כתוב בספר המידות: "מי ששָׁתָּפַל עַל יִשְׂרָאֵל בְּקִסְיָתָהּ וְנָפַשׁ, הֲכֵל אוֹהֲבֵי אוֹתָהּ", ואפשר ללמוד מכאן גם לעניין שכשאדם מתפלל על אחד מישראל, על ידי זה הוא יאהב אותו. סמילא כשאתה מתפלל על אדם מסוים שפגעת בו יתהפך לו הלב וסוף כל סוף הוא יאהב אותך. ככה גם אתה עושה לו טובה בתפילות שלך, וגם הוא יאהב אותך, והכל יסתדר בסוף.

נכון, אתה צודק, מי שאין לו התבודדות, ואין לו את

שידור חי

על ידי הרב שלום ארוש שליט"א
בכל יום שלישי, בשעה 20:00

שאלות ותשובות

ניתן לשלוח שאלות במייל
me5812210@gmail.com
או כמסרון לנייד:
052-6672221

לחלום בגדול?

זה לא רק משפט חביב, לאנשים מסוימים זה דרך חיים.

ודברים טובים מתחילים מאנשים טובים.

השנה הייתה תשס"ו, שלי חורף, הרב נחמן ארוש הי"ו (בנו של הרב שלום ארוש שליט"א) עלעל בין דפי הספר "גן האמונה" והתפעל שוב ושוב מהעוצמה של המילים הכתובות בו, לרגע עבר ניצוץ בראשו-

כל כך הרבה חומר ותוכן מעביר הרב ארוש לעם ישראל, איך לא חשבנו על זה קודם- עלון מאת הרב שלום ארוש.

לאחר שגיבש את הרעיון למשהו מוחשי יותר (תכלס), הבין עד כמה הפרוצדורה לא פשוטה-

הרב ארוש כל כך עסוק - משיעור לשיעור ואחר כך לכתיבת הספרים... (קשה לעקוב) אז מה עושה מיועצנו? זה פשוט:

מנסה לתפוס את הרב לכמה דקות בין לבין ולהספיק עם הדקות האלה אפילו "לחטוף" מאמר לפרשת שבוע...

וכך יצא העלון הראשון של "חוט של חסד" (רק בחסדי שמים כמובן) בשחור לבן, בכמה מאות עותקים אולי 300 (מחזיק לחשוב על זה, אה) אבל זהו, שלאחר שהעלון הופץ, הפידבקים החלו לזרום בלי הפסקה וברצף.

בשלב הזה הבין העורך היקר את העוצמה של הכלי הזה, וכמה צורך וביקוש יש לו.

כנראה שאור האמונה זה דבר שחזק ממני ומעוד כמה... מה שבטוח הוא שההשגה החם נתן את הכח לרב נחמן להמשיך בעבודת הקודש ולפאר את העלון והחל להפיץ את העלון ב- 4,000 עותקים!

טוב,

עזרו לנו וענו על סקר קצר:

דרגו את 6 המדורים האהובים עליכם לפי סדר עדיפות:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____

שלחו לנו את התשובות למייל
al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252

*בין העונים על הסקר יוגרל מתנה

נראה
ל
ש
מ
כ
א
ן
ה
ת
י
א
ר
י
ם

מיותרים, הצצה קטנה בעלון המפואר שלנו כיום- מסבירה הכל...

העלון הוסיף נפח ועוד תוכן יקר ערך, הלכה למעשה, ואם מדברים על כמות הדפסה, אמתח אתכם לסוף המאמר (רמז- זה יותר ממה שחשבתם). והדבר הכי חשוב בעלון המיוחד הזה מלבד האקטואליה -

איכות, בלי פשרות.

הרב נחמן עומד על המשמר ומשתדל שהעלון באמת יראה רוחי ויוכל להיכנס לכל בית יהודי בלב שקט, ושמרנות לא סותרת את המראה המיוחד של העלון שמושר את לב המעיין בו. מה גם שאתה ממש לא חייב להיות משויך למגזר מסויים כדי להתחבר אל העלון, העלון מתאים לכל גווי הקשת של הציבור הרחב עם שם כולל הנקרא- "יהודים".

ועוד דבר שאי אפשר לדלג עליו- המפיצים היקרים שלנו שמביאים את העלון לכל מקום בארץ, ואפילו למקומות שרק הוויז מכיר- מחיפה, לרכסים ועד לבאר שבע ועד ליישובים נידחים בארץ שלא ידענו על קיומם. יישר כח, הזכות היא שלכם ויהי רצון שיעמוד לכם ותהי ברכה במעשה ידכם.

כיום

אנחנו חוגגים את שנת ה- 14 של העלון, גיליון מספר 703, הדפסה של מאות אלפי עותקים, אבל ההדפסה זה כלום לעומת ההפצה ברשת ובמיקור חוץ - מגיע למעלה מ- 250,000 צפיות! וכל האושר הזה, באדיבות-

חוט של חסד.

לעלו חוט של חסד
שנים

כך זה התחיל:

איך עושים את זה?

"התחת א-להים אני" נאמרו ע"י
אב ובן, בראשונה - באות המילים לדחות, ואילו
בפרשתנו להיענות?

תשובה פרשת מקץ: (מ"ב, כ"א) "ויאמרו איש אל אחיו אביל
אשמים אנחנו"

הזוכה: אביגיל דיין, ירושלים.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

טבת
חולל החודש קשת
טוב ושפע -

**כל יום יש לו את
שפע הפרנסה שלו.**
(א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחזקים - 052-6672221

תתחילו קודם לחשוב על הדברים הטובים שיש
לכם, לדוגמא: הנשימה שלכם, הבריאות שלכם,
הצעצועים שלכם, הורים, אחים אחיות וכו'... עכשיו
הגיע הזמן לומר להשם תודה על כל הדברים
הטובים שיש לכם (כמו שהזכרנו מקודם) אחרי זה
מגיע החלק הכי חשוב - לומר תודה על הדברים
שלא טוב לנו איתם ואנחנו רוצים לשנות
אותם. אנחנו נומר תודה עליהם אבל
תודה אמיתית שבאה מהלב, כי כל
מה שהשם עושה זה לטובתנו, ואם
אנחנו מאמינים שזה לטובה, אנחנו
אומרים על זה תודה מכל הלב.

ואנחנו אפילו לא מצפים שבטוח המצב ישתנה,
כי זה בטוח טוב לנו. אם הגעתם לשלב הזה, אתם
כבר תרגישו הרבה יותר טוב, הכי חשוב. ולסיום
לומר 8 פעמים את הפרק ק' בתהילים - "מזמור
לתודה" פרק קצר וקליל. בעזרת ה' תזכו לישועות
ובעיקר להרגיש את קרבת אבא שבשמים. תשלחו
לנו את התוצאות שלכם ואת הסיפורים אנחנו נדאג
לערוך אותם...

בהצלחה רבה קדימה למשימה...

כל כך כיף לנו לכתוב לכם ילדים יקרים,
כמו שאתם עוקבים אחרי הסיפורים שנכתבים
במדור הזה, אלו סיפורים שכתבו אותם ילדים,
משם ככה, שפשוט לקחו את הרעיון הזה של-
לומר תודה על כל דבר, והם זכו לדבר הגדול
ביותר שזה - קרבת השם. (וגם זכו למתנה
ממנו...) הפעם רצינו לעזור לילדים
שקצת קשה להם לומר תודה
להשם, ולדבר איתו, או אולי לא
יודעים איך עושים את זה.

אז באמת, איך עושים את זה?

דבר ראשון, לדבר עם ה' זה פשוט וקליל,
כמו לדבר למי שהכי קרוב ללב, בשפה פשוטה
ובלשון שלך. בעיקר להודות לו על כל הטוב שיש
לכם, אם תתבוננו סביב תראו המון המון טוב, זה כבר
יוצר קשר טוב עם אבא שבשמים. וכעת למשימה,
כאשר יש משהו שמפריע לכם, ולא נעים לכם,
שאתם רוצים לשנות אותו, לדוגמא: אם אתם רוצים
משהו מסוים למשל אופנים מיוחדות או אפילו אם
אתם רוצים להיות יותר אהובים בחברה, אם יש
צער או דאגה על ליבכם או אפילו משהו כואב לכם.

פתרונות יש לשלוח למייל
al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252
יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

מדור ילדים שעשועון מגוון

כתב חידה

1. פתרו את כתב החידה, לפי "את בש" 2. מצאו את המקור לפסוק שהתקבל:

לדוג: בכפי- פסוק

"ציכתל צרפתכ תפאמ ילכ גז משגל תא צטזגמי פמדגת שצי
כימ פבי תשאמ תשגצי פמהסד פמקרפ כגפש שדגש צתגה"

"

שלחו לנו תשובות, ואולי גם אתם תזכו במתנות שוות

חינוך באהבה הרב יצחק אבוהצירא

הרב אבוהצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

מתי שהוא אכן מצליח, תיפטר הבעיה כשיגדל מעט.

סמכות הורית ומשמעת פרק יא'

"דני, תכבה בבקשה מיד את האור ותישן, השעה כבר תשע וחצי..." "אמא אני לא יכול לישון, אני לא מצליח להירדם." אני יכול לקרוא עוד קצת?!" "דני אתה קורא כבר שעה. תכבה מיד את האור ותישן, אין לא יכול-יש לא רוצה. מי שרוצה-יכול" אין לא יכול, יש לא רוצה! הורים יקרים, מה דעתכם על תשובתה של אמא של דני, תשובה צודקת לא? יש אפילו בתים שמשתמשים במשפטים מעין אלו בתדירות גבוהה, האם בצדק? בוודאי אין חולק, שמי שרוצה- יכול, אך האם הילד בכלל "רוצה"?... לעיתים, זוהי בעצם עיקר ה"בעיה" שהילד "לא רוצה", הילד רוצה לעשות רק מה שהוא רוצה ולא רוצה להיות ממושמע! אבל לפני שאנחנו מתנפלים על ה"רוצה" של הילד, נזכור שלפעמים יש לילד בעיה גם ב"כול", בואו ונבדוק מדוע דני בכתרת אינו מצליח להירדם, יכול להיות שהוא לא "רוצה" אבל גם יכול מאד להיות שהוא לא "יכול"...

רוצה אבל לא יכול

הזכרנו בעבר את הדוגמא של: "אי ציות מתוך חוסר יכולת לציית". לדוגמא: ילדכם עלול לא לציית לכם, אם תדרשו ממנו משהו שאינו יכול לעמוד בו, בגלל גילו, טבעו או מסיבות אחרות. אם תשלחו את הילד לישון בשעה שבע בערב לאחר שישן שעתיים בצהריים, כעת כשאנו עייף, סביר להניח- שיסרב, או שילך למיטה אך יקרא לכם כל רגע באמתלאות שונות ומשונות כגון: "אמא! מים... שכחתי את ה... אני צריך לשירותים... תכסי אותי" וכדו' הילד באמת לא צריך כלום, הוא פשוט אינו מסוגל להירדם. הוא לא עושה זאת מתוך כוונה להכעיס, וזה בכלל לא קשור לחוסר משמעת, אלא פשוט כי דרשתם ממנו עכשיו דרישה שאינו יכול לעמוד בה. אחד הפיתרונות במצב כזה, הוא פשוט להפסיק את שנת הצהריים שלו. דוגמא נוספת: אם ילדכם הקטן מתעקש לאכול בידיו במקום במזלג, אולי הוא לא ממושמע! והראיה, שאתם אומרים לו בכל ארוחה לאכול בעזרת מזלג והוא "מסרבי"? ומצד שני, ייתכן מאוד שהוא אוכל בידיו, פשוט כי עדיין קשה לו. ולכן, אם לא תכריחו אותו לאכול עם מזלג ורק תפרגנו לו

כבשים תמימים

במסיבה שהייתי נוכח בה פעם, דרשו זוג הורים מילדם בן החמש, לשבת לידם יפה במשך 3 שעות ולהאזין לנאומים, מצגות וחיידונים והכריחו אותו בצעקות ואיומים, לא לקום מהמקום. לדעתי דרישתם הייתה קצת מוגזמת בהתחשב בגיל הילד. חשוב לזכור, שילדים קטנים אינם מסוגלים להיות בשקט זמן רב, או להימנע מלהתלכלך. לכן, שימו לב למגבלות של הילד ואל תדרשו ממנו משהו שאינו מסוגל לעמוד בו. הוא יסבול ויהיה מתוסכל מכך שלא הצליח להשביע את רצונם, והדבר יגרום עוגמת נפש לשניכם. ולכן אם החלטנו החלטה, שאינה קשורה ביישום החוקים של הבית (זוכרים! אנחנו לא מדברים במאמרים של "סמכות הורית ומשמעת" על יישום החוקים של הבית, שאליהם אנו מתייחסים באופן שונה) והחלטנו הו מתנגשת באחד הדברים האמורים לעיל, אל לנו לצפות למשמעת מיידית. אבל לא כל הילדים "כבשים תמימים" ובהחלט יש ילד שפשוט "לא רוצה" ועם ילד כזה צריך לעבוד על מוטיבציה שהיא אחד הנושאים שעליהם נדבר בע"ה בהמשך.

חוסר ההסברה-סכנה.

בינתיים אנו עדיין עסוקים בילד ה"לא יכול" כתוצאה מקונפליקט, התנגשות עם רצונות, קשיים על רקע של "חוסר יכולת להתמודד" בגלל סיבה, מקום, זמן וכדו' ולחוסר משמעת של ילד מסוג זה אפשר לגשת ולעבוד רק ע"י חיזוקים חיוביים, פרגונים ו"משרד הסברה". בד"כ ברוב הבתים שעובדים על משמעת, ולא בדרך של "חינוך מסודר לשמירה על חוקים וגבולות", הילד בד"כ נתון כל הזמן למערכת חינוך לא הכי נעימה. אם נשמע היטב את האווירה של הבית נשים לב: שבבית שלנו כמעט כל דבר אסור וכל הזמן צועקים, עלינו להבין שכאשר אנחנו מחנכים את ילדנו לשמירת חוקים וגבולות "בחוסר סדר", הילד מקבל את כל ה"תרבות" שאליה אנו מסיים לחנכו- תרבות שהיא מלאה בסייגים ובאיסורים שונים. אנחנו משתמשים הרבה במילים: לא, אסור, תפסיק, נו, אולי די, כמה פעמים, אתה לא מבין וכו' וכו' הסייגים והאיסורים בבית, בוודאי מטרם טובה

בדיחות הדעת

הצעת יעול: להציב את החיסון בקופות החולים, מי שרצה להצביע יקבל את החיסון ויצביע לכןסנת 24, כעבור 21 יום לקבל את המנה השניה של החיסון ויצביע לכןסנת 25.

העלון מוקדש
לזרע של קיימא
ישי בן הדסה
אפרת תהילה בת יונה

להקדשת העלון: 02-5308000

ובד"כ היא "לאפס" ולעצב את אישיותו של הילד שיבין שהוא לא יכול לעשות ככל העולה על רוחו והתנהגותו "המרדנית" לא תעבור בשתיקה, אך הצורה שבה הוא מקבל אותה, לא תמיד תקינה. אני כמבוגר, מקבל את הסייגים כמובנים מאליהם וכחלק מ"תורת הקיום", משום שאני מבין את הסכנה שבחוסר ציות לכללים ולסייגים. יכולת הבקרה העצמית וכוסר השפיטה שלי, רואה את התוצאות ההרסניות היכולות לבוא כתוצאה מחוסר סדר ומשמעת עצמית ומחוסר ציות לחוקים ולכללים ולכן אני מקבל את המושג "חוקים וגבולות" בהבנה והסכמה. אולם הילד הצעיר בשונה מהמבוגר, אינו רואה ומבין על מה ולמה נאסרו עליו דברים רבים כל כך, הוא מקבל רושם מוטעה שהעולם מלא באיסורים או שהמבוגרים נהנים מלהיות רודנים ושליטים דיקטטורים שכל מטרםם היא השליטה ואכיפת החוק ומשתמשים בסמכותם כהורה, לאסור, להעניש ולצעוק. ולכן נדרשת הדרכה אישית ע"מ להכיר את טבעי הילדים ולכוון אותם בע"ה בהתאם.

סדנת הצלחה

לאחר בקשות רבות של הורים, אפתח שוב בע"ה בחודש שבט, סדנת הנתיים-הורים. לסי שמכיר את הסדנאות שלי, אלו אינם מפגשי הרצאה, זו סדנת עבודה משותפת. על מנת ליצור קבוצת-עבודה כמעט אישית, בכל קבוצה ישתתפו 6 אבות או 6 אמהות בלבד. הורים המעוניינים בע"ה,

ניתן להירשם במספר טלפון 0548-434-435.

ליקוטי מוהר"ן
המסר של הרב שלום אדוש:
רבי נחמן אהרן שהספר של חתם סופר
והוא אינו צריך לישראל יגיע למקום הנכון
יבוא משה, כל מי שיקנה ספרים יבין איך
יבנה ביתו לא יחשבו שזהו ענינה
ורבות יגיע ויבין את חשיבותו של
ואני בקיין אגלה לך גמול רבני
שיג' ב' לו יושלח ויגבע ויפלא אמן
הגרסה העברית של חתם סופר
להזמנות: 052-2240696
"כל מי שיקנה ספרים יבין אותם
יבנה ביתו לו ולמשפחתו שמירה והצלחה"

**כשבחוץ חשוך וקר,
דואגים להדליק את האש בכנים!**
הארזנים עדיין איצק אלגרה?
אורכים אירוע ואנר רוצים להוסיף לו משמחה?
רוצים להפוך מהו אילוני נשאת קירוב?
גדולי תלמידי הרב אדוש מגיעים עד אליכם,
לערב שכולו התחזקות ועמחה!
לא אילוני
חייגו:
058-4180994

ר"ת	יציאה	כניסה
18:04	17:26	16:11
18:00	17:27	16:26
18:00	17:25	16:17
18:04	17:29	16:30

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

בס"ד בר"ה

פרשת ויחי • י"ח טבת תשפ"א • גליון 703

מאמר ראש הישיבה

להפוך ידע לכוח

לרדת לקרקע

השבוע אני רוצה להיות קצת יותר מעשי. כתבתי שני מאמרים על אהבת ה' אלינו, ורבים ביקשו ממני להסביר איך זה מתבטא למעשה בחיים עצמם. כמו שאומרים ברחוב: "זה רעיון יפה אבל איך קונים עם זה לחם?" והם צודקים. כי ידע נפלא ועמוק נכון ואמתי ככל שיהיה לא יכול לעזור לאדם בלי פרקטיקה, בלי לראות איך הדברים מתבטאים להלכה ולמעשה.

לכן ההצלחה הגדולה של הספר "בגן האמונה" הייתה בגלל שרובו כתוב בצורה המעשית ביותר. הפרק המרכזי והגדול ביותר בספר הוא פרק הדוגמאות המעשיות שבו המחשתי והדגמתי את יסודות האמונה בכל תחומי החיים לפרטי הפרטים. בלי החלק המעשי, הספר הזה היה נשאר ספר של רעיונות יפים גרידא וכמעט לא הייתה לו השפעה. החלק המעשי מתרגם את הרעיונות למציאות והופך את הידע לכוח ממשי לשינוי החיים, כמו שאני שומע בלי סוף עדויות וסיפורים אישיים מכל רחבי העולם על ההשפעה המדהימה של הספר הזה עליהם.

בשבועיים האחרונים הסברנו שכל הצלחת החיים תלויה בידיעה שה' אוהב אותך, ובמאמר זה נשתדל להראות איך זה בא לידי ביטוי ברגעי הניסיון.

הסבל אינו כורח המציאות

דוגמה נפוצה מאוד היא ניסיון הרווקות. ניסיון קשה ומורט עצבים. אין לך דבר מתסכל כרווק או רווקה מתבגרים. אני פוגש את אותם הרווקים ומצטער בצרתם ובסבלם. והכי כאב לראות ולשמוע את אלה שאומרים לך: "אבל אני מתפלל כל כך הרבה ולא נושע..." ומתחילים ליפול מהאמונה ומהתפילה.

אבל אני גם מכיר רווקים רבים שעוברים את אותו ניסיון בחיוך ובשמחה. ולכן אני יודע מהניסיון שאת כל הקושי ואת כל הסבל הזה אפשר למנוע. במה זה תלוי? באמונה שאתה מאמין שהכול לטובה, ובזה שאתה מפנים את זה עד לרמה שאתה יכול לומר תודה על העיכוב. אבל איך באמת אפשר לומר תודה?

הרי בפועל זה מאוד לא טוב ולא נעים להיות לבד? כאן בדיוק נכנס היסוד באמונה שה' אוהב אותך שכל האמונה וההודיה בנויות עליו!

אין לך דבר מתסכל כרווק או רווקה מתבגרים. אני פוגש את אותם הרווקים ומצטער בצרתם ובסבלם. והכי כאב לראות ולשמוע את אלה שאומרים לך: "אבל אני מתפלל כל כך הרבה ולא נושע..." ומתחילים ליפול מהאמונה ומהתפילה.

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

כאן המאמין בא ועושה יישום הדעת ואומר לעצמו: למה אין לי זיווג? כי ה' לא נתן לי. נקודה. ולמה ה' לא נתן לי עד עכשיו, וכי הוא לא רוצה שאני אתחתן חלילה? חס ושלום. וכי אבא לא רוצה שיהיה הכי טוב לילדים שלו? ברור ואני מאמין באמונה שלימה שהוא רוצה שיהיה לי רק טוב. וברור ואני מאמין באמונה שלימה שהוא רוצה שאתחתן, וברור ואני מאמין באמונה שלימה שצד לו מכך שאני עדיין לא מוצא את זיווגי, וברור לי ואני מאמין באמונה שלימה שהוא יכול לתת לי בכל רגע את הזיווג המתאים לי ביותר, וברור לי ואני מאמין באמונה שלימה שהוא רוצה לעשות הכול עבורי.

הבעיה האמתית - העבודה האמתית

את הידיעה הזאת צריכים לחיות. וכאן אין שתי אפשרויות. אם אתה חי אותה - אתה מודה לה' ושמח באמת, כי ברור לך שאתה בטיפול הטוב ביותר. ואם אתה לא שמח וקשה לך להודות ולשמוח וממילא אתה סובל - זה אומר שהאמונה הזאת חסרה לך. זה חד וחלק.

ולכן עיקר העבודה שלך בניסיון של חוסר זיווג זה פשוט לקנות את הידיעה שה' אוהב אותך. אבל לא רק כמילים יפות, אלא כעבודה מעשית. כלומר לראות איך זה מתבטא בצרה המסיימת שלך, ואיך זה מאיר את המציאות המסיימת שלך? אם אתה לא שמח, זה אומר שאתה לא חי באמונה. אז מה הצרה שלך? החוסר בזיווג? לא. אלא החוסר באמונה זו הצרה האמתית שלך.

תצליח ברווקות - תצליח בזוגיות

בשבוע שעבר הדגמנו את זה על פי משל של הילד המוצלח. מה עושה ילד מוצלח - האם אלה ההצלחות שלו? לא. אלא מה שעושה ילד מוצלח זה איך הוא מקבל את הכשלונות שלו. אם הוא לא יודע לקבל את הכשלונות שלו - אין לו סיכוי להצליח בחיים. ואם הוא נשאר שמח בכשלונות ובבעיות - זה ילד שתמיד יישאר שמח, תמיד ימשיך לנסות, וממילא זה ברור שהוא המוצלח האמיתי, כי הוא יעשה תמיד כל שביכולתו.

המשך בעמ' 3

חוגי בית עם הרב שלום ארוש שליט"א
שיעורים עוצמתיים עם מסרים לחיים
הזמן עוד היום! שיעור בביתך או בבית הכנסת
052-8985551

קודש, כי אדרבה האכילה והשתיה של מצוה לחם ויין הן תיקון נפלא לחטא עץ הדעת.

הנשמה היתרה בשבת שורשה מיעקב אבינו

ועתה בא וראה כי ביאור זה בענין הנשמה היתרה, מתאים להפליא למה שמצינו חידוש גדול ב"שפת אמת" (פרשת וישלח סוף שנת תרנ"ז), כי הנשמה היתרה שורשה מיעקב אבינו שהשבת היא נחלתו, בלשון קדשו: "וזה עצמו בחינת נחלת יעקב, נחלה בלי מצרים, שזהו בחינת נשמה יתרה... יעקב הכין בשביל בני ישראל בחינת נחלה בלי מצרים, נשמה יתרה בלי גבול ושיעור ידוע... כמו שכתוב והאכלתיך נחלת יעקב".

לפי דברינו מבואר היטב הקשר בין הנשמה היתרה ליעקב אבינו, כי כמו שיעקב אבינו לא מת, שהוא יכול תמיד להתלבש בגוף כמו בחיים חיותו, משום שתיקון חלקו בעץ הדעת, וזכה לחיות בשני עולמות כאדם הדר בבית ועליה, כך גם הנשמה היתרה בשבת שיש בכל אחד מישראל ששורשה מיעקב אבינו, עולה ויורדת בשני העולמות בלי שום צער מיתה.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין הטעם ששלח הקב"ה את נשמת רבינו הקדוש מעולם העליון לביל שבת קודש, שיתלבש בתוך הגוף ויקדש על היין שהוא תיקון לחטא עץ הדעת, ובמוצאי שבת חזר למקום מנוחתו בעולם העליון כאדם הדר בבית ועליה, כי רבינו הקדוש הוא רבם של כל ישראל, שכתב את המשניות כדי שלא תשתכח תורה שבעל פה מישראל.

לכן רצה הקב"ה שילמד את ישראל לקח נשגב, שבכל שבת כל אחד הוא בבחינת רבינו הקדוש, כי כמו שרבינו הקדוש בהיותו ניצוץ יעקב אבינו שלא מת, ירד לביל שבת לקדש על היין ובמוצאי שבת חזר למקומו בעולם העליון בלי שום צער, כך הנשמה היתרה של כל אחד מישראל שהיא ניצוץ מיעקב אבינו, יורדת מעולם העליון בשבת ונכנסת בתוך הגוף, ובמוצאי שבת היא מסתלקת בלי שום צער, כי בשבת אנו בבחינת אדם שדר בבית ועליה.

בלי שום צער לידה, ובמוצאי שבת היא מסתלקת מן הגוף בלי שום צער מיתה, ובשבת הבאה היא שוב יורדת בתוך הגוף, וכך היא חיה כל חיי האדם בשני העולמות כאדם הדר בבית ועליה.

ויש להוסיף כי מטעם זה בחר הקב"ה לשלוח את הנשמה היתרה דוקא בשבת שהיא זמן של תיקון על חטא עץ הדעת, כדי להראות לנו בפועל מה גרמנו בחטא עץ הדעת, כי לולא החטא היינו יכולים לחיות בשני העולמות כאדם הדר בבית ועליה בלי שום צער מיתה, וראיה לכך מהנשמה היתרה שנכנסת בגוף ומסתלקת ממנו בלי שום צער מיתה, ועל ידי זה נשים אל לבנו לתקן חלקנו בחטא עץ הדעת על ידי תשובה ומעשים טובים.

הנה כי כן ירווח לנו להבין ביאור המאמר: **"נשמה יתרה ניתנה בו באדם ערב שבת, במוצאי שבת נוטלין אותה ממנו, שנאמר שבת וינפש, כיון ששבת ווי אבדה נפש"**. הכוונה בזה שדוקא בכניסת השבת כאשר אדם זוכה לנשמה יתרה שנסתלקה ממנו במוצאי שבת שעברה, ישים אל לבו כי כמו שהנשמה היתרה עולה ויורדת מעולם לעולם בלי שום צער מיתה, כן היינו יכולים לחיות עם הנשמה של ימות החול בלי צער מיתה.

וזהו שדרשו מה שכתוב: **"שבת וינפש - כיון ששבת ווי אבדה נפש"**, ופירש רש"י: **"אוי על הנפש שהלכה לה"**, כלומר שיצטער על מיתת הנפש של ימות החול: **"ווי אבדה נפש"**, שהרי היינו יכולים להישאר עם הנפש בתוך הגוף, שתעלה ותרד מעולם לעולם כמו הנשמה היתרה בלי שום צער מיתה, ועל ידי זה ישים אל לבו לתקן בתשובה מה שחטא בעץ הדעת.

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין מה עמק דברי רש"י שמפרש ההגדרה של נשמה יתרה: **"נשמה יתרה, רוחב לב למנוחה ולשמחה ולהיות פתוח לרווחה, ויאלץ וישתה ואין נפשו קצה עליו"**. כי בכל ימות השבוע קצה הנפש הרוחנית לאכול ולשתות, מהפחד הגדול שמא תיכשל שוב באכילה כמו שנכשלה בחטא עץ הדעת, אולם בשבת קודש שיש באדם נשמה יתרה שלא חטאה כלל בחטא עץ הדעת, אין לה פחד לאכול ולשתות לכבוד שבת

ויש לבאר ענין זה ביתר שאת על פי מה שדייק ב"שפתי כהן" (פרשת בראשית ד"ה עוד במדרש) מלשון המדרש, שאם היה אדם הראשון ממתין עד שבת קודש היה מותר לו לאכול מעץ הדעת. וביאר הכוונה כי אם היה ממתין עד ליל שבת היה יכול לקיים המצוה לקדש על היין של עץ הדעת. ולפי האמור יש להוסיף גם בענין החיטה של עץ הדעת, שאם היה ממתין עד שבת היה יכול לקיים המצוה לברך על לחם משנה של עץ הדעת, לכן אנו מקדשים על היין לביל שבת ומברכים על לחם משנה, כדי לתקן מה שאדם הראשון היה צריך לעשות כן בשבת ולא בחול.

הנה כי כן כאשר נצרף את דברי מהרי"ל דיסקין זצ"ל, כי הנשמה היתרה שנכנסת באדם רק בשבת לא חטאה כלל בעץ הדעת, מבואר היטב הטעם שאנו מתקנים בשבת החטא של עץ הדעת בקידוש על היין ובברכה על לחם משנה, כי התיקון נעשה על ידי הנשמה היתרה שלא חטאה בעץ הדעת, לכן יש בכוחה לתקן גם את הנשמה שחטאה.

על פי האמור ירווח לנו להבין הטעם ששבת היא מעין עולם הבא, כמו ששינו בגמרא (ברכות נז:): **"שבת אחד מששים לעולם הבא"**. וכתב ב"תורת חיים" (עירובין יט.) כי מטעם זה מקדשים על היין, כנגד היין המשומר שעתיד הקב"ה להשקות לצדיקים בעולם הבא, ואוכלים בשר ודגים כנגד שור הבר והליתין שעתיד הקב"ה להאכיל לצדיקים בעולם הבא. לפי האמור יש לבאר הטעם לכך, כי שבת היא תיקון לחטא עץ הדעת, והיא מעין עולם הבא שאז יושלם התיקון הגמור של חטא עץ הדעת.

הנשמה היתרה דרה בבית ועליה

הנה מה טוב ומה נעים להעלות על שלחן מלכים רעיון נשגב, לבאר בזה טעם לשבח שהקב"ה מוריד לנו בכל שבת שהיא מעין עולם הבא נשמה יתרה מעולם העליון, כי כאשר נתבונן נראה שהנשמה היתרה שלא חטאה בעץ הדעת ולא נגזרה עליה מיתה, היא ממש בבחינת אדם הראשון לפני החטא, שהרי היא נכנסת בתוך הגוף בערב שבת

תודתנו וברכתנו נתונות לאלו שנדבו את הוצאת הגליון לזיכוי אחינו בני ישראל

משפחת מהדב הי"ו - לעילוי נשמת אמם האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני ע"ה

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com

מנוחתי, ובשביל השבת ניצל מדינה של גיהנם, כיון שראה אדם כוחה של שבת, בא אדם לומר הימנון לשבת (תהלים שם) מזמור שיר ליום השבת. אמר לו השבת, לי אתה אומר הימנון, אני ואתה נאמר הימנון להקב"ה, שנאמר טוב להודות לה'."

הנשמה היתרה לא חטאה בעץ הדעת

ב"חידושי מהרי"ל דיסקין" (פרשת כי תשא ד"ה וביום השביעי שבת) מבאר חידוש נפלא, מדוע דוקא השבת המליצה על אדם הראשון והצילה אותו ממיתה, כי מאחר שהנשמה היתרה נכנסת באדם רק בשבת, נמצא כי כשאכל אדם הראשון מעץ הדעת ביום השישי, לא היה לנשמה היתרה שום חלק ונחלה באותו חטא, ולא חלה עליה גזירת המיתה, לכן המליצה השבת על אדם הראשון שאינו ראוי למות בשבת שהרי הנשמה היתרה שבו לא חטאה כלל.

ויש להוסיף תבלין איך ניצל אדם הראשון גם בימות החול שאין בהם נשמה יתרה, כי בזכות מליצה זו של יום השבת לא המית אותו הקב"ה בשבת, ועל ידי זה הפך הקב"ה מה שאמר: "כי ביום אכלך ממנו מות תמות", לא ליומו של אדם הראשון אלא ליומו של הקב"ה שהוא אלף שנה, כמבואר במדרש (במדבר יד-יב): "ע" שנה שחיסר אדם משנותיו ונתן לדוד בן ישי, לפי שראוי היה לחיות אלף שנים, שנאמר כי ביום אכלך ממנו מות תמות, ויומו של הקב"ה אלף שנים, שנאמר (תהלים צ-ד) כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור ואשמורה בלילה".

על פי האמור יומתק להבין מה שמבואר בדברי ה"בן איש חי" (הלכות שנה שניה פרשת בראשית), שאנו מקדשים על היין בליל שבת קודש ומברכים על לחם משנה, כדי לתקן חטא אדם הראשון שהיה בלחם ויין, כמו ששינוי בגמרא (ברכות מ.): "אילן שאכל ממנו אדם הראשון, רבי מאיר אומר, גפן היה, שאין לך דבר שמביא יללה על האדם אלא יין, שנאמר (בראשית ט-כא) וישת מן היין וישכר... רבי יהודה אומר, חיטה היתה שאין התינוק יודע לקרות אבא ואמא עד שיטעום טעם דגן".

מכריע ה"בן איש חי" כי אלו ואלו דברי אלקים חיים, עץ הדעת היה גם יין וגם לחם, דוגמת המן שהרגישו בו כל הטעמים, לכן בשבת קודש שהיא סמוך לזמן החטא בסוף יום שישי, אנו מקדשים על היין ומברכים על לחם משנה בליל שבת, כדי לתקן חטא עץ הדעת שהיה ביין ובלחם.

"יעקב אבינו לא מת", כי תיקן את חטא עץ הדעת והיה יכול לחיות בשני העולמות כאדם הדר בבית ועליה

מהרי"ל דיסקין: הנשמה היתרה שנכנסה באדם הראשון בשבת לא חטאה בעץ הדעת ולא נגזרה עליה מיתה

שפת אמת: הנשמה היתרה שנכנסת בכל אחד מישראל שורשה מיעקב אבינו ששבת קודש היא נחלתו

רעיון חדש: הנשמה היתרה שלא חטאה בעץ הדעת יורדת ועולה מעולם לעולם בלי שום צער של מיתה

שתיקן את החטא של אדם הראשון זכה לחיות בשני עולמות יחד, שגם אחרי פטירתו היה יכול להתלבש בתוך הגוף, "כאדם הדר בבית ועליה".

הנשמה היתרה בשבת דרה בבית ועליה

בדרך זו במסילה נעלה לבאר מה שסייב הקב"ה, שרבינו הקדוש ניצוצו של יעקב אבינו ירד בליל שבת ממכון שבתו בעולם העליון, להתלבש בעולם הזה בתוך הגוף ולהוציא את בני ביתו בקידוש, על פי מה ששינוי בגמרא (ביצה טז): "נשמה יתרה ניתנה בו באדם ערב שבת, במוצאי שבת נוטלין אותה ממנו, שנאמר (שמות לא-יז) שבת וינפש, כיון ששבת ווי אבדה נפש". ופירש רש"י: "נשמה יתרה, רוחב לב למנוחה ולשמחה ולהיות פתוח לרווחה, ויאכל וישתה ואין נפשו קצה עליו".

ותמיהו המפרשים: א. איך יתכן שההגדרה של הנשמה היתרה היא שאדם אוכל ושותה ואין נפשו קצה עליו, הלא הנשמה הרוחנית משתוקקת לדברים רוחניים ולא למאכלים גשמיים. ב. איך דרשו בגמרא מה שכתוב: "שבת וינפש - כיון ששבת ווי אבדה נפש", הלא כשאדם שובת בערב שבת נכנסת בו הנשמה היתרה ואינה עוזבת רק במוצאי שבת, הנה כי כן מדוע מרמז הכתוב כבר בכניסת השבת: "כיון ששבת ווי אבדה נפש".

רחש לבי דבר טוב ליישב כל זה על פי מה שמבואר במדרש שוחר טוב (תהלים צב), כי אחרי שחטא אדם הראשון בעץ הדעת ביום שישי שנברא בו, בשעה עשירית כמבואר בגמרא (סנהדרין לח:): "עשירית סרח" שהיא סמוכה לשבת, זכה להינצל ממיתה בזכות השבת שהמליצה עליו:

"בא יום שבת נעשה לו סניגור, ואמר לפני הקב"ה, רבון העולמים בששת ימי המעשה לא נענש אדם בעולם ובי אתה מתחיל, זו היא קדושתו וזו היא

וכן כתב בקיצור בפרשת בראשית (בראשית ג-יז): "כי יש לך לדעת כי אם לא היה אדם אוכל מעץ הדעת, היה מצוי בעולם הזה ובעולם העליון כאחת, כאדם הדר בבית ובעליה, וכשחטא נגשם ואינו יכול לדור בשניהם יחד, אלא בעולם הזה בפני עצמו, וכשירצה לעלות לעליה צריך השתנות הגשם וזו היא מיתת אדם".

ונראה פשוט כי לדברי ה"אור החיים" הקדוש הללו נתכוון ה"אגרא דכלה" (פרשת בראשית בפסוק וירא אלקים כי טוב) שמבאר ענין זה בלשון קדשו:

"דהנה באמת אלקים עשה את האדם ישר, ויניחנו בגן עדן מקום הרוחני, כי היה גופו ספירי ורוחני, והקשו הראשונים איך היה באפשרי לו לאדם להוליד שם תולדות כי הוא פעולה גשמיות. ותיצו כי אלקים עשה את האדם, להיות משתמש בעולם הזה ובעולם הבא כאדם המשתמש בבית ועליה, וכשיהיה יצטרך לפעולה מוגשמת, ירד אל הארץ וקנה גופו אווירי עולם הזה, וכשגמר מעשהו עלה למקום הרוחני ושב גופו ספירי כענין המלאך..."

והיה יכולת בידו לילך מעולם לעולם כרצונו בכל פעם... עד שחטא ויגרש את האדם אל עולם הזה לגמרי וקנה גופו איכות גשמיות, ושוב גם אצלו הבדלה לגמרי, כל ימי היותו בעולם הזה אינו יכול לילך כרצונו בין הרוחניים, עד שיבוא עתו ויסיר גופו המוגשם ויתלבש שם בחלוקת דרבנן, שוב לא יבוא אל עולם הזה".

מעתה יאירו עינינו להבין מה שזכה יעקב למדרגה גדולה זו: "יעקב אבינו לא מת", אשר כפי שלמדנו הביאור על כך מדברי רבינו בחיי, היה יכול להתלבש בתוך הגוף כאילו הוא בחיים חיותו, כי מאחר שהיה גלגול ותיקונו של אדם הראשון, שלפני החטא היה ראוי לחיות בשני העולמות יחד, אלא שאחר החטא נגזרה עליו מיתה, לכן יעקב

**רבינו בחיי: "יעקב אבינו לא מת", שיכול להתלבש בגוף
כרבינו הקדוש שירד לקדש על היין בליל שבת**

**ספר חסידים: רבינו הקדוש כשירד ונתלבש בגוף
נתייב בכל המצוות והיה יכול להוציא את בני ביתו בקידוש**

**רבינו הקדוש היה ניצוץ של יעקב אבינו שלא מת,
לכן גם הוא נתלבש בגוף כמו שהיה בחיים חיות**

**אור החיים הקדוש: לולא חטא עץ הדעת היה אדם חי
בעולם הזה ובעולם העליון כאדם הדר בבית ובעליה**

תכלית בריאת האדם שיחיה בשני העולמות

ונראה להרחיב הביאור בזה על פי יסוד גדול שלמדנו ממשנתו הטהורה של ה"אור החיים" הקדוש (פרשת בחוקות) באחד ממ"ב פירושים על הפסוק (ויקרא כו-ג): "אם בחוקותי תלכו ואת מצוותי תשמרו ועשיתם אותם". והנה מה שמפרש פסוק זה (אופן כ) על פי מה שמיישב הפליאה על מה שגזר הקב"ה מיתה על אדם הראשון בחטא עץ הדעת, משמע שאם לא היה חוטא היה נשאר בחיים בעולם הזה, הלא תכלית בריאת האדם היא שיזכה לעלות בעולם העליון, להתענג בתענוגי השגות התורה שאי אפשר להשיג בעולם הזה. ומיישב קושיא זו בתוך דבריו בפירוש הפסוק "אם בחוקותי תלכו", הנה לשון קדשו:

"עוד ירצה על דרך אומנם ז"ל, כי כשברא ה' אדם הראשון בעולם הזה לא בראו לשבת בעולם הזה לעולמי עד כשלא יחטא, שאם כן אדרבה ירידה היא לו ושפלות היא, כי תכלית המקווה הוא בעולם העליון ששמה יקצור אשר זרע, אלא היתה הכוונה כי עלה יעלה לשמים ולאוצרות החיים בעת אשר יחפץ, ויהיה כמי שדר בבית ועליה על גבה, וכשירצה לעלות ולהשתעשע יעלה, כמו שמצינו שעלה אליהו בסערה השמימה (מלכים ב ב-יא), ועל ידי החטא הוצרך [אדם הראשון] להפשיט עורו מעליו ויניח הגוף בעולם הזה.

והודיע הכתוב כאן [אם בחוקותי תלכו], כי בהתעצמות האדם בעסק התורה, יכול להשיג באמצעותה שלא ירגיש בַּמָּוֶת, אלא כאדם ההולך ממקום למקום, ותמצא שהצדיקים אינם מרגישים בצער הפרידה, על דרך אומרו (קהלת ה-יא) מתוקה שנת העובד, כי מי שהוא עובד ה', שינתו שהיא המיתה מתוקה ועריבה עליו, ואם יתעצם יותר [בקדושתו], הנה לך אליהו שעל ידי התעצמות תורתו לא מת".

יעקב אבינו לא מת משום שתיקן חטא עץ הדעת

פתח דברינו יאיר לבאר הטעם שזכה יעקב למדרגה גדולה זו שלא מת, על פי מה שביאר רבינו האריז"ל ב"שער הפסוקים" (פרשת ויגש) מה שאמר יעקב לפרעה (בראשית מז-ט): "ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה, מעט ורעים היו ימי שני חיי", לפי מה שמבואר בזהר הקדוש (פרשת בראשית לה:): כי יעקב אבינו היה גלגול ותיקונו של אדם הראשון: "דהא יעקב דוגמא דאדם הראשון הוה דיעקב שופריה דאדם הראשון הוה". ועל זה רמזו חכמינו ז"ל באומנם (בבא מציעא פד:): "שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון".

והנה שנינו בגמרא (עירובין יח:): "היה רבי מאיר אומר, אדם הראשון חסיד גדול היה, כיון שראה שנקנסה מיתה על ידו, ישב בתענית מאה ושלשים שנה, ופירש מן האשה מאה ושלשים שנה, והעלה זרזי תאנים על בשרו מאה ושלשים שנה". לכן כמו שאדם הראשון ציער עצמו ק"ל שנה לכפר על חטא עץ הדעת, כן יעקב תיקונו של אדם הראשון סבל צער ק"ל שנים, וזהו שאמר: "ימי שני מגורי שלשים ומאת שנה, מעט ורעים היו ימי שני חיי". אלו דבריו הקדושים.

הנה כי כן הרווחנו להבין הטעם שיעקב אבינו לא מת, שהרי אדם הראשון הביא מיתה לעולם, כמו שכתוב (בראשית ב-ז): "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו כי ביום אכלך ממנו מות תמות", לכן יעקב שתיקן מה שחטא אדם הראשון בעץ הדעת לא מת, כי חזר להיות בבחינת אדם הראשון לפני החטא. אולם מאחר שעדיין צריך להשלים התיקון לכל ישראל שהיו כלולים באדם הראשון בעת החטא, לכן לא נתבטלה המיתה לגמרי רק אחרי שיושלם התיקון בגאולה העתידה שאז יחיו המתים.

איזו היא דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם". וביאר רבינו האריז"ל ב"לקוטי ש"ס" (אבות פ"ב עמוד נ), הטעם שבחר רבי במאמר זה, על פי הידוע כי מדתו של יעקב אבינו היא "תפארת", ומאחר שרבינו הקדוש היה ניצוץ יעקב, לכן אמר כי הדרך הישרה שיבור לו האדם היא: "כל שהיא תפארת לעושיה ותפארת לו מן האדם".

לפי זה מחדש ה"מגלה עמוקות" כאן וכן כתב בספרו על ואתחנן (אופן פג), כי מטעם זה נקרא רבינו הקדוש רבי יהודא הנשיא, שכן נשי"א נטריקון ניצוצו ש'ל יעקב א'בינו. הנה כי כן מטעם זה קרא רבינו הקדוש על עצמו: "יחי יעקב בארץ מצרים י"ז שנה, וחיה יהודה בציפורי י"ז שני", כי ביקש לרמוז בכך שיש בו הניצוץ של יעקב אבינו.

על פי האמור מבאר ה"מגלה עמוקות" מה שמבואר בגמרא (שבת קיח:): שרבי יהודה הנשיא נקרא בתואר "רבינו הקדוש", כי ג' האבות הקדושים תיקנו ג' ברכות ראשונות, אברהם אבינו תיקן ברכה ראשונה "מגן אברהם", יצחק אבינו תיקן ברכה שנייה "מחיה המתים", כמבואר בפרקי דרבי אליעזר (פרק ל) שבירך ברכה זו כשהחזיר לו הקב"ה נשמתו שפרחה ממנו בשעת העקידה, ויעקב תיקן ברכה שלישית: "האל הקדוש", לכן נקרא רבי בתואר "רבינו הקדוש", כי הוא יעקב שתיקן ברכת "האל הקדוש".

הנה כי כן מטעם זה זכה רבינו הקדוש להתלבש בגופו אחרי פטירתו, כי היה הניצוץ של יעקב אבינו שלא מת. יומתק להבין בזה הטעם שבא לביתו דוקא בליל שבת שהיא נחלת יעקב, כמו ששינוי בגמרא (שבת קיח:): "כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלי מצרים, שנאמר (ישעיה נח-יד) אז תתענג על ה' והרכבתך על במתי ארץ והאכלתיך נחלת יעקב אביך". לכן בהיותו ניצוץ יעקב ירד לעולם הזה לקדש את השבת שהיא נחלתו.

אלא שעתה ראוי ליישב הפליאה, לשם מה שלחו מן השמים את רבינו הקדוש בכל ליל שבת להתלבש בגוף לעשות קידוש לבני ביתו, הלא כלל גדול הוא שאין הקב"ה עושה נס בחינם. הן אמת שבדרך הפשט יש לומר שרצה הקב"ה להראות הכח הגדול של צדיקים אשר במיתתן קרויים חיים, אולם ברור שדבר זה עדיין טעון ביאור יותר עמוק, לכן הבה נצא למסע קודש להתבונן בדברי רבותינו הקדושים מאורי עולם אשר יאירו לנו הדרך לבאר ענין זה.

הלכה הנשגב מרבינו הקדוש ניצוץ יעקב אבינו בכל שבת אנו כרבינו הקדוש מצד הנשמה היתרה ששורשה מנחלת יעקב אבינו שלא מת

שמשא [ליל שבת אחד] אתאי שבבנה [באה שכנה] קא קריה אבא [קראה על הפתח לאשתו של רבי], אמרה אמתיא [אמתו של רבי לשכנה] שתיקי דרבינו יתיב [כי רבינו הקדוש יושב בבית]. כיון דשמע [רבי שנודע הדבר לשכנים] תו לא אתא [שוב לא בא לביתו, כדי] שלא להוציא לעז על הצדיקים הראשונים [שלא זכו לכך].

לפי זה מבאר רבינו בחיי מה שאמר רבי יוחנן: "יעקב אבינו לא מת", היינו שהיה בבחינה זו, שהיה יכול להתלבש בתוך הגוף כאילו הוא בחיים חיותו. ויש לבאר דבריו ביתר שאת על פי מה שהביא הגה"ק רבי עקיבא איגר ב"גליון הש"ס" (שם) פלא גדול בשם ספר חסידים (סימן תתשכ"ז) בענין רבינו הקדוש שבא לביתו בליל שבת: "והיה נראה בבגדי חמדות שהיה לובש בשבת ופוסט את רבים בקידוש היום, ולא כשאר מתים שהם חפשים ממצוות כי צדיקים חיים ופוסטים בקידוש". הרי מבואר שהיה ממש בחיים חיותו עד כדי כך שמתחייב בכל המצוות.

רבי יהודה הנשי"א ניצוץ ש'ל יעקב אבינו

כעבדא קמיה מאריה יש להוסיף תבלין לדברי רבינו בחיי, לבאר הטעם שזכה רבינו הקדוש להיות במדרגת יעקב אבינו שלא מת, על פי מה שפתח הכתוב בפרשתנו פרשת ויחי (בראשית מז-כח): "ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה". מספרים לנו חכמינו ז"ל במדרש (ב"ר צו-ה) על רבינו הקדוש רבי יהודה הנשיא: "בחייו היה דר בציפורי שבע עשרה שנה, והיה קורא על עצמו, ויחי יעקב בארץ מצרים י"ז שנה, וחייה יהודה בציפורי י"ז שנים".

וביאר ה"מגלה עמוקות" הטעם שרבינו הקדוש השווה עצמו ליעקב אבינו, על פי מה ששינוי במשנה (אבות פ"ב מ"א): "רבי אומר

הוא בחיים, אולם לפי זה צריך ביאור במה שונה יעקב מאברהם ויצחק, שרק עליו אמרו: "יעקב אבינו לא מת".

רבינו הקדוש ירד אחרי פטירתו לקדש על היין בליל שבת

והנה מה שמצינו ביאור נשגב על כך בדברי רבינו בחיי (בראשית מט-לג), כי יעקב אבינו לא מת מצד מצד שהיה יכול תמיד להלביש את נשמתו בתוך הגוף כאילו הוא בחיים חיותו, הנה הדברים בלשון קדשו:

"ויגוע ויאסף אל עמיו. ולא הזכיר בו מיתה, ודרשו חכמינו ז"ל יעקב אבינו לא מת. והנה הפרשה הזאת מעידה שמת, וכי חנטו אותו מצרים ובנו אותו שבעים יום, ואחר כך קברוהו בניו במערת המכפלה מקום קבורת אבותיו. אבל פירוש לא מת, לא טעם טעם מיתה. או יהיה ענין לא מת, כי נפשו של יעקב היתה מרחפת על גוף תמיד לתוקף קדושתו, כי שאר נפשות הצדיקים שאינם במדרגת הקדושה כמוהו חוזרות לשורשן ולעיקרן, וכיון שעלו לא ירדו, אבל יעקב לקדושת גופו ומעלתו היתה נפשו עולה ויורדת, והכח הגדול הזה אינו נמצא רק לקדושים אשר בארץ, יחידי הדורות, כגון רבינו הקדוש".

בהמשך הדברים מביא רבינו בחיי דבר פלא שגילו לנו חכמינו ז"ל על רבינו הקדוש אחרי פטירתו בגמרא (כתובות קג): "תנו רבנן בשעת פטירתו של רבי אומר, לבני אני צריך, נכנסו אומר להם היהזרו בכבוד אמכם, נר יהא דלוק במקומו, שולחן יהא ערוך במקומו, מטה תהא מוצעת במקומה". ומפרש בגמרא הטעם שביקש להשאיר את שלחנו ומיטתו מוכנים ומזומנים:

"כל בי שמשויה הוה אתי לביתיה [כל ליל שבת היה רבי בא לביתו מעולם הנשמות]. ההוא בי

בפרשתנו פרשת ויחי דבר בעתו להתבונן בקדושתו הגדולה של יעקב אבינו שחכמינו ז"ל מעידים עליו שלא מת, כמו שכתוב (בראשית מט-לג): "ויכל יעקב לצוות את בניו ויאסוף רגליו אל המטה ויגוע ויאסף אל עמיו". ופירש רש"י: "ויגוע ויאסף, ומיתה לא נאמרה בו, ואמרו רבותינו ז"ל (תענית ה:): יעקב אבינו לא מת".

אמנם דבר זה צריך ביאור, שהרי אנו רואים שהמצרים חנטו את גופו, ואחר כך קברו אותו בניו במערת המכפלה, אם כן איך אפשר לומר שלא מת, וכבר עמדו על כך חכמינו ז"ל בגמרא (שם):

"רב נחמן ורבי יצחק הוו יתבי בסעודתא [ישבו יחד בסעודה], אמר ליה רב נחמן לרבי יצחק לימא מר מילתא [יאמר נא רבינו דבר תורה], אמר ליה [רבי יצחק], הכי אמר רבי יוחנן, אין מסיחין בסעודה שמא יקדים קנה לוושט ויבוא לידי סכנה. בתר דסעוד [אחרי שגמרו לאכול] אמר ליה [רבי יצחק], הכי אמר רבי יוחנן יעקב אבינו לא מת.

אמר ליה [רב נחמן], וכי בכדי ספדו ספדנייא וחנטו חנטייא וקברו קברייא [האם בחינם ספדו את יעקב וחנטו את גופו וקברו אותו], אמר ליה [רבי יצחק], מקרא אני דורש, שנאמר (ירמיה ל-י) ואתה אל תירא עבדי יעקב נאום ה' ואל תחת ישראל, כי הנני מושיעך מרחוק ואת זרעך מארץ שְׂבָיִם, מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים".

אמנם גם זה צריך ביאור, כי הן אמת שיש לנו היקש ללמוד: "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", אבל מהי המשמעות של חיים אלה, אם גופו חנט ונקבר במערת המכפלה. בדרך הפשט הכוונה בזה על דרך ששינוי בגמרא (ב"ב קטז): "דוד שהניח בן כמותו נאמרה בו שכיבה, יואב שלא הניח בן כמותו נאמרה בו מיתה". לכן מאחר שיעקב אבינו השאיר אחריו כל בית ישראל הנקראים בשמו והולכים בדרך התורה שהנחיל להם, הרי זה נחשב כאילו

לומר סליחות מראש חודש. חז"ל: "נוהגים לקום באשמורת לומר סליחות ותחנונים, מראש חודש אלול ואילך עד יום הכפורים". והרמ"א הגיה: "ומנהג בני אשכנז אינו כן וכו'" עכ"ל. - מכל מקום בדיונו לא נהגו כן, כאשר נהוג הר"ק הבני יששכר לומר הסליחות מראש חודש. והיו אומרים סדר שמונה אומרים בשבוע שלפני ראש השנה, וכשיסימו חזורים עוד פעם מתחילה, וכך נהגו חלק ניכר מבני העיר.

[וכבר נודע מאמר העולם על לשון הרמ"א: "ומנהג בני אשכנז אינו כן", שאין זה לשון מצוי כל כך, שיאמר בלשון שלילה מה שאין נוהגים, רק אומר בלשון חיובי מה שכן נהגו. - אלא שמתאונן על כך הרמ"א, שחבל שאין המנהג כן...].

ברם בנו הרמ"ק רבי דוד מדינוב זצוק"ל בעל ה'צמח דוד', והרה"ק רבי אלעזר מלאצחוט זצוק"ל, לא נהגו אחריו כן. ומכל מקום מנין אחד נשאר בכפרים שם, שהמשיך במנהג הקדום של הבני יששכר לומר סליחות מראש חודש אלול, ומנין זה התקיים עד ימי השואה, כשנכחדה היהדות הנאמנה מבית דיונו וסביבותיה. ונודע מאמר הצדיקים, שיש לשום אל לב, שהרמ"א ז"ל חולק רק על המנהג לומר 'סליחות' החל מראש חודש אלול, אבל על המנהג 'לקום באשמורת' אינו חולק. ואכן, ישראל קדושים בכל קהילות הקודש, היו נוהגים לקום באשמורת להגות בתורה ועבודת ה'.

[סליחות הנכנה לימים ה'הוראה', היא אלול תשע"א]

~ ~ ~

אביו של הרמ"ק הרבי ר' צבי אלימלך מדינוב זצוק"ל בעל ה'בני יששכר', שמו הרבי פסח זצ"ל, לפרנסתו שימש כמלמד באחת היעירות. באותם ימים היו תלמידי חכמים רבים שבוחרו במלאכת המלמדות, והיו נוסעים למשך כמחצית השנה לעבודתם, מקבלים שם מקום מגורים שקט, כדי שיוכלו ללמד את הילדים במנוחה, ובשאר שעות היום לרבות הלילה עסקו בתורה הקדושה כאוות נפשם, ומתבודדים בינם לבין קנים.

רבי פסח התכוון לשום אל ביתו לקראת חג הפסח, לאחר זמן חורף שלם שעשה בעסק המלמדות בעיירה רחוקה. בטרם נפרד מתלמידיו האהובים, תחב אביהם הנאמן אל תוך ידו מעטפה שמה, משכורת על חצי שנה של עבודה טובה ומשובחת, האמורה לספק טרף לביתו למשך מחצית השנה הבאה.

והנה בעודו בדרכו, כשהלך על פני אחת היעירות, הגיע לאחוזו קול נערה הבוכה בפי רב, הוא נחרד לביר מדוע בוכיה ויבה זו, ונודע לו שמדובר בכלה צעירה שאביה הבטיח עבודה נד' בסכום נאה, אבל איננו מסוגל לעמוד בתשלום התביעותיו. והנה הגיע זמן התחנה, וזה עתה אמרו משפחתו, שאם אין נד' אין חתונה! ורוצה החתן לעזובה ולחפש לו שידוך אחר.

כשביקר ר' פסח את הסכום המדובר, התפלא לשמוע שזהו בדיוק כסכום המונח במעטפה שבחיקו בשכר מלאכת חצי השנה, חושבנא דדין כחושבנא דדין! ובהיותו בעל אמונה וביטחון איתן בקונו, לא היסט הרבה, הוציא את המעטפה ותן את כל כספו משלם לאותה כלה, כדי שתוכל לצאת אל חופתה בכבוד. - הכלה התרגשה עד מאוד, צערה הגדול נהפך לשמחה רבה, וכל בני המשפחה הודו לו בכל לב, וניגשו תיכף לשמחת הנישואין.

רבי פסח נצרך להמשיך בדרכו לביתו, אך בהגיעו אל עירי חשב בליבו מה יאמר בביתו, כשזוגתו החשובה וחילדים כבר מצפים ומייחלים לבואו, שייבא עמו את המעות החסרים להם כל כך... - ומשלא מצא עצה בנפשו כיצד לתרץ סיבת בואו בידיים ריקניות, החליט לתת עתה להיכנס לבית המדרש המקומי, וכשימצא עצה בדבר יכנס לביתו.

משנכנס לבית המדרש ופתח את הגמרא נשכח ממנו לגמרי עולם ומלואו... הוא צל לעומקה של סוגיא, ולמד בקול גדול כדרכו את הגמרא הקדושה. כך חלפה שעה ועוד שעה, והנה מחוץ לבית המדרש עבר בדרכו בנו 'הערש מילעך' הקטן, ומחלונות

בית המדרש עולה באחוזו קול ניגון מוכר... משנכנס פנימה מצא את אביו הק', שזה כמחצית השנה שלא ראהו, יושב והוגה בתורה בלהב אש קודש. הוא רץ לקראתו והתרפק עליו כבן המתגעגע מאד על אביו. אז הוא הבין ר' פסח שלא נותרה עוד הברירה לפניו, והוא מוכרח ללכת אל ביתו, שכבר נודע דבר הגעתו העירה, והתפלל לפני השי"ת שיעזרו ויסייע בידו.

קם אפוא רבי פסח ממקומו, נשק לגמרא הק' והחזירה למקומה, נתן ידו ביד בנו הקטן ויחדיו יצאו בדרכם הביתה. ויהי בדרך שמעו לפתע קול גלגלי מרכבה משקשים ברעש הולך ומתגבר, אות למרכבה הדוהרת במהירות על פני הדרך. הם זזו מהר הצידה כדי לפנות את הדרך כמקובל, וכעבור דקות מספר חלפה על פניהם ביעף כרכרה הדוהרת רתומה לשני סוסים אביזים, שבתוכה ישב שר אציל נכבד עם צוות משרתיו, שנראה ממחר מאוד לדרכו, ולא הרגיש בארנק עור הכבד שמחמת הנסיעה המהירה וסלטלי העגלה גלש החוצה מכיסו, ונפל היישר מן המרכבה על פני הרחוב. כשהבחינו ר' פסח ובנו הערש מילעך בנפילת הארנק מן הכרכרה, רצו מהר אחריה, קראו אליה בקול גדול לעצור ממעופה, אבל ברוב מהירותה כבר נעלמה הכרכרה הרחוק הרחק.

כשפתח ר' פסח את הארנק מצא שיש בתוכו סכום כסף בדיוק כפי אותו סכום שקיבל במשכורתו ותן להכנסת כלה, חושבנא דדין כחושבנא דדין! - הוא הבין שמן השמים נתקבלה תפילתו, שכן אבית הגוי מותרת, בפרט כשאין שום אפשרות למצוא את אותו שר שחלף בעיירה כעוף הפורח...

נכנס אפוא ר' פסח לביתו לשמחת כל בני משפחתו, ובכסף שהביא החלו להכין עצמם כראוי לקראת חג הפסח הממשמש ובא. בהגיע ליל הסדר, לילה כיום יאיר, ישבו להם כל בני המשפחה יחדיו בשמחה ובהדר מסובים כבני מלכים אל שולחן הסדר. לפני אמירת 'שפון חמתן' הכריז האב ר' פסח כנהוג, שהילד הקטן שבמשפחה ייגש לפתוח הדלת!

הערש מילעך, שניגש בהתרגשות ובשמחה לפתח הדלת, חזר תיכף כשכולו חיזור ורועד, הוא רץ היישר אל אביו ולחש באחוזו,

שהפריץ מהמרכבה בא הנה, וכנראה יבקש את ארנקו האבוד ויקח את כל הכסף...

חיך אביו בשמחה, ואמר: לוחץ שנעל, הערש מילעך בעה"ט ביי איהם א'ברכה בטרם יילך! [רץ מהר ובקש ממנו ברכה]. ללמדך שכל מצוה שעושה האדם במסירות נפש, וללא פניות, זוכה לראות בה נסים גלויים. ואין שום אדם נעשה עני מן הצדקה! ואם רואים אנשים שנתנו צדקה ונעשו עניים, כנראה שהיה מעורב בצדקה שלהם נגיעות ופניות שונות. אבל הצדקה הנעשית לשם מצוה אינה מפסדת כלום, אדרבה על שכיוצא בזה מעיד בנו הכתוב (מלאכי ג. א): "בתנוני נא בזאת אמר ד' צבאות אם לא אפתח לכם את ארובות השמים, והריקותי לכם ברכה עד בלי די", אמן.

[פסית, קובץ 110000]

~ ~ ~

בהגיע הרמ"ק בעל "בני יששכר" זצוק"ל לשנת הח", בהיותו בן 58 שנה, הרגיש שלא יאריך ימים, וביקש מהשי"ת ששלושה ימים לפני מותו יחלה, כדי שיוכל להכין את עצמו כראוי.

ואכן כך הווה, הצדיק חלה ונפל למשכב, ובאותה עת נולד לו לבתו והיא נכנסה לחזקת את אביה לשמחת הברית, וביקשה ממנו לשמש כדרכו בסנדקאות, וגם שיתן שם לך הנולד כנהוג.

השיב לה אביה, כעת כבר אין כוחי במותני לצאת לסנדקאות, ובנוגע לשם של התינוק כבר תדעני בעצמך...

היה הבני יששכר שוכב במיטתו כשתלמידיו הקרובים סובבים אותו כחומה, והכל מתפללים ומתנונים לרפואתו.

והנה פתאום בא במרצוה איש סוחר נכבד ותנע מיד לחדרו של הרב, וסיפר לפניו שמזה תקופה ארוכה הוא עמל לאגור צמר הרבה, כדי שיהיה מן המוכן בידי לימים הקרים והקפואים לחמם את בני ישראל ולמכור את הצמר הרב. אך משום מה אין לסחורו גואל, בחוץ לא כל כך קר... ואין מספיק ביקוש לסחורה שהשקיע בה כל כך הרבה, ומה יעשה עם כל הצמר הזה?

הרבי התחייך, ובמאור פנים השיב לסוחר הבלתי מוכר: אל דאגה, עוד יגיעו ימים קרים, ואף קרים מאוד! הסחורה הטובה שלך תצטרך בכל בית בישראל! ותיכף יצא הסוחר בשמחה רבה מן הבית.

לא חלפה שעה קלה לאחר שהסוחר האלמוני עזב את הבית, והגיעה שעת יציאת נשמה, נצחו אראלים את המצוקים, ונשמתו הקדושה עלתה בסערה השמימית.

התלמידים הגדולים נדברו ביניהם על הופעתו המשוונה של הסוחר הלז ממש סמוך לפטירתו רבם, ואמרו שכנראה היה זה אחד מן ה'לוי' צדיקים וסגורים, או אבא אליוה זכור לטוב, שבא לרמז לפניו על ה'סחורה' הגדולה שהכין ועמל כל ימיו במסירות נפש עבור עם בני ישראל, ורצה לחזק את לבבו שבוודאי תעמוד עבודתו הגדולה וספריו הקדושים להאיר הדרך לפניו, ולחמם את לבבם בקור הרוחני הנורא היורד לעולם בעקבתא דמשיחא!

אולם כששמע את דבריהם, בנו ממשיך דרכו הרמ"ק רבי דוד מדינוב זצוק"ל, שכנראה רצה להסתייג הדבר, אמר: יכולני לפרש זאת גם על פי פשטות, היה זה אמנם סוחר פשוט... אלא שבהיות שכל ימיו היה אבי ד"ע חפץ להטיב עם ישראל, והשתוקק מאוד בטרם יעזוב את העולם להטיב עם עוד יהודי! שלחו לו מן השמים את הסוחר הזה ממש לפני מיתו, כדי שייצא מן העולם מתוך הטובה והחסד שהשפיע לבני ישראל.

ובכן השאיר הסימן בידו, שכשם שפטריתו מן העולם היתה מתוך החסד והרחמים שעזר לאיש ישראל, כך ממשיך אף לאחר פטירתו מוסיף והולך תמיד, צדיקים אין להם מנוחה לא בזה ולא בבא, להתפלל ולהעתיק בעבודתו בקדושה, להשפיע עלינו ממורמים ברכה וישועה למלאות כל משאלות ליבנו לטובה, אמן. [ס]

זכות יצחק ועל מל ישראל

[ס]

על הברכה יעמוד

לקבלת העלון בפיי (דוא"ר) נא לשלוח למייל הפצ"ב

התורמים להפצת העלון

ניתן להצניח את העלון לשפחות, לברכה והצלחה או ליאריצייט

shivti11@gmail.com

05276-10455 078-3331109 טל: רח' ישעיהו 7 ירושלים

יהודי יקר! אל תחזיק טובה לעצמך, הנך פוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לייכויה הרבים. הפענוניים יקבלו את העלון כפיי (דוא"ר) נא לשלוח למייל הפצ"ב.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

ד

מרן הרה"ק בעל "בני יששכר" זי"ע

כתב הגה"ק רבי אהרן ראטה זצוק"ל, בספרו המפורסם "שומר אמונים" (מבוא השער פרק ט), חת"ק: "הנאון קדוש ה', אשר האיר כל העולם בחיבוריו, רבינו בעל בני יששכר ז"ל, וחבר ספר 'מעין גנים', וקולו כשחל בדוקוק דעורא היודים לחזירי בטן המדברים שם מעניני

אמונה, לחזק בדקי אמונתיו הקדושה. כי כבר בימי התנוצצו רשעי הערב רב, ולגלגל דור המבול סדום ועמורה. לפשוט טלפיהם, ולהרבות ארסיות שלהם, ולזהם ולשקץ הנפשות השייכים לשרשים דייקא. כי רגלי חסידיו ישמור, ולא יתן לעולם מוט לנפש הצדיק, והרעיש עולמות על עניני חיזוק אמונה".

"כי הצדיק הזה, אחר גדול חכמתו בתורה בגולה ובנסתו, ומוחו שהיה הפלא ופלא, עד שאמרו עליו העולם שהיה לו שני מוחות, כי ביד אחת כתב חידושי תורתו

העמוקים, ובאותו זמן דיבר גם כן עם אנשים דברים מסודרים. ונראה קצת מן הקצת מחיבוריו הקדושים, עומק חכמתו. מלבד רוח הקודש ומופתים נוראים אשר פעל, והחזיר אלפלים מישראל בתשובה על ידי תורתו ועבודתו, שהיה באש להבות אש, ועם כל זה אמונה פשוטה שלו היה בלי לשער".

"ושמתי מזקני החסידים יראי ה' שהתאבקו אצל בניו הקדושים, שאם שמע מאיזה איש איזה דבור שהיה נראה חלוש ומתורפף קצת מהאמונה החזקה ח"ו, או ידיבור שמורה על קרירות האמונה ומגדל ההשגחה העליונה, צווח בקול קולות נוראות עד שהכניס אמונה גדולה בלבבות כל השומעים".

"וספר לי, שאמר פעם אחד על ענין שהיה המדובר בין אנשי שלומו, כי כל מי שמסתפק על קבלת ישראל, ולמשל שאומרים העולם שמתים שכיחים בבתי נכסיות. ואמר הגם שלא נכתב זאת בשום מקום, אבל כיון שמקובל זאת בין המון ישראל, מי שאינו מאמין בזה נקרא 'אפיקורוס', וככה ביתר העניינים כעין זה. והביא ראיות רבות מדברי רז"ל, כי היה בקי בכלל תלמודא, וכל ספרי המקובלים שגורים כמעט על פיו".

"וכן מסר נפשו על כל מנהגי ישראל הקדושים הישנים ועל קבלתם, אפילו על קבלת נשי ישראל הצנועים אין להסתפק ח"ו, כי הכל נוסד דור אחר דור מאבותינו הקדושים".

"ואם ספרו איזה עובדא אמיתי מאיזה צדיק, ואם אחד היה מפלפל ומסתפק בזה, אמר שזה גם כן שורש מאפיקורסות רח"ל. ואמר כי כל צדיק, הגם שלא היה אצלו זה העובדא, היה בכוחו לעשות ולפעול עוד יותר מזה המסופר" עכ"ל"ו, עיי' שם עוד בדברי קדשו החוצצים להבות אש.

- > < -

בשחר ימי של הרה"ק בעל "בני יששכר" זצוק"ל נדע והתפרסם כנאון מופלג וצדיק מורם מעם, מתחילה התקבל לרבנות בעיר "ריוואטש", שם שימש ברבנות כמה שנים, והנהיג עדות ביד רמה בטוב ובנעימים. יהודי אחד מתושבי עירו היה איש פשוט, תמים וישר דרך, שהסתופף בצל קדשו של מרן החוזה הרבי מלובלין זצוק"ל, ובהיותו שבתמימותו לא ידע כיצד כותבים הקוויטעל, היה מבקש תדיר מתלמידי חכמים וחסידים שיכתבו עבורו את הקוויטעל. - והנה עתה משהגיע הרב החדש, שהיה תלמיד חכם וחסיד נאמן משכמו ומעלה, ניגש האיש אליו בטרם צאתו לדרכו בבקשה לכתוב עבורו את הפתקא.

כאשר הגיע האיש ללובלינה, והגיש את הפ"ן בפני הרבי, שאל תיכף מי כתב את הפתקא הזה? סיפר האיש על הרב הצעיר החדש שהגיע לעירם, והוא זה שכתב לו את הקוויטעל.

אם כן, ענה החוזה, איך קוק עוד לדידי ולדכותי! כי זה הרב 'הכתוב' של פתק, כבר פעל לך את ישועתך בעצם כתיבתו. - אך זאת אבקש ממך, בהגיעך לעייר תבקש מהרב החדש המרא דאתרא, שיואיל בטובו להכניס אצלי, כי ברצוני לראותו ולהכירי.

כשמעו הרב את דברי האיש, שהחזוה מבקש לראותו, יצא תיכף ומיד לדרכו לראות ולהיראות פני הקדוש, ובהיותו שמה נהפך לאחד מתלמידי החוזה זי"ע. ומאז נסע ללובלין כמה וכמה פעמים, ומזכירו

בספריו רבות פעמים במה שזכה לשמוע מפי קדשו, עד שברבות הימים זכה בעצמו להנהיג העדה, כשנתמנה ועשה ראש בני ישראל.

[שיחה אודות אמונת הצדיקים]

- > < -

הרה"ק בעל "בני יששכר" זצוק"ל היה מקפיד מאוד בשמירת מנהגי ישראל, [כמו שהובא לעיל מספח"ק שומר אמונים], ובכל מנהג שהיה נהוג בבית ישראל, אפילו במנהגי הנשים ומלבושיתן, היה שומר עליו מכל משמר, ומצא לו מקורות נאמנים בדברי רז"ל ובקדמונים.

אחד המנהגים שהיו שמונים בחצר הקודש דינו שנים רבות, שיין לתפילת המנחה ביום השישי בפניא מעלי דשבתא קדישא.

את תפילת המנחה שבערב שבת בדינו היו פותחים, לפני

שהתחילו "אשרי יושבי ביתך וגו'", במזמור קמ"ד שבתהלים: "לדוד ברוך ה' צורי וגו'", שהוא קאפיטל אחד לפני "תהילה לדוד וגו" הבא אחריו בקאפיטל קמ"ה. - וכן נמצאו מסיימים את פרק קמ"ד עם פסוקו האחרון (פסוק טו): "אשרי העם שככה לו אשרי העם שה' אלקיו", ומתבירים וממשיכים עם הקאפיטל שלאחריו, "תהילה לדוד וכו'".

מנהג זה נפוץ בכמה קהילות בקדוש, אלא שברוב הקהילות אומרים פזמון זה במצאי שבת קודש, בין המזמורים הנאמרים לפני תפילת ערבית. כאשר נהוג עד היום בהרבה קהילות חשובות ויצאי ליטא, וכן בעדות המזרח כנודע.

אבל מנהג של הבני יששכר, וכן נהגו צאצאי אחריו, לאומרו לפני תפילת מנחה שבערב שבת קודש.

טעם זה המנהג המיוחד נובע מתקנת רבו המובהק הרה"ק רבי מנחם מנדל מרימנוב זצוק"ל, כאשר פעם ביום השישי ערב שבת קודש בשעת בין הערביים הגיעה שמועה מבוהלת אל העיר רימנוב, שהנה הפורעים הקוזקים מתקרבים אל העיר. פחד גדול נפל על היהודים תושבי העיר מן הפוגרום הנורא, כי בכל מקום בואם השחיתו והחרבו את כל הקהילה בדרכם, ובפרט עם אחינו בית ישראל היו נוהגים באכזריות נוראה כנודע.

ובהיות שהיה זה סמוך לקבלת השבת, ציווה הרבי ר' מענדל שיקדימו כולם לקבל פני שבת מלכתא, ולהתאסף יחדיו בבית הכנסת הגדול שבועי, ושם בתפילת המנחה לפני שפתחו באשרי יושבי וכו' הורה לומר בהתעוררות עצומה את הפזמון שלפניו "לדוד ברוך ה' צורי, המלמד ידי לקרב ואצבעותי למלחמה וגו'", כנהוג בכמה קהילות ישראל.

ואכן עלתה שוועתם לפני האלקים, וברגע אחרון ממש בעמדם בשערי העיר שיו הקוזאקים לפתע את כיוון רדיפתם ודילגו על פני העיר רימנוב, ולבני ישראל היתה הרווחה וההצלה.

ומני אז הנהיג הרבי הק' מרימנוב זי"ע, לזכר אותו הנס, לפתוח בכל ערב שבת קודש בתפילה זו, שבסגולתה להינצל מכל איוב ומכל פגע רע, כמבואר בפסוקי קאפיטל נורא זה, עיי' שם.

וכן המשיך בזה כדרכו בקודש, תלמידו הנאמן הבני יששכר זצוק"ל, שכאמור היה שומר במסירות נפש בכל דבר דבר שנהגו ישראל קדושים.

וללמד על הכלל כולו יצא, שלא לזלזל חלילה בשום מנהג ומסורת המקובל מבית אבא ואמא, ולהחזיק איתן בשמירת דרכי אבותינו ואימותנו הק' עליהם השלום, ולא לשנות לא בלבושם ולא במנהגם כהוא זה! והחליף בדרכם ומחזיק במנהגם הולך בטח, וזכרת אבות תהיה לסעד בעדו תמיד.

[מתוך שיחה מסוימת בסיוע אבות, "לכליות" קובץ 307009]

- > < -

דבר פלא מצאתי בספח"ק "לחם עוני" (דף שנ"א), שבעיר דינוב מקום כהונתו של הרה"ק בעל הבני יששכר זי"ע, ובכל מחוז הכפרים הסמוכים לה, היו נוהגים לומר סליחות החל מראש חודש אלול. - הגם שבשולחן ערוך אורח חיים (סי' תקפ"א ס"א) נראה דעת הרמ"א שלא

| הפסק בנעוד ד' |

טיב ההשגחה

סיפורי השגחה פרטית שנשלחו לעזרת ע"י הקוראים

'לכל אשר יקראוהו באמת'

אחינוני כבר תקופה חולה במחלה קשה, לאחרונה מצבה התדרדר עד כדי סכנת חיים. לאחר היוועצות בין גורמי רפואה שונים הוחלט על הליך רפואי מורכב והרופאים רצו שנחתום על מסמכים כאשר הם בעצמם מסופקים על כיוון הפעולה מה שמבטיחני דרש הכרעת רב בעל תפיסת רחבות.

כל בני משפחתנו סומכים על מוצא פיו של אחד מצדיקי הדור שכולו אומר קדוש ועלי הוטלה המשימה לשאול למוצא פיו. הנחתו את כל עיסוקי בצד וניסיתי להשיג את הרב בסלולרי ובבית דרך הגבאים אך לשווא, כך במשך רבע שעה שנחשב לנצח במצבים מעין אלה בפרט שבין לבין אני מקבל שיחות והודעות של: "מה קורה!? מחכים לתשובה!!!"

עצרתי את הרכב בצד הרומתי ידי אל על ובקשתי מה' שירחם כי אני מצליח לקבל דעת תורה וכבר השעה דחוקה ביותר, עודי ממלמל תפילה הבוקעת מעומק לב ומול הפרצוף שלי אני רואה את הצדיק יצא מסימטא, אחוז התרגשות רצתי ושאלתי להכרעתו שתוך כדי דיבור הועבר למשפחה בבית החולים.

אני כותב ורועד מהתרגשות עד כמה שומע ה' את תפילת האדם שבוקע מעומק לב.

בעל המשפחה ש.

'חסדי ה' כי לא תמנו'

התחייבתי לערוך סעודת מלווה מלכה גדול ואיכותי סמוך לצאת השבת בירושלים עיר הקודש תובב"א. בשבת התארחתי בבית שמש, בצאת השבת נסעתי ברכבי ירושליימה על מנת להתארגן ולערוך את הסעודה כראוי. בדרך ניסו לעצור טרמפים קבוצה של בחורים אלא שמפאת הלחץ חשבתי שלא להתעכב בעצירה לטרמפיסטים וחלפתי על פניהם, אלא שמצפוני העיק עלי שמא בכך שאני ממחר לדבר מצוה האם זה מונע ממני לעשות מצוה נוספת על הדרך?

חרקתי בלמים וחזרתי אליהם לאוספם לרכבי. הם שמחו מאוד והתחילו לשוחח בדברי תורה. לפתע הורחנו ריח של צמיג שחוק, עצרתי בצד. התברר שהצמיג התפוצץ, שלושת החבר'אמנים הפשילו שריוולים ולא נתנו לי לגעת בשום דבר תוך שש דקות על השעון הצמיג הוחלף בצמיג חלופי והמשכנו בדרכינו...

אני שואל אתכם, מי הרוויח זמן מהמחצוה? אילו המשכתי ולא אספתי אותם היה לוקח לי לפחות חצי שעה שהרי אני מיומן בהחלפת צמיגים, ומה גם שחבר ששמע את הסיפור אמר לי שהיה לי נס כפול שהרי צמיג שמתפוצץ בנסיעה של 120 קמ"ש יכול לגרום לאיבוד שליטה על הרכב ועתה שהיה משקל של שלושה גברים במשקלים טובים יתכן שהם יצבו את הרכב מאיבוד שליטה.

אז מי גמל חסד עם מי?!

בעל המעשה י.ט.

הפענוץ לדכות את הרבים בסיוע של השגחה פרטית פוזנן לשלוח אל ר' ששה ספואלס
תקצב: 15326517922
אל: o.y.wines@gmail.com

המשך - הלכות קריאת שמע

א. צריך להשמיע לאזנו מה שמוציא בפיו, בקריאת שמע והיה בברכותיה, ולדעת הג"ח הוא מדרבנן, אמנם דעת הרמב"ם הובא בחידושי הרשב"א, שמדאורייתא צריך לנהוג כן לכתחילה (ס"ג מ"ב סק"ה).

ב. ובידיעבד אם לא השמיע לאזנו, יצא ובלבד שיציא בשפתיו (ס"ג).

ג. ודין זה שאם לא השמיע לאזנו, יצא הוא אפילו בקריאת שמע וכ"ש בשאר המצוות (ביהל"ד ד"ה א"ל).

ד. אבל אם לא הוציא המילים בשפתיו כלל, אלא רק הרהר קריאת שמע בליבו לא יצא, דק"ל הרהר לאו כדיבור דמי (פ"ב סק"ז).

ה. אם מחמת חולי, או אונס אחר, קרא קריאת שמע בליבו, יצא (ס"ג).

ו. והוא יצא לגמרי קאמר, דהא ק"ל הרהר לאו כדיבור דמי, אלא רצה לומר, דע"כ בשעת שאינו יכול לדבר יהיה קריאת שמע בליבו, והקב"ה יקבע לו שכן עבור זה, אבל בעצם אינו יוצא בזה ידי חובת המצווה (פ"ב סק"ז).

ז. ועל כן כשישתלק האונס, אם עדיין לא עבר זמן קריאת שמע מחוייב לחזור ולקרותה (פ"ב סק"ז).

ח. אם הוא במקום שאינו נקי לגמרי, ואינו יכול לנקות משום אונס, אז אף לכתחילה יהרהר קריאת שמע בליבו (ס"ג).

ט. ובלבד שלא יהא מקום מטונף לגמרי, כיון דבמקום הטינופת אסור אף להרהר בדברי תורה, ועל כן אם המקום הוא מטונף לגמרי, לא יהרהר נוסח קריאת שמע או הברכה, רק יחשב בליבו שמחוייב בהם ומחמת אונס אינו יכול לקיימם, ויצטרע על זה, ודי יראה ללבב ליתן לו שכן המחשבה כיון שהוא אונס (פ"ב מ"ב סק"ט).

י. דאמרין הכי במדרש, אמרי האוינה ה' אמר דוד, רבונו של עולם בשעת שאני יכול לדבר אמרי האוינה, ובשעת שאני יכול לדבר בינה הגיגי, והגיגי רצה לומר המחשבה, שאם היה רוצה לומר דיבור אפילו לבשר דם אין לומר בינה בדבר ששומע, אלא מתוך שאינו אלא במחשבה אמר לשון בינה, וכן נראה מהפסוק שאומר בהגיגי תבער אש דברתי בלשוני, דמשמע שהדיבור דבר אחד והמחשבה דבר אחר (ש"ע ד"ב ס"ג).

יא. ודין זה לאו דוקא לענין קריאת שמע, אלא היה לענין תפילה ושאר ברכות, דמדינת אינו יוצא ידי חובת התפילה בהרהר (ביהל"ד ד"ה א"ל).

יב. אם האדם בעצמו אינו נקי לגמרי, כגון שנגע בידיו במקומות המכוסים, יכול להרהר קריאת שמע בליבו (ביהל"ד ד"ה א"ל).

יג. אבל אם היו ידיו או שאר מקומות מגופו מטונפות ממש, בודאי אפילו ההרהר אסור (ביהל"ד ד"ה א"ל).

יד. ונראה שכל זה הוא אם יודע בודאי שהם מטונפות, אבל במקום ספק אפשר דיש לסמוך ולהקל בזה בענין הרהור בכל הברכות (ביהל"ד ד"ה א"ל).

טו. לבד מקריאת שמע ותפילה, אף יש לדחות דשם רק לענין דיעבד (ביהל"ד ד"ה א"ל).

טז. ומ"מ אם הטינוף מכוסה יש להקל (ביהל"ד ד"ה א"ל).

יז. כתב הס"ח, מזה יש ללמוד במי שצמא בלילה כשהוא שוכב במיטתו, וא"א לו ליטול ידיו ולברך, שיהרהר את הברכה בליבו וישתה, ובספר מטה יהודה חולק עליו, וכתב דהרי אפשר לו לעמוד וליטול ידיו, ואין דומה לחולה ולאנוס, דאין דנין אפשר משאי אפשר (פ"ב סק"ז).

יח. ואפילו אם אין לו מים שיספיקו על הנטילה והשתיה, או שקשה לו לעמוד מפני הקור, הרי יוכל לקנח ידיו בכותל או בכל מיד דמנקי, וזה מהני אפילו שידוע בודאי שנגע בידיו במקומות המכוסים, ועל כן יקנה ידיו ויברך, ולא יהרהר הברכה בליבו (פ"ב סק"ז), וירא שמים יאנוס וידחוק עצמו לעמוד על עמדו וירחץ ידיו ג' פעמים ויברך ברכה שלימה כתיקונה (ברי"מ סק"א).

יט. ונראה פשוט דהשתין בבית המרחץ, שלא כדין הם עושין, דהרי שם אסור אפילו ההרהר, והוא אינו אנוס לשתיה (פ"ב סק"ז).

כ. ובאמת דבר זה פשוט הוא מאוד, דאין להתייר לשתות משום שהוא אנוס על הברכה, כיון שאינו יכול לברך, דהלא יכול לצאת מהמרחץ ולברך ולשתות, או ע"כ לכנס בבית אמצעי של המרחץ ויהרהר שם הברכה (ביהל"ד ד"ה א"ל).

כא. צריך שליח ציבור להשמיע קולו בשמע ישראל, כדי שישמעו הקהל ומילכו שם שמים יחד (ס"ג).

כב. והיינו מש"כ במדרש בפסוק היושבת בגנים חברים מקשיבים לקולך השמיעני, ח"ל כשישראל נכנסין לבתי כנסיות וקורין קריאת שמע בכיוון הדעת בקול אחד וטעם אחד, הקב"ה אומר להם היושבת בגנים כשאדם קורין חברים, אני ופמליא שלי מקשיבים לקולך השמיעני, אבל כשישראל קורין שמע בטרופן הדעת, זה מקדים זה מאחר ואינם מכוונים דעתם בקריאת שמע, רוח הקודש צוחת ואומרת ברח דודי וכו', וכן איתא עוד שם אמר רבי יצחק בשעת שישראל קורין את שמע בפה אחד בקול אחד בנעימה אחת השמיעני ואם לאו ברח דודי ע"כ, (א"ש ל"ב א"ת ג).

כג. וגם מי שאינו מתפלל עתה, צריך לומר בנציור קריאת שמע, ואם עדיין לא קרא קריאת שמע טוב שיכיון אז שלא לצאת בזה ידי חובת קריאת שמע, כדי שיהיה אח"כ את ברכת קריאת שמע וקריאתה שיצא בה ידי חובתו מהתורה (ביהל"ד ד"ה א"ל).

ולבן שינים מחלב

טוב המלביץ שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב

יעקב אבינו, בשעה שבירך את בניו הקדושים, "ב שבטי ק-ה, הוא אומר ליהודה (בראשית מט, יט) "תְּלֵלִי צִינִים מִיָּין וְלֶבֶן מִזֶּה חֹלֶב", ולמדו מזה חז"ל (כתובות קיא) לימוד נפלא: "אמר ר' יוחנן, טוב המלביץ שינים לחבירו יותר ממשקהו חלב, שנאמר: 'וְלֶבֶן שִׁינִים מִחֹלֶב', אל תקרי לָבֶן שִׁינִים אלא לָבֶן שִׁינִים" (ד"ה ש"ס שגורם לחבירו לשמוח ולשחוק עד שמתגלה הלבן שבשיניו).

ובאמת אין לך צדקה גדולה וחסד יותר מלשמוח אנשים ולהסביר להם פנים שוחקות ומאירות, ומצאנו בדברי רבותינו ז"ל שאמרו כי הארת הפנים חשובה הרבה יותר מעצם נתינת הצדקה לעני, שאפילו אם התאמץ בעל הבית ליתן מטבע הגונה לעני אבל עשה זאת בפנים חמוצות ולא בסבר פנים יפות, אין לצדקה כל ערך, וכמו שנפסק בשולחן ערוך הלכות צדקה (סימן רס"ט סעי' א): "צריך ליתן הצדקה בסבר פנים יפות, בשמחה ובטוב לבב, ומתאונן עם העני בצערו ומדבר לו דברי תנחומין, ואם נתנה בפנים זעופות ורעות הפסיד זכותו".

וכן איתא באבות דרבי נתן (פרק י'): "הוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות, כיצד, מלמד שאם נתן אדם לחבירו כל מתנות טובות שבעולם ופניו כבשרים בארץ מעלה עליו הכתוב כאלו לא נתן לו כלום, אבל המקבל את חבירו בסבר פנים יפות, אפילו לא נתן לו כלום, מעלה עליו הכתוב כאלו נתן לו כל מתנות טובות שבעולם".

הנהר בני עלמא דאתו ניהון

הגמרא במסכת תענית (כ"ב) מספרת על רבי ברוקא ששהה בשוק הגדול וההומה של העיר, ולפתע הוא מבחין באלוהי הנביא הנמצא אף הוא בתוך השוק, שמח רבי ברוקא על הזכות הגדולה שנקרתה לפניו ותיכף נישא את אליוהי הנביא האם בתוך כל ההמון הנמצאים כאן נמצא גם איזה אדם שאפשר להצביע עליו שהוא בן העולם הבא, בתחילה ענה לו אליוהי הנביא בלאו, אולם לאחר זמן מועט עברו פניהם שני אנשים בתוך השוק, והחוה לו אליוהי הנביא עליהם ואמר לו כי אכן האנשים האלה הם בני העולם הבא.

רבי ברוקא מיהר אחריהם ועיכבם בדרכם, הוא השתוקק לדעת את הסיבה אשר בגינה זכו להיות בני העולם הבא, שני האנשים נעתרו לבקשתו של רבי ברוקא ואמרו לו שזכו לזה מחמת טבעם הטוב והמנהג היפה שהם נוהגים עם הבריות, בכל עת שהם מבחינים באיזה איש השרוי בעצבות, הם לא מרפס ממנו, אלא משתדלים בכל כוחם לשמוחו במילי דבדיחותא עד שנחלץ מן העצבות, כמו כן, כל פעם שהם רואים שני אנשים המתקוטטים זה עם זה אזי לא ינוחו ולא ישקטו עד שמצליחים להביא אותם לפיוס וליישור ההדורים.

האיר פניו לכל אחד

זהו אכן עובדה ככל העבודות ומצוה גדולה, ובאמת אין אנו יכולים לשער כלל את גדול המצוה ואת ההשפעה העצומה שיכולה לחולל מילה אחת שנאמרת לשני מתוך טוב לב ובפנים שוחקות, דורות רבים אפשר להעמיד בכך, לא צריך להיות עבור זה מומחה גדול או תלמיד חכם מופלג, כל אחד ואחד יכול להעניק את זה מסביביו בשפע גדול ובלי גבול, צריך רק לפקוח את העיניים ולהתבונן, סיפורים רבים ישנם בענין זה, וכפי שמספר מורנו הגה"צ שליט"א סיפור נפלא שמתוכו אנו למדים את גדול הענין והחשיבות היתירה שהעניקו גדולי ישראל עבור מילה טובה וחיוך ליהודי.

היה זה בעת שעסק הגאון הגדול רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל בחיבורו המפורסם 'אבן האזל' על הרמב"ם, ובמהלך הסוגיות הגיע לבירור זמן קריאת שמע ותפילת שחרית. לאחר שהעמיק בעיון ההלכה ובדיוורה המקיף כדרכו בקודש, העלה מסקנתו בדעת הרמב"ם שזמן קריאת שמע ותפילה הנוכח לכתחילה, הוא בעת נץ החמה דייקא כוונתיקין, והתפילה שלא כוונתיקין הרי היא בדיעבד, (עיי' מ"ש באבן האזל בפ"א מה' קרי"ש הל' י"ג-י"ד).

והנה, דרכו של רבי איסר זלמן מאז ומתמיד היה להתפלל שחרית בבית הכנסת החסידי שבשכונת "בתי ראנד" (ראנד ט"ל), שם היו מתפללים שלא כוונתיקין, אלא מאוחר יותר. - אך עתה, לאור מסקנתו המחודשת בדעת הרמב"ם, הוחלט בדעתו שיש מקום לחוש למעשה לשיטת הרמב"ם, ומן הראוי להקדים ולהתפלל תפילת שחרית כוונתיקין! ואכן הלך וקבע עם תלמידו שהיה יושן בביתו ומסייע לרב ולרבנית בכל הנצרך להם, שלמחרת בבוקר יקומו בהשכמת הבוקר, כדי ללכת לתפילת שחרית כוונתיקין.

לפנות בוקר הקיץ הבחור בשעה היעודה, והנה רואה הוא שר' איסר זלמן כבר קם מזמן, והוא מתהלך בביתו אנה ואנה, כחושב ומתחבט בענין קשה וסבוך. הבחור הזדרז והכין עצמו לציאה לדרכו, וכשראה שהראש ישיבה מתעכב, נישא אליו ביראת הכבוד והעיר לו בעדינות שהשעה מתאחרת, ואם נמתין עוד הרי נפסיד את המנין של וותיקין!

פלילאיתו, ענה לו ר' איסר זלמן בגאונות ישירות מידותיו המתוקנות: "התבוננתי היטב בדבר, והגעתי למסקנא שלא להתפלל בזמן" - ופירש טעמו: הנה בבית הכנסת שבבתי ראנד שם אני מתפלל בקביעות זה רבות בשנים, יש מנין קבוע של יהודים טובים מן השכונה, שהתרגלו במשך השנים בכמה דקות הספורות שלאחר התפילה, תוך כדי קיפול הטלית והתפילין, שמברכים איש את רעהו בברכת "צפרא טבא!", דוורשים ומתעניינים איש בשלום רעהו, כאשר מצוי בבתי כנסיות של מניינים הקבועים בכל יום. - והנה ערכתי חשבון נפשי, שישנם שם כמה יהודים שנתנים מאוד כשהראש ישיבה בשלום ומתעניין בטובתם, וקשורים עמי בעבודות אהבה בקורות חייהם וענייני מלאכתם וכיוצא, והשיחה פורטת הזו שלאחר שחרית נוסכת בהם כח ועידוד רב! - ועתה אם אפסיק להתפלל שם, אגרום להם חלישות הדעת, ואגזול מהם את החיווך וההנאה הזו שיש להם בפתיחת יומם...

עדיף לי אפוא - סיימ ר' איסר זלמן - לוותר על 'לכתחילה' של הרמב"ם, העיקר שלא לגרום צער ואכזבה וחלישות הדעת לאיש ישראל!!!

טיב הקהילה

י"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו שליט"א

הרב גמליאל הסתן המעמיק שליט"א

טיב הפרשה

תכלית כל ימי האדם להתמודד עם בחינות ה'קטנות'

דהנה, כל ימי יעקב עד בואו מצרימה היתה מסכת ארוכה של נסיונות, משנת הי"ג עד שנתו הסי"ג משך חמישים שנה שהה עם עשיו בבית אביו בכפיפה אחת [ובפרשת תולדות הארכנו בענין הקשיים שהיו מנת חלקו באלו הימים] ולאחר מכן התחילו רדיפותיו של עשיו, והזקק לברוח מבית אביו, ומשך עוד ל"ד שנים התחבא מעשיו, ובהם סבל רדיפות שונות ומשונות מקודם הוצרך להתחבא מאימת המלכות בבית שם ועבר משך י"ד שנים, ולאחר מכן הצטרך לשהות בביתו של לכן אבי אבות הטומאה, ובביתו הטמא סבל מקשיים רוחניים וגשמיים. כעבור תקופה קשה זו שכללה ג"כ אימת פגישתו עם עשיו, נספחה עליו צרת דינה ורדיפות האומות הסובבות את שכם, וכבר ביקש לשבת בשלוח קצפה עליו רוגזו של יוסף שממנו סבל משך כ"ב שנים. כל זה עברו עליו משך מאה ושלושים שנותיו הראשונות.

והנה כל אלו הימים אכן תואמים עם הכלל האמור שכל עוד האדם הוא בבחינת 'יוח' עליו להתמודד בבחינות של 'קטנות' על כן סיבבו מן השמים שכל ימיו יצטרך להתמודד בצרות שונות ומשונות, אשר בהיבט מאחור ראו כי כל אלו התלאות לא היו כי אם 'אחיות עינים' מהשטן המשושית, כי ברבות הימים הוכח שקליפות 'עשיו' ו'לכן' ו'שכם' אינם עוד, וגם עניניו של יוסף היתה עננה של שקר, וכל זה היו מתחבולותיו של היצר לבטל את יעקב מעבוד את ה'.

אולם בבואנו ל"ז שנותיו האחרונות של יעקב אשר בהם כבר היו כל תלאותיו מאחוריו, ובנוסף זכה מעתה להיות גיוון משולחניו של מלך כי כל מחסורו היה על יוסף, כעת נראה לנו שאלו השנים כבר לא היו ב'קטנות' ונמצא אפוא שיש מושג של חיי אדם על אדמות מבלי בחינה של קטנות, לכן בא הכתוב להודיע שגם אלו השנים היו בו בחינה של 'קטנות', וזהו אמרו 'ויהי יעקב שבע עשרה שנה בארץ מצרים' כי גם ב"ז שנותיו האחרונות היה בו בחינת 'יעקב' - בחינה של 'קטנות'.

כי הן אמת שבאלו השנים לא הצטרך להתמודד בתלאות, אבל בתחבולות הצטרך להתמודד, כי כשם שהתלאות הם מתחבולותיו של היצר כך גם השפע החומרי הוא מתחבולותיו. וכעת שעלו על שולחנו של יעקב כל מעדני עולם, הצטרך להתמודד עם היצר המבקש להטעימו מטוב העולם הזה, ובפרט שהיתה זאת בהיותו במצרים המוגדרת כ'ערוות הארץ' ובניה הלכו שבי אחר תענוגי הבל, והיתה אווירת מצרים כולה להוטה אחר כל ההנאות המתחדשות, והוטל על יעקב ובניו לעמוד על המשמר לבל יהיו נמשכים אחרי אווירת מצרים הטמאה שהיתה מתגרה בהם, והיתה זו עבורם מצוקה של ממש.

היוצא מכל האמור שעל האדם להבין מה ה' דורש מאתו, ולא יתמה על כך שרוב ימיו עוברים עליו מתוך התמודדות שונות ומשונות שהינם סיבות המונעים אותו מעבוד את ה', כי בהשגחה באו אלו לפתחו כדי שבו בשעה שהינו מתמודד עמם לא ירפה ידו מעבוד את ה', על אף שהללו מעוררים אותו לרפיון ח"ו.

ויהי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה ויהי ימי יעקב שני תייו שבע שנים וארבעים ומאת שנה: ויקרבו ימי ישראל למות (מ, כח כט)

הנה, כשמונה הכתוב את מספר שנות חייו של יעקב קראו בשם 'יעקב', ורק כשמדבר על מיתתו - אז קוראו בשם 'ישראל'. וכבר הארכנו לעיל בכמה מקומות שיעקב רומז לקטנות וישראל רומז לגדלות, (עיי' באור החיים הק' בפרשתינו).

ואפשר שבא לרמז בזה, כי האדם בחיי חיותו הוא בבחינת 'יעקב', כי כל ימי האדם עלי אדמות הוא בבחינת 'קטנות', ובחינת הגדלות הניתן לו מזמן לזמן הם רק באקראי, ולא נתנו לו אלא כדי שתהיה ביכולתו להחזיק מעמד בימי ה'קטנות' הבאים הלאה. וכל זה נבע מראש על ידי מסבב הסיבות, כדי שיהיה האדם מלחמה תדירית עם יצרו, ואז בדין הוא שיטול שכרו בעולם הנצחי. ולכן ראו שגם הצדיקים שזכו לקרבת אלקים היו יראים מאוד פן ידבק בהם חטא ועוון, וכפי שמסופר על אחד הצדיקים מתלמידי הבעל שם טוב הקדוש, שהיה בוכה ומתפלל כל ימי חייו לפני הבורא, שאם הקב"ה יודע שאמור הוא לחטוא ביום מן הימים, יקדים להמיתו ר"ל, כי ידעו הצדיקים שאין העולם הזה ראוי להתקיים אלא בזכות בחינות ה'קטנות' שבו, כי זהו הרוח שיש להקב"ה בעולמו, שבני ישראל נמצאים בקטנות ואעפ"כ מנהלים קרב מול יצרם. ומאחר שה'קטנות' היו נשקו של היצר יש לחשוש פן יגביר האויב את נשקו כדי להעביר את האדם על דעתו.

והנה אחר שעוברים על האדם תקופות של 'קטנות', ומתחיל הוא להתבונן לאחוריו אז מתברר לו שכל ענין ה'קטנות' הם כאין, ולא באו אלא כדי להילחם עמו, ובהיותו זו היא בחינת 'גדלות' כי מהנהגה זו יקח לעבוד את ה' הלאה מבלי להתפעל מהקשיים הבאים בעקבות הזמן. וזהו אמרו 'ויקרבו ימי ישראל למות' כי כל תקופה העוברת על האדם הרי מתקרב הוא ליום המיתה, וככל שמתקרב אל יום המיתה זוכה עוד ועוד לבחינת 'ישראל' המורה על גדלות, כי אחר כל תקופה מבין עוד ועוד מתחבולותיו של היצר כדי להפיל את האדם לידי קטנות.

ורמז בזה הכתוב שלא יתרפה האדם בעבודת ה' כשוראה שעליו להתמודד בבחינות של קטנות, כי לאמיתו יש דבר אין אלו המניעות כדאים להפריעו מעבודת הקודש, וכפי שיוכח ברבות הימים אחר שיחדל היצר מתחבולות אלו, ואם ח"ו יתפעל כעת מתחבולותיו יצטער אז מאוד על שהחמיץ ימיו על לא דבר. אך גם אם הגיע למצב כעין זה עליו להתחזק לכל הפחות מכאן והילך מבלי להתפעל מהתחבולות המתחדשות לבקרים.

ולאור האמור יש לומר שזוהי הטעם הקדים הכתוב ומנה את השבע עשרה שנותיו האחרונות של יעקב קודם שסיכם את כל שנות חייו במספר הכולל, כדי להודיע להאדם שאין לך יום מחיי האדם שאין בו בחינת קטנות.

פר' ויקח

י"ח טבת תשפ"א

הדפוס לוי אהרן ירושלים

זמן דרשנות ומוצ"ש

הדר"ג
4:11

מוצ"ש
5:28

ר"ת
6:05

סוף זמן קריאת שמע וחפילה

סו"ק ש"א 8:23 | **סו"ת א'** 9:30

סו"ק ש"ב 9:08 | **סו"ת ב'** 10:00

הזמנים לפי שעון חורף

גיליון מס':

548

טיב המערכות

ראה פניך לא פיללתי

דרכם של הצדיקים שהם תמיד מרוצים ושמוחים ומודים על כל מה שנותנים להם, לעומתם הרשעים לעולם אינם מאושרים ותמיד מלאים טענות, תמיד חסר להם, וגם אם נתנו להם את מבוקשם עדיין אינם מרוצים והם רוצים עוד, כך ראינו אצל יעקב ועשיו, כשנפגשו אמר יעקב יש לי כל - כלומר איני צריך יותר כלום, אבל עשיו אמר יש רב - כלומר יש לי הרבה אבל זה אינו מספק אותו.

יעקב אביו מלמד אותו מדרגה נוספת של הודיה להש"ת, לפני מיתתו הוא אומר ליוסף 'ראה פניך לא פיללתי והנה הראה אותי אלוהים גם את זרעו', הוא מודה עכשיו לא רק על זה שהוא זוכה לראות את בני יוסף, אלא גם על כך שזוכה לראות את יוסף עצמו, הגם שכבר עברו שבע עשרה שנה מאז שראוהו שוב, ובטח בכל אותם שנים הוא שמח ובכל הזדמנות הודה לקב"ה על שהשיב לו את בנו האובד, בכל זאת הוא זוכר גם עכשיו להודות על זה לקב"ה, על אותו חסד שעשה עמו לפני שבע עשרה שנה.

כל אדם שיש קצת שכל בקדקדו מבין שזה דבר בסיסי להודות למי שנותן לך ועושה אתך חסדים, ומי עושה אתך חסדים יותר מבורא העולם הקב"ה בעצמו? הרי בכל יום ובכל עת ובכל שעה הוא עושה איתנו ניסים, ועל כך אנו אומרים ב'נשמת': 'אילו פינו מלא שירה כים, ולשוננו רינה כהמון גליו, ושפתותינו שבח כמרחבי רקיע, ועינינו מאירות כשמש וכירח, וידינו פרושות כנשרי שמים, ורגליו קלות כאילות, אין אנחנו מספיקים להודות לך על אחת מאלף אלף אלפי אלפים ורבי רבבות פעמים הטובות ניסים ותפלות שעשית עמנו אבותינו ועמנו, וכל הלשון הזו אינה מליצית בלבד, אלא זו האמת! עלינו ללמוד מיעקב אביו הצדיק ולהודות לקב"ה בכל הזדמנות גם על ניסים שנעשו עמנו לפני זמן רב, וגם אם כבר הודינו עליהם בעבר, תמיד צריך וראוי להודות שוב ושוב.

(פרשת ויקח-וי)

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א • במספר מיוחד וישי
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

טיב
ההודעות

י"ח הודעה הרוחנית: ר' יעקב רבינוץ | עורך: ש. טולשיצקי

מעניני הפרשה

אמר רבינו דהנה כתוב במדרש תנחומא ויחי, למה הקדים זבולון ליששכר שאלמלא זבולון לא עסק יושכר בתורה והקשה הרי מבי' בגמ' גיטין ס' א' לענין קריאת התורה שתלמיד חכם קודם, וכן בסעודה ק"ל דתלמיד חכם בראש ומה הטעם כאן שהקדים זבולון ליששכר, ותיקן בב' אופנים הא' דהכא שאיירי בענין הברכות הרי אלמלא היה זבולון לא שייך שיששכר יתחיל כלל לעסוק בתורה נמצא בהכרח שזבולון קודם כדי שיששכר יוכל ללמוד, האופן הב' שאם יבדק קודם את יושכר מה יעשה בינתיים זבולון ויצטרך לישב בחוסר מעש, משא"כ אם יקדים את זבולון יששכר יבדק ואח"כ כשיבדק את יושכר זבולון כבר יתעסק במסחר.

(מנחת תודה)

נשגבים הדברים מבינתנו - מתי וכיצד לבקש מחילה מאב ואם שכן או ידד - המכוסה מתחת לסלית הנפטרים. רבנו נשאל והשיב על כך לפרטי פרטים.

יהודי שמת ויש צורך לבקש ממנו מחילה, ילך על קברו או על ידי שלוחו לבקשת מחילה בעשרה כמבואר ביומא פ"ז א'. והנה, אשה אחת שפגעה באחד ומת, והלכה ללויה שלו ואמרה לעצמה בדיבור שמבקשת מחילה, האם בלויה צריך בפניו ממש בעשרה בקול רם כקברו, או סגי בלא עשרה ובלא בפניו.

אם בד' אמות שלו אין צריך עשרה וקול רם, אבל אם לא בד' אמות צריך בקול רם בעשרה. ואפשר בעשרה גם בלויה עצמה ולכן די על ידי שלוחו. וכאן, אם אמרה כן בפני י' נשים סגי, ואם לעצמה אמרה לא סגי, וצריכה עתה שלוחו בעשרה על קברו. (עי' במ"ב ס"י תר"ו ס"ב).

ובחדא זימנא אמר רבינו, כי אם נמצא בלויה אין צריך עשרה וסגי בפה בשקט וגם לא בד' אמות. אבל, זה לא מועיל על ידי שליח, ומה שמבקשים בקול רם ברבים בשביל כולם גם שלא נמצאים, בזה סגי גם על ידי שליח.

עוד שאל פלוני, מהו בהספד של שבעה, שהרי בגמ' שבת (ק"ג.) אמרו "אחים לי בהספדאי דהתם קאימנא" ושם הוא נמצא? זה סגי. אם כן תמיד יש עצה יכנס כמה אנשים וידבר בשבחו שזה הספד ויבקש מחילה?

בתוך השנה שזה מיקרי הספד שפיר דמי.

ושבו שאלו כנ"ל. מה שמבקשים בלויה מהנפטר מחילה בשם כולם אם על ידי זה סגי שאם פגע בו אינו צריך אח"כ עשרה על קברו? **שהוא יבקש, ואין צריך על ידו, גם מרחוק הוא שומע. ודוקא על קברו צריך י' ושלא בקברו סגי בהכ"ו.**

ומה אם לא הי' בלו' שם אבל בקשו בשם כולם שהיו שם ושאינן שם? זה אינו יודע.

מדוע באמת לילך ביארציט, והרי על ידי זה סובל עד יום היארציט? כי אז הנשמה שם.

האם מותר להשתטח (ממש) על הקבר לתפלה ומחילה, והאם יש מעלה בזה לענין המחילה, כי יש בחז"ל לשון להשתטח על קברו, האם הכוונה כפשוטו להשתטח, ואם אין הכוונה כפשוטו, מה טעם נקטו לשון להשתטח? אין הכוונה להישכב על הקבר, אבל אין בכך איסור. בהזדמנות שאלו: האם יש מעלה בבקשת המחילה, במשתטח על קברו? אם הוא מרגיש לעשות כך, ישתטח.

(כל משאלותיך)

יפה מראה

רגע לא נדיר, אך התמונה נדירה: רבינו ממיין את הפתקאות של השמות שנאספו על השולחן בכניסה לבית, כדי לשים אותם בשקית לגניזה, ולא יתפזרו בבזיון (כשרבינו הבחין בצלם הוא העמיד פנים שאינו מרוצה כלל) (כל הזכויות שמורות).

כבוד וקדושת הספרים

יששכר חמר גרם רבץ בין המשפטים (מ"ט י"ד)

וברש"י, חמור גרם - חמור בעל עצמות סובל עול תורה כחמור חזק שמטעינין אותו משא כבד.

מובא בספר דרך רבינו, שרבינו נשאל כי לפעמים יש שרוצים להכניס ספר לארון, והספרים שמונחים בארון דחוקים ודבוקים הם זה בזה, ודוחף עם הספר עצמו את הספרים לצדדים כדי לעשות ריוח בין הספרים שיוכל להכניס הספר, האם אין זה בזיון הספר שמשתמש בו כדי לעשות ריוח.

התשובה של רבינו היתה מפתיעה: מפורש במשנה (בכורות כ"ד, ב') "השוחט את הבכור עושה מקום בקופיץ מיכן ומיכן ותולש את השער", וברש"י שם: "מפנה את השער מכאן ומכאן למקום שחיתת הסכין", והנה אף שבגמ' שם (כ"ה, א') מסיק "לני לקופיץ" (ולא עם הקופיץ), זה מחמת קושיא שהקשה שם, ומינח שאין זה נקרא עבודה ותשמיש בסכין של הקדש, וגם כאן אין זה משתמש בספר, כיון שזה לצורך דבר המותר. וכן אותה שאלה יש כשמניחים תפילין של יד, ומזיזים את החולצה עם התפילין, וכפי שאמרנו לעיל הדבר מותר.

נמצאים בסגר? זה הזמן לעשות סדר!

"קובץ גליונות" יוצא במיזם מיוחד בשיתוף "דברי שי"ח", ומבקש שיתוף פעולה מקוראינו היקרים, לשלוח העתק של תמונות ומסמכים ישנים ומעניינים, מגדולי הדורות, ובנושאים שונים.

לכל אחד יש ייחוס, בביתו של כל אדם קיימות תמונות של רבנים המפארים את האירועים השונים שהיו במשפחתו, צריך רק את הזמן לחפש, כעת זה הזמן.

נשמח לשיתוף פעולה, ולקבל גם תמונות, שלכם הם נראות פשוטות ומוכרות, אבל לכלל לציבור יכול להיות תועלת גדולה, א"ה הדברים יראו אור לתועלת הרבים.

נא לפנות למערכת 'דברי שי"ח' בכתובת: ig0533145900@gmail.com

או במספר: 053-3145900, גם למי שאין אפשרות לסרוק, יכול לפנות אלינו ונדאג לכך בהתאם.

בברכה מרובה יצחק גולדשטון

ליצירת קשר: ig0533145900@gmail.com

רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

077-2092005 053-3145900

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת.

יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310

גליון מס' 412 פרשת ויחי
תשפ"א שנה תשיעית

גליון זה מוקדש לידידינו היקר
שיראה ברכה והצלחה
בכל הענינים

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ח קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

הגאון הגדול רבי שלום פוברסקי זצ"ל

מכותל המזרח של עולם הישיבות הסתלק השבוע אחד ומיוחד שהיה ידוע בגאונותו וצדקותו, שהרביץ תורה עשרות שנים במתיקות וערבות מיוחדת, מתוך עמל ויגיעה בתורה, הגאון ר' שלום פוברסקי זצ"ל בנו של רה"י מרן הגאון רבי דוד זצוק"ל.

כהרגלנו מאז ותמיד, בטור קצר זה איננו סוקרים את תולדות גדולי ישראל שנסתלקו מעמנו אלא שמים דגש על מה שנוגע יותר לקשר שהיה עם רבינו מרן שליט"א.

הגר"ר שלום זצ"ל היה בקשרי מכתבים תורניים עם רבינו, והתכתבו ביניהם מספר פעמים, כשרבינו מעריך ומתפעל מגדלותו בתורה.

לפני כעשר שנים בחג הסוכות הגיע רבי שלום זצ"ל לרבינו ושאל אותו מה יהיה הדין במי שאין לו בית האם יש לו חיוב לבנות סוכה כדי לקיים את מצות הסוכה, והשאלה הסתעפה גם לענין חיוב הדלקת נר חנוכה במי שאין לו בית, רבינו נהנה מהשאלה ותיכף ציין לדברי התוספות בסוכה והרמב"ם שדנו בזה, והשניים שקלו ודנו בזה, ומספר שבועות אח"כ מסר רבינו שיעור ביום היא"צ של מרן החזון איש, על הנושא הנ"ל, שהתחיל כאמור משאלתו של רבי שלום זצ"ל, והדברים נדפסו אחר כך בספר טעמא דקרא החדש (מפי עד ראייה, הגר"ר גדליהו הוניגסברג שליט"א).

ויאמר פרעה אל יעקב כמה ימי שני חייד (בראשית מז, ח)

ספר רבנו בסעודת שבת, שראה פעם בספר צאינה וראינה סוף פרשת ויגש, שמביא מדרש מענין, ולא מצא אותו במקום נוסף: פרעה היה נוכח בבית אבימלך היה המשקוף נמוך ומעליו מודעה: מי שנכנס בדלת זו, מוכרח להתכופף לכבוד הפסל שעמד על הדלת. וכשאברהם היה צריך להכנס נעשה נס, והמשקוף הוגבה כדי שלא יצטרך להתכופף!

וגם פרעה עשה פתח נמוך כזה ומעליו פסל, כדי שהבאים בשעריו יתכופפו, וכשהגיע אליו יעקב נעשה לו אותו הנס, והמשקוף הוגבה. והתפלא פרעה, שאולי זה אברהם אבינו, ולכן שאל אותו: כמה ימי שני חייד?... ויעקב ענה לו שהוא רק בן מאה ושלושים ואינו אברהם אבינו.

ואמר רבינו שעל פי מדרש זה מובן למה הוסיף יעקב 'ורעים היו ימי שני חייד', וכי משהו שאל אותו אם היו לו ימים טובים או רעים? אבל לפי הנ"ל מובן שרצה להשיב לו שאינו זקנו אברהם, אף שנראה זקן, כי רעים היו שני חייד.

ושמענו עובדה דומה, אותה סח מרן הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל מפי עד ראייה, רבי אליהו טוביה שפירא שלמד בראדין:

רבינו בעל החפץ חיים נסע פעם לוורשא לצורך הדפסת המשנה ברורה, ובדרכו היה מידי פעם בדרכים 'צלם' שהיו הגויים מניחים. והחפץ חיים היה כבר חלש, ובנסייעה היה נרדם, ותוך כדי שנתו כל הזמן היה ראשו עולה ויורד.

והנה הוא הבחין בדבר פלא, בכל פעם אשר עברו על יד הטומאה, בדיוק אז החפץ חיים היה מרים את הראש כדי שלא יהיה נראה חלילה כמשתחוה לצלם.

ומרן זצ"ל היה מסים כי רואים כמה שמרו מן השמים על הצדיק שלא יהיה נראה כאילו משתחוה לצלם חס ושלום.

ויעברו ימי בכיתו וידבר יוסף אל בית פרעה (בראשית ג, ד)

ומדוע לא דיבר יוסף עם פרעה עצמו?

אמר בזה רבינו שליט"א בשם אביו, מרן בעל הקהילות יעקב זי"ע, שיוסף חשש שאם ידבר בעצמו אל פרעה, יסרב לתת לו לצאת, כי יאמר לו שלא שייך שיעזוב את מצריים אפילו לזמן מועט, כי הכל יתמוטט ויחרב, שהרי פרעה ידע שהוא לבד לא מסוגל לנהל את כל ענייני המלוכה.

לכן התחכם, ודיבר עם "בית פרעה" שידברו עם פרעה, כי ידע שבפני אנשים זרים פרעה יתבייש ולא "יודה" שיוסף מחזיק את מצריים, ובוודאי יסכים!

כיוצא בזה סיפר עוד, עובדה שזוכר במרן החזון איש זצ"ל:

באותה תקופה היה מי שרצה ליטע אילנות בחצר בית הכנסת הגדול בבני ברק דאז, והחזון איש לא היה נוחא ליה, כי חשש לשיטת הגאון רבי עקיבא איגר האוסר בזה.

החזון איש מסיבותיו שלו לא רצה לכפות דעתו לאסור, לכן נהג בפקחות. באותה תקופה היו בבני ברק כמה רבנים, והחזון איש שלח לומר לכל אחד מהם בנפרד שפלוני מתיר, כדי שזה יעורר אותם לאסור... כדרך העולם שאף אחד לא רוצה להראות שהוא "נגרר" אחר השני, ועל ידי זה הם יאסרו ויוכלו לומר בשמם שאסור.

סופה של העובדה היה שזה לא הועיל, וכולם לבסוף התירו...

(שבוענו מטוביד)

רבי שלום זצ"ל עם להבחל"ח רבינו שליט"א
לפני תקופה לפני כשנה

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגליון לע"ג, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, וש"ת מדבינו.

"ESSENTIALLY" ABOVE & BEYOND!

י"ז טבת תשפ"א • 2 ינואר 2020 • מאנסי: הדלקת נרות - 4:20 • מוציש"ק - 5:52 (72 דקות) • Vo. 3 | Issue 15 | No. 114 • בסייד

רס התורה

דברי תורה מודפסים ומופצים בחופשיות על ידי ראמפוסט

"בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבוא אליך וברכתיך"

פרשת ויחי

דברי שי"ח • טיב הקהילה • שבילי פנחס • חוט של חסד • המברך

דברי תורה
עברית